

Aile Hekimliği Akademisi

17 AİLE HEKİMLİĞİ
ARAŞTIRMA GÜNLERİ
08-10 NİSAN 2021
ONLINE

BİLDİRİ KİTABI

Aile Hekimliği Akademisi yayınıdır.
Nisan 2021

EDİTÖR

PROF. DR. VİLDAN MEVSİM

EDİTÖRLER KURULU

PROF. DR. OKAY BAŞAK

PROF. DR. NAFİZ BOZDEMİR

PROF. DR. SERAP ÇİFTÇİLİ

PROF. DR. ERKAN MELİH ŞAHİN

PROF. DR. CAHİT ÖZER

PROF. DR. BEKTAŞ MURAT YALÇIN

DOÇ. DR. FATİH ÖZCAN

Değerli Meslektaşlarımız,

17. Aile Hekimliği Araştırma Günleri 8-10 Nisan 2021 tarihlerinde uzaktan çevrimiçi gerçekleştirilmiştir.

Aile Hekimliği alanında araştırmayı geliştirmek, ulusal veriler sağlamak ve araştırma etkinliğini birinci basamağa yaymak amacı ile yılda iki kez gerçekleştirdiğimiz Araştırma Günleri'ni yoğun bir katılımıla gerçekleştirdik.

Hepimiz yakından yaşıyoruz, ülkemiz ve tüm dünya Covid-19 pandemisi ile baş etmeye çalışıyor. Alınmak zorunda olan önlemler nedeniyle tüm tıp disiplinleri olarak bilimsel toplantılarımıza bir süre ara verdik ve sonrasında da uzaktan çevrimiçi olarak yapmaya başladık. 16. Aile Hekimliği Araştırma Günlerinin ardından 17. Aile Hekimliği Araştırma Günlerini de uzaktan toplantı şeklinde gerçekleştirdik.

Bu nedenle Günlerin yapısında bazı değişiklikler yaptık. Her zaman etkinliğin ilk gününde düzenlediğimiz araştırma kurslarını bu kez de ana toplantımızın öncesinde ve sonrasında olmak üzere biraz daha geniş bir zamana yayarak yaptık. Tamamlanmış çalışmaların yanı sıra proje, araştırma ve tez önerilerinin tartışılarak geliştirildiği oturumlarımızı da üç güne yaymaya çalıştık. Bu oturumların aralarında yine yerli ve yabancı konuşmacılarımız konferanslar verdiler.

Umarım yeni yapı ve uygulama yöntemiyle çevrimiçi olarak gerçekleştirdiğimiz bu araştırma günlerinde de uzaktan da olsa bir arada olma özlemimizi gidermeye çalıştık.

Geçen Nisan ayında Erzurum'da Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalımız ile birlikte yüz yüze yapmayı planlamış olduğumuz araştırma günlerini pandemi sonrasında yine yüz yüze olarak Erzurum'da gerçekleştireceğiz.

Katılımınız ve katkılarınız için çok teşekkür ediyoruz.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Okay BAŞAK

Aile Hekimliği Akademisi Başkanı

KURULLAR

DÜZENLEME KURULU

Kongre Başkanı: Prof. Dr. Okay Başak

Üyeler: Prof. Dr. Nafiz Bozdemir
Prof. Dr. Vildan Mevsim
Prof. Dr. S. Serap Çifçili
Prof. Dr. Cahit Özer
Prof. Dr. Bektaş Murat Yalçın
Prof. Dr. E. Melih Şahin
Prof. Dr. Altuğ Kut
Doç. Dr. Fatih Özcan

TEKNİK KURUL

Kurul Başkanı:

Üyeler:

Dr. Öğr. Üyesi Yücel Uysal
Uzm. Dr. Yahya Utlu
Uzm. Dr. Hüseyin Karagöz
Araş. Gör. Dr. İsmail Cebeci
Araş. Gör. Dr. Oğulcan Çöme
Araş. Gör. Dr. Oğuzhan Çakır

MEDYA VE İLETİŞİM KURULU

Kurul Başkanı:

Üyeler:

Dr. Öğr. Üyesi Özden Gökdemir
Araş. Gör. Dr. Erhan İlhan
Araş. Gör. Dr. Burcu Ersoy

BİLİMSEL KURUL

Kurul Başkanı:

Üyeler:

- Prof. Dr. Vildan Mevsim
Prof. Dr. Adem Özkara
Prof. Dr. Alis Özçakır
Prof. Dr. Arzu Uzuner
Prof. Dr. Ayça Vitrinel
Prof. Dr. Ayşe Çaylam
Prof. Dr. Bektaş Murat Yalçın
Prof. Dr. Berrin Telatar
Prof. Dr. Cahit Özer
Prof. Dr. Dilek Güldal
Prof. Dr. Ekrem Orbay
Prof. Dr. E. Melih Şahin
Prof. Dr. Erol Aktunç
Prof. Dr. Hülya Akan
Prof. Dr. Hüseyin Avni Şahin
Doç. Dr. Aylin Baydar Artantaş
Doç. Dr. Aysun Özşahin
Doç. Dr. Ayşe S. Demir Akca
Doç. Dr. Ayşen Fenercioğlu
Doç. Dr. Berna Erdoğan Mergen
Doç. Dr. Burcu Kayhan Tetik
Doç. Dr. Can Öner
Doç. Dr. Cüneyt Ardiç
Doç. Dr. Çiğdem Apaydın Kaya
Doç. Dr. Didem Kafadar
Doç. Dr. Elif Ateş Altunbaş
Doç. Dr. Elif Deniz Şafak
Doç. Dr. Fatih Özcan
Doç. Dr. Hakan Demirci
Doç. Dr. Erhan Yengil
Doç. Dr. Hatice Kurdak
Dr. Öğr. Üyesi A. Selda Tekiner
Dr. Öğr. Üyesi Canan Tuz
Dr. Öğr. Üyesi Eda Çelik Güzel
Dr. Öğr. Üyesi Esra Meltem Koç
Dr. Öğr. Üyesi Gülseren Pamuk
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Çetin
Öğr. Gör. Uzm. Dr. Ediz Yıldırım
Öğr. Gör. Dr. Hüseyin Elbi
Öğr. Gör. Dr. M. Gökhan Eminsoy
Uz. Dr. Cenk Aypak
Uz. Dr. Emrah Kırınılı
Uz. Dr. T. Tanju Yilmazer
- Prof. Dr. Mustafa Çelik
Prof. Dr. Nafiz Bozdemir
Prof. Dr. Nazlı Şensoy
Prof. Dr. Nilgün Özçakar
Prof. Dr. Nurver Sipahioğlu
Prof. Dr. Okay Başak
Prof. Dr. Özlem Tanrıöver
Prof. Dr. Pemra C. Ünal
Prof. Dr. Recep Erol Sezer
Prof. Dr. S. Serap Çifçili
Prof. Dr. Sevgi Özcan
Prof. Dr. Tamer Edirne
Prof. Dr. Tuncay Müge Alvur
Prof. Dr. Yeşim Uncu
Doç. Dr. Kenan Taştan
Doç. Dr. Kenan Topal
Doç. Dr. Mahcube Çubukcu
Doç. Dr. Melahat Akdeniz
Doç. Dr. Murat İçen
Doç. Dr. Nil Tekin
Doç. Dr. Onur Öztürk
Doç. Dr. Özlem Çiğnerli
Doç. Dr. Sabah Tüzün
Doç. Dr. Sebahat Gücük
Doç. Dr. Umut Gök Balcı
Doç. Dr. Yasemin Çayır
Doç. Dr. Yusuf Çetin Doğaner
Doç. Dr. Zeynep T. Vural
Doç. Dr. İsmail Arslan
Dr. Öğr. Üye. Vasfiye Perva
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Ünal
Dr. Öğr. Üye. Nagihan Çeltek
Dr. Öğr. Üye. Süleyman Ersoy
Dr. Öğr. Üyesi Utku Eser
Dr. Öğr. Üyesi Ülkü Bulut
Öğr. Gör. Zehra Dağlı
Öğr. Gör. Dr. Neslişah Tan
Öğr. Gör. Uz. Dr. Z. Yelda Özer
Uz. Dr. İrfan Şencan
Uz. Dr. Işık Gönenç
Uz. Dr. Gizem Limnili
Uz. Dr. Yılmaz Sezgin

BİLİMSEL PROGRAM

08 Nisan 2021, Perşembe	
09:00-09:15	Çevrimiçi Sisteme Giriş (Zoom)
09:15-09:45	Açılış Konuşmaları
	SALON 1
09:45-10:45	Sözlü Bildiri Oturumu
	Oturum Başkanları Prof. Dr. Recep Erol Sezer Prof. Dr. Sevgi Özcan
	Bilimsel Sekreter Doç. Dr. Ayşe Semra Demir Akça
09:45-10:15	Kırsal Nüfusu Kapsayan Bir Aile Sağlığı Merkezi'Ne Başvuran Kişilerin İlaç Kullanım Alışkanlıkları Hakan Alan, <u>Mahcube Çubukçu</u>
10:15-10:45	Covid-19 (SARS-COV-2) Enfeksiyonunda Başvuru Şikayeti Olarak Öksürük <u>Cansu Demiral</u> , Erkan Melih Şahin, Özgül Ocak, Büşra Dönmez
	SALON 2
09:45-10:45	Sözlü Bildiri Oturumu
	Oturum Başkanları Prof. Dr. Tamer Edirne Prof. Dr. Nilgün Özçakar
	Bilimsel Sekreter Doç. Dr. Melahat Akdeniz
09:45-10:15	İzmir Merkez İlçelerindeki Aile Hekimlerinin Besin-İlaç Etkileşimi Konusundaki Bilgi ve Farkındalıklarının Belirlenmesi <u>Mert Gür</u> , Mehtap Kartal
10:15-10:45	50 Yaş Üstü Erkeklerde Saptanan Benign Prostat Hipertrofisi Semptomları ve Yaşam Kalitesine Etkisi: Ümraniye İlçesi Örneği Enver Güler, <u>Süleyman Ersoy</u> , Emin Pala
10:45-11:00	Ara
	SALON 1
	Konferans
11:00-12:00	Oturum Başkanı Prof. Dr. Nafiz Bozdemir
	Tarihsel Bir Bakış: Bilim Tarihi ve Modern Tıp Prof. Dr. Taşkın Ketenci
12:00-12:45	Öğle Arası

12:45-13:00	Çevrimiçi Sisteme Giriş (Zoom)	
	SALON 1	
13:00-14:30	Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Arzu Uzuner Prof. Dr. Özlem Tanrıöver
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Yusuf Çetin Doğaner
13:00-13:30	İzmir İli Merkez İlçelerinde Çalışan Aile Hekimlerinin Kolorektal, Prostat, Meme, Serviks Kanserlerine Ait Risk Faktörleri ve Tarama Davranışlarının Değerlendirilmesi <u>Seda Bozbiyık, Mehtap Kartal</u>	
13:30-14:00	Denizli İlinde Birinci Basamak Sağlık Kuruluşlarında Çalışan Hekimlerin Diyabetik Nöropati Konusundaki Bilgi Düzeyi ve Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi <u>Mahmut Tanırlar, Mehmet Arslan, Tamer Edirne, Nilüfer Emre, Aysun Özşahin</u>	
14:00-14:30	Hipertansiyon Hastalarının Evde Kan Basıncı Ölçüm Durumu ile Kullandıkları Cihazların Değerlendirilmesi <u>Feyzanur Çelik Teymur, Turan Set</u>	
	SALON 2	
13:00-14:30	Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Nafiz Bozdemir Prof. Dr. Ekrem Orbay
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Nil Tekin
13:00-13:30	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ile Uyku Bozuklukları Arasındaki İlişki <u>Tevfik Fikret Karahan, Bektaş Murat Yalçın, Esra Yalçın</u>	
13:30-14:00	Tıp Fakültesi ve S.B.F. Ebelik-Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Hastane Kalite Standartları Hakkında Bilgi Düzeylerinin Araştırılması <u>Fatma Seda Çobanoğlu, Ezgi Ağadayı</u>	
14:00-14:30	Evde Bakım Hizmeti Alan Hastada Ayrışmamış Tanı: Hipofiz Adenomuna Bağlı Hipofiz Yetmezliği <u>Furkan Bektaş, Kerem Uzun, Cüneyt Ardıç</u>	
14:30-15:00	Ara	

SALON 1	
15:00-16:30	Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu
Oturum Başkanları	Prof. Dr. Alis Özçakır Prof. Dr. Nurver Turfaner Sipahioğlu
Bilimsel Sekreterler	Doç. Dr. Zeynep Tuzcular Vural
15:00-15:20	Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hafsa Sultan Hastanesindeki Sağlık Çalışanlarının Covid-19 (Coronavirus Disease) Salgınında Fiziksel Aktivite Durumu ve Tükenmişlik Düzeyi Arasındaki İlişkinin Araştırılması Mert Kayan, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan
15:20-15:40	Birinci Basamakta Hasta-Hekim İş Birliği ile Oluşturulan Ortak Takip Planının Tip 2 Diyabetes Mellitus Hastalarının Öz Yönetimine Etkisi: Randomize Olmayan Kontrollü Bir Çalışma Ayşenur Aktemur, Saliha Serap Çifçili
15:40-16:00	Birinci Basamakta Aşılama için Başvuran Erişkinlerde Anksiyete ve Depresyon Üzerine Etkili Olan Faktörlerin Araştırılması Hasan Gürsel Ulusoy, Hüseyin Aksoy, Kenan Topal
16:00-16:20	"Sağlığı Değiştirmeye Yönelik Motivasyon ve Tutum Ölçeği" Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik ve Birinci Basamak Sağlık Kurumunda Uygulanması Çalışması Duygu Ayhan Başer, Ezgi Ağadayı, İzzet Fidancı, Hilal Aksoy, Mustafa Cankurtaran
16:20-16:30	Tartışma
SALON 2	
15:00-16:30	Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu
Oturum Başkanları	Prof. Dr. Nazlı Şensoy Prof. Dr. Ayça Vitrinel
Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Burcu Kayhan Tetik
15:00-15:20	Covid-19 Geçiren Hastaların İlk 1 Yıl İçinde Yaşadıkları Yeni Sağlık Sorunlarının Tespiti Ece Öktem, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
15:20-15:40	Aile Hekimlerinin Yabancı Uyruklu Hastalara Hizmet Verirken Yaşadığı Sıkıntılar ve Hizmet Sunumu Hakkındaki Görüşleri Rukiye Kural Atak, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan
15:40-16:00	25-55 Yaş Arası Çalışan Aile Hekimlerinde Bel Ağrıları Sıklığı ve Bel Ağrısını Etkileyen Faktörler Ece Meltem Şenoğul, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
16:00-16:20	Koronavirüs Pandemisinin Sağlık Çalışanları Üzerinde Yarattığı Korku ve Anksiyete Düzeyi ve Etkileyen Faktörler Mehmet Orhan Büyükdiñç, Ayfer Gemalmaz
16:20-16:30	Tartışma

09 Nisan 2021, Cuma

09:00-09:15	Çevrimiçi Sisteme Giriş (Zoom)	
	SALON 1	
09:15-10:45	Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Hülya Akan Prof. Dr. Tuncay Müge Alvrur
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Kenan Topal
09:15-09:35	Türk Kahvesi Tüketiminin Tip 2 Diyabetes Mellituslu Hastalarda Hba1c Düzeyi Üzerine Etkisi Var Mı? Esra Meltem Koç, <u>Rumeysa Önal Tatar</u> , Gülseren Pamuk	
09:35-09:55	Acil Servis Yeşil Alan Polikliniklerine Tekrarlayan Karın Ağrısı Yakınması ile Başvuran Kadınlarda Cinsel İşlev Bozukluğu ve Ruhsal Hastalık Riskinin Araştırılması <u>Esra Güngör</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Fatma Efe	
09:55-10:15	Adana İl Merkezinde Görev Yapan Birinci Basamak Sağlık Çalışanlarının Covid-19 Pandemisi Sürecinde Tükenmişlik Durumlarının ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi <u>Mehmet Şimşek</u> , Çiğdem Gereklioğlu, Kenan Topal	
10:15-10:35	Aile Hekimliği Biriminde Sağlık Raporlarının Düzenlenmesi Sırasında Hasta Hekim Arasında Yaşanılan İletişim Zorlukları <u>Selda Pamiry</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
10:35-10:45	Tartışma	
	SALON 2	
09:15-10:45	Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanı	Prof. Dr. Mustafa Çelik
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Elif Deniz Şafak
09:15-09:35	Coronavirüs (Covid-19) Pandemisinin Diabetes Mellitus Hastalığı Olan Bireylerde Yaşam Tarzı ve Sağlık Davranışlarına Etkisi <u>Esra Yıldız</u> , Çiğdem Gereklioğlu	
09:35-09:55	Covid-19 Enfeksiyonu Geçiren Gebelerden Doğan Bebeklerin Sağlık Durumlarının İncelenmesi <u>Sabahettin Yıldız</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
09:55-10:15	İzmir'de Görev Yapan Aile Hekimliği Asistanlarının Pnömonokok Aşısı Konusunda Bilgi Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi Esra Meltem Koç, Gülseren Pamuk, <u>Yakup Köksoy</u>	
10:15-10:35	Tip 2 Diyabet Hastalarında Başlangıç Düzey Karbonhidrat Sayımının Hba1c Düzeyine Etkisi <u>Hamide Vural</u> , Arzu Uzuner, Gülru Pemra Cöbek Ünal	
10:35-10:45	Tartışma	
10:45-11:00	Ara	

	SALON 1	
	Konferans	
11:00-12:00	Oturum Başkanı	Prof. Dr. Okay Başak
	Zihin Beden Bütünlüğü: NEREYE? Pandeminin düşündürdükleri Prof. Dr. Dilek Güldal	
12:00-12:45	Öğle Arası	
12:45-13:00	Çevrimiçi Sisteme Giriş (Zoom)	
	SALON 1	
13:00-14:30	Karma Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanı	Prof. Dr. Vildan Mevsim
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Onur Öztürk
13:00-13:30	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencileri ve Araştırma Görevlilerinde Psikolojik Dayanıklılık Durumunun İncelenmesi <u>Ayşe Şahin</u> , Selma Türker, Büşra Usluoğlu, Serdar Karakullukçu, Melek Hür, Cüneyt Ardıç	
13:30-14:00	Bir Üniversite Hastanesindeki Sağlık Çalışanlarının Covid-19 Salgınından Etkilenme Durumlarının İncelenmesi <u>Yusuf Arman</u> , İkbal Hümay Arman, Gülru Pemra Cöbek Ünalın	
14:00-14:30	Pamukkale Üniversitesi Aile Hekimliği Polikliniklerine Başvuran Hastaların Sağlık Okuryazarlığı Düzeyleri ve İlişkili Faktörler <u>Nilüfer Emre</u> , Tamer Edirne, Mehmet Arslan, Aysun Özşahin, Aylin Çiğdem	
	SALON 2	
13:00-14:30	Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Dilek Güldal Prof. Dr. Hüseyin Avni Şahin
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Ayşen Fenercioğlu
13:00-13:30	Tip 2 Diyabetes Mellitus Tanılı Bireylerde Diyabetik Retinopati Hakkındaki Farkındalığın Araştırılması Ayşe Taşci, Süleyman Sami İlker, <u>Hüseyin Elbi</u> , Fatih Özcan	
13:30-14:00	Tip 1 Diyabetes Mellitus Tanılı Çocuklarda Glisemik Kontrolü Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi <u>Seher Karahan</u> , Ezgi Ağadayı, Nurullah Çelik	
14:00-14:30	Aile Hekimliği Çekirdek Yeterlilikleri Bakış Açısı ile Birinci Basamakta Epilepsi Yönetimi Konusundaki İhtiyaçların Belirlenmesi <u>Özla Çelik</u> , Memnune Çiğdem Apaydın Kaya	
14:30-15:00	Ara	

SALON 1	
15:00-16:30	Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu
Oturum Başkanı	Prof. Dr. Cahit Özer
Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Çiğdem Gereklioğlu
15:00-15:20	İsparta İlinde Aile Hekimlerinin Evlilik Öncesi Yapılan Sağlık Taramaları Hakkındaki Tutum ve Davranışlarının İncelenmesi ile Tarama Sonuçlarının Analizi <u>Şerife Ünver, Gökçe İşcan, Funda Yıldırım Baş</u>
15:20-15:40	Birinci Basamağa Başvuran Covid-19 Geçirmiş Yaşlı Bireylerde Kırılganlık ve Ölüm Kaygısı Düzeylerinin Belirlenmesi <u>Yunus Deniz, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy</u>
15:40-16:00	Tıp Fakültesi Dönem 1 Öğrencilerinin Bakış Açısıyla Teknoloji Bağımlılığının İncelenmesi: Karma Bir Araştırma <u>Canan Özdoğanlı, Funda Yıldırım Baş, Gökçe İşcan</u>
16:00-16:20	Yaşlı Popülasyonda Kendini İhmal ve Kronik Hastalık Tedavisine Uyum <u>Başak Korkmazer, Sibel Baktır Altuntaş, Yağmur DüNDAR Nacar, Hilal Özkaya</u>
16:20-16:30	Tartışma
SALON 2	
15:00-16:30	Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu
Oturum Başkanları	Prof. Dr. Berrin Telatar Prof. Dr. Bektaş Murat Yalçın
Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Hakan Demirci
15:00-15:20	Sigara İçen Hastalarda Ekspiryum Havasındaki Karbonmonoksit Seviyesi ve Periferik Arter Hastalığı İlişkisi: Bir Olgu Kontrol Çalışması <u>Ayşen Mert, Nazlı Şensoy, Gamze Dur</u>
15:20-15:40	Tamamlayıcı Beslenmeye Geçiş Sürecindeki Farklı Uygulamaların Çocuklardaki Yeme Davranışları ve İştah Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi <u>Havva Yavuz Karaosman, Funda Yıldırım Baş, Gökçe İşcan</u>
15:40-16:00	Covid 19 Pandemi Sürecinin Sigara Bırakma Üzerine Etkisi <u>Zeynep Kaymak, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy</u>
16:00-16:20	Adana İlinde Kırsal Bir Asm'de Covid-19 Aşı Reddi-Kararsızlığını Etkileyen Faktörler Araştırılması <u>Hasan Hüseyin Kodaz, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy</u>
16:20-16:30	Tartışma

10 Nisan 2021, Cumartesi		
09:00-09:15	Çevrimiçi Sisteme Giriş (Zoom)	
	SALON 1	
09:15-10:45	Devam Eden Araştırma Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Yeşim Uncu Prof. Dr. Adem Özkara
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Berna Erdoğan Mergen
09:15-09:45	Genişletilmiş Profesyonel Kimlik Ölçeği Türkçe Uyarlama Çalışması: Epis-Tr Pilot Çalışma Verilerinin Değerlendirilmesi <u>Giray Kolcu, Mukadder İnci Başer Kolcu</u>	
09:45-10:15	Hastayla Kurulan Empatik İlişki: Aile Hekimlerinde Tükenmişliği Artırıyor Mu? <u>Nilüfer Şalvarlı, Okay Başak</u>	
10:15-10:45	Tıp Eğitimi Uzaktan Eğitim Modeli ile Olarak Optimal Uygulanabilir Mi? <u>Fethi Sada Zekey, Kübra Uyar Zekey</u>	
	SALON 2	
09:15-10:45	Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanı	Prof. Dr. Pemra Cöbek Ünalın
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Sebahat Gücük
09:15-09:35	Aile Hekimliğinde Kronik Hastalık Profili ve Yönetim Planlanması. Bir Reçete Tekrarın(Rpt)' Dan Daha Fazlası <u>Ayfer Şahin</u>	
09:35-09:55	Aile Hekimliği Uzmanlık Öğrencilerinin Biyoistatistik Bilgisi ve Araştırma Planlama Becerilerinin Değerlendirilmesi <u>İkbal Hümay Arman, Yusuf Arman, Mehmet Akman</u>	
09:55-10:15	Türkiye'de Birinci Basamak Hizmetlerinde Sigara Bırakma Poliklinikleri Üzerine Yapılmış Olan Akademik Çalışmaların Bibliyografik Yöntemle İncelenmesi <u>Çetin Akın, Özden Gökdemir, Vildan Mevsim</u>	
10:15-10:35	Pandemi Sürecinde Adolesan Uyku Kalitesi ve Etkileyen Faktörler: Tek Merkez Deneyimi <u>Saliha Şahin, Dilara Nursal</u>	
10:35-10:45	Tartışma	
10:45-11:00	Ara	
	SALON 1	
	Konferans	
11:00-12:00	Oturum Başkanı	Prof. Dr. Serap Çifçili
	Aşı Geliştirme Araştırmaları : COVID-19 Aşı Örneği Prof. Dr. Serap Şimşek Yavuz	
12:00-12:45	Öğle Arası	

12:45-13:00	Çevrimiçi Sisteme Giriş (Zoom)	
13:00-16:30	POSTER OTURUMU	
	SALON 1	
13:00-14:30	1. Grup	
13:00-14:30	Oturum Başkanı	Doç. Dr. Can Öner
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi A. Selda Tekiner
	Sunum Değerlendirme	Öğr. Gör. Dr. Hüseyin Elbi
13:00-13:10	Sigara Bırakma Sürecinde Hastaların Kilo Alma Durumları: Sigarayı Bırakma Önünde Engel Mi? <u>Oğuzhan Çakır, Melda Dibek Büyükdinç, Okay Başak</u>	
13:10-13:20	Türkiye'deki Suriyeli Göçmenlerde Babyboom'a Neden Olan Olası Faktörler <u>Şeyma Handan Akyön, Tarık Eren Yılmaz, Adem Özkara</u>	
13:20-13:30	Akne Vulgarisli Bireylerde Akne Şiddetinin Yaşam Kalitesine Etkisi <u>Hasan Koyunsever, Mehtap Kartal</u>	
13:30-13:40	Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Mobbing ve Korunma Yöntemleri-Etkileyen Faktörler <u>Özden Gökdemir, Çetin Akın</u>	
13:40-13:50	Koordinasyon İlkesi Çerçevesinde Demir Eksikliği Anemisinin Yönetilmesi <u>Selma Türker, Kerem Uzun, Cüneyt Ardıç</u>	
13:50-14:00	Aile Hekimi ve Aile Sağlığı Elemanlarının Sigara Bırakma Danışmanlığı Konusundaki Davranış ve Tutumları <u>Ramazan Satılmış, Okay Başak</u>	
14:00-14:10	Covid-19 Geçiren Erişkin Kişilerde Uyku Bozukluğu ve Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi <u>Ahmet Şap, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy</u>	
14:10-14:20	Salgın Döneminde 65 Yaş Üstü Hastaların Sağlık Gereksinimlerinin Kapsamlı Olarak Değerlendirilmesi <u>Kübra Bulut, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy</u>	
14:20-14:30	Tartışma	

	SALON 2	
13:00-14:30	2. Grup	
13:00-14:30	Oturum Başkanı	Doç. Dr. Elif Ateş Altunbaş
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Canan Tuz Yılmaz
	Sunum Değerlendirme	Uz. Dr. Emrah Kırımlı
13:00-13:10	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi Fizik Tedavi Kliniğinde Osteoporoz Tedavisi ve Kemik Mineral Dansitesi Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi <u>Seval Sarıkaya, Yasemin Özkan</u>	
13:10-13:20	Sigara Bırakma Tedavisinde Bilinçli Farkındalık Temelli Stres Azaltma Egzersizlerinin Bırakma Başarısına Etkisi: Randomize Kontrollü Deney <u>Merve Sevindi, Vildan Mevsim</u>	
13:20-13:30	Covid-19 Sonrası Bireylerin D Vitamini Kullanımındaki Artışın Değerlendirilmesi <u>Gamze Erdoğanoğlu, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy</u>	
13:30-13:40	İzmir'deki Aile Hekimliği Asistanlarının Periyodik Sağlık Muayeneleri ve Tarama Testleri Konusunda Bilgi Tutum ve Davranışlarının İncelenmesi <u>Ece Yıldız Opçin, Esra Meltem Koç, Gülseren Pamuk</u>	
13:40-13:50	Aile Hekimliği Polikliniğine Başvuran Artritli Hastada Ayırıcı Tanı: Palindromik Romatizma <u>Kerem Uzun, Merve Altıntop, Cüneyt Ardıç</u>	
13:50-14:00	Aydın İlindeki Aile Hekimlerinde İş Doyumu <u>Ecenur Şahin, Serpil Demirağ</u>	
14:00-14:10	Bir Aile Sağlığı Merkezine Covid-19 Aşı Uygulaması İçin Tanımlanan Popülasyonda Karşılaşılan Aşı Kararsızlığının İncelenmesi <u>Yağmur Canoğlu, Berrin Telatar</u>	
14:10-14:20	Son 5 Yıl İçinde Miyokard İnfarktüsü Geçiren Hastaların Yaşam Tarzı, Tedaviye Uyum ve Ruhsal Yönden Ayrıntılı Olarak İncelenmesi <u>Mehmet Gök, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy</u>	
14:20-14:30	Tartışma	

	SALON 3	
13:00-14:30	3. Grup	
13:00-14:30	Oturum Başkanı	Doç. Dr. Yasemin Çayır
	Bilimsel sekreter	Öğr. Gör. Dr. Zehra Dağlı
	Sunum Değerlendirme	Uz. Dr. Işık Gönenç
13:00-13:10	Hipertansiyon Hastalarında Antihipertansif Tedavi Başlanmasının, Yaşam Tarzı Değişikliğine Etkisinin Araştırılması <u>Burak Gündüz</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
13:10-13:20	Biyofiziksel Terapi Yönteminin Sigarayı Bırakmada Etkinliğinin Değerlendirilmesi <u>Gamze Dur</u> , Nazlı Şensoy	
13:20-13:30	Covid-19 Geçirmiş 65 Yaş Üstü Hastalarda Travma Sonrası Stres Bozukluğunun Araştırılması <u>Hüma Tepeoğlu</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
13:30-13:40	Uyku Hijyeni Eğitiminin Anne ve Bebek Uykusu Üzerine Etkisi <u>Merve Yalçındağ Çur</u> , M. Neslişah Tan, Vildan Mevsim	
13:40-13:50	Covid-19 Pandemisinin Ebeveynlerdeki Çocukluk Çağı Aşı Bilgi Durumu ve Tutumu Üzerine Etkisi <u>Aydan Güzel</u> , Elif Ateş	
13:50-14:00	Kapsamlı Palyatif Bakım Servisine Yatışı Yapılan Hastaların Değerlendirilmesi- 1 Yıllık Deneyimimiz <u>Muhammed Emin Göktepe</u> , Onur Öztürk	
14:00-14:10	Birinci Basamakta Post-Partum Depresyon ile Takip Edilen Kadınlarda Etkili Olan Faktörlerin Araştırılması <u>Hatice Tokgöz</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Sevilay Tuna Çökük	
14:10-14:30	Tartışma	

	SALON 4	
13:00-14:30	4. Grup	
13:00-14:30	Oturum Başkanı	Doç. Dr. Sabah Tüzün
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Ülkü Bulut
	Sunum Değerlendirme	Öğr. Gör. Uz. Dr. Z. Yelda Özer
13:00-13:10	Aile Hekimliği Polikliniğine Başvuran Bireylerin Periyodik Sağlık Muayeneleri Yönünden Kapsamlı Olarak Değerlendirilmesi <u>Meryem Türkoğlu</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
13:10-13:20	Erzurum'da Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerine Başvuran 18 Yaş ve Üstü Kişilerde, Tanı Konulmamış Depresyon Riskinin Araştırılması <u>Mehmet Doğan</u> , Kenan Taştan	
13:20-13:30	1.Basamak Sağlık Kuruluşlarında Çalışan Hekimlerin Osteoporoz Tedavisinde Kullanılan İlaçların Yan Etkileri Hakkındaki Bilgi ve Farkındalık Seviyesinin Değerlendirilmesi <u>Dillek Özge Zincir Erçin</u> , Doğan Erçin	
13:30-13:40	Birinci Basamakta Takip Edilen Erişkinlerde Covid-19 Hastalığını Geçirip Geçirmeme Durumuna Göre Depresyon ve Anksiyete Riskinin Belirlenmesi <u>Sevilay Tuna Çökük</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Hatice Tokgöz	
13:40-13:50	Çocuklarda Fonsiyonel Kabızlık Sıklığı ve İlişkili Faktörlerin Saptanması <u>Tuğçe Seven</u> , Vildan Mevsim, Ediz Yıldırım	
13:50-14:00	Eklem Ağrısı Olan Hastaların Beck Depresyon Ölçeği ile Değerlendirilmesi Elif Ateş, <u>Mustafa Güner</u>	
14:00-14:10	Meme Kanseri Hastalarında Pandemi Sürecinin ve Bu Süreçteki Sosyal Desteğin Ruhsal Hastalık Riski Üzerine Etkisi <u>Merve Nur Kutlu</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
14:10-14:20	Çocuk Hastalıkları Acil Kliniğine Üriner Sistem Yakınması ile Gelen Üriner Sistem Enfeksiyonu Ön Tanılarının Yapılan Tetkik Sonuçlarıyla Uyumluluğunun Karşılaştırılması <u>Orhan Çeliker</u> , Begüm Özcan, Mesut Çoğaç, Meltem Erol, Didem Kafadar	
14:20-14:30	Tartışma	

	SALON 5	
13:00-14:30	5. Grup	
13:00-14:30	Oturum Başkanı	Doç. Dr. Fatih Özcan
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Eda Çelik Güzel
	Sunum Değerlendirme	Uz. Dr. Yılmaz Sezgin
13:00-13:10	Covid-19 Pandemi Döneminde Atatürk Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezine Başvuran Hastaların D Vitamini Kullanımı Hakkındaki Bilgi ve Tutumlarının Araştırılması <u>Esra Tugay, Kenan Taştan</u>	
13:10-13:20	Doğum Tipi ve Bebeğin İlk 6 Ayda Beslenme Şeklinin Annenin Ruhsal Hastalık Durumuyla İlişkisinin Araştırılması <u>Muhammedcan Aydın, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy</u>	
13:20-13:30	İzmir İlindeki Aile Hekimliği Asistanlarının Yasal Yetki ve Sorumlulukları Hakkında Bilgi Düzeyleri ve Yaklaşımlarının Değerlendirmesi <u>Günnaz Gül İlhan, Mehtap Kartal</u>	
13:30-13:40	Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Polikliniği'ne Başvuran Erişkinlerde Empati Düzeylerinin T.C Sağlık Bakanlığı Tarafından Hazırlanan Covid-19 Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi'nde Yer Alan Tedbirlere Uyma Durumuna Olan Etkisinin Belirlen <u>Ensar Tokmak, Elif Deniz Şafak,</u>	
13:40-13:50	Çocukluk Çağı Travmalarının Obezite Üzerine Etkisinin Araştırılması <u>Büşra Nur Abacı, Kenan Topal , Hüseyin Aksoy</u>	
13:50-14:00	Acil Servise Başvuran Hipertansif Hastalarda Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Yöntemleri (Getat) Kullanım Sıklığı ve Uygulama Sonrası Görülen Olumsuz Etkilerin Değerlendirilmesi <u>Doğan Erçin, Dilek Özge Zincir Erçin</u>	
14:00-14:10	Evlilik için Sağlık Raporu Almaya Gelen Erişkin Bireylerde Evlilik Kaygısının ve Ruhsal Hastalık Riskinin Ölçülmesi <u>Mahmut Akın, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy</u>	
14:10-14:30	Tartışma	
14:30-15:00	Ara	

15:00-16:30	POSTER OTURUMLARI	
	SALON 1	
15:00-16:30	6. Grup	
15:00-16:30	Oturum Başkanı	Doç. Dr. Didem Kafadar
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Gülseren Pamuk
	Sunum Değerlendirme	Uz. Dr. T. Tanju Yılmaz
15:00-15:10	Son 1 Yıl İçinde Eş Kaybı Olan 65 Yaş Üstü Bireylerde Kendini İhmalin Değerlendirilmesi <u>Şeyma Dursunoğlu, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy</u>	
15:10-15:20	Uzun Süre Proton Pompa İnhibitörü Kullanımının Osteoporoz Gelişimi Üzerine Etkisi <u>Hakan Barut, Okay Başak</u>	
15:20-15:30	Enürezis Nokturna'ya Ailelerin Bakış Açılarının Değerlendirilmesi ve Tedavi Yaklaşımları <u>Bahar Söyler, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy</u>	
15:30-15:40	Hastanemize Yatan Covid-19 (+) Bakımevi Hastalarının Retrospektif Değerlendirilmesi <u>Arzu Ayraller</u>	
15:40-15:50	Akrep Zehiri, Artriti Tedavi Eder Mi? <u>Nur Paksoy, Burcu Kayhan Tetik</u>	
15:50-16:00	Çalışmayan Ev Kadınlarının Halk Eğitim Kurslarına Katılımlarının Onlardaki Ruhsal Hastalık Riski ve Yaşam Kalitesine Etkisi <u>Ömer Özlü, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Merve Bayramoğlu</u>	
16:00-16:10	Birinci Basamakta Ebeveynlerin Aşı Karşıtlığı Konusundaki Bilgi ve Tutumlarının İncelenmesi <u>Aslıhan Çiftçiler, Ayşegül Yıldız, Burcu Ersoy, Nilüfer Kıdış, Vildan Mevsim</u>	
16:10-16:30	Tartışma	

	SALON 2	
15:00-16:30	7. Grup	
15:00-16:30	Oturum Başkanı	Doç. Dr. Esra Meltem Koç
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Çetin
	Sunum Değerlendirme	Öğr. Gör. Uzm. Dr. Ediz Yıldırım
15:00-15:10	Birinci Basamağa Başvuran Nikotin Bağımlısı Erişkinlerde Ruhsal Hastalık Durumunu ve Aile İşlevselliğinin Değerlendirilmesi <u>Ahmet Celep</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Ayşe Nur Gül	
15:10-15:20	Bir Üniversite Hastanesi'ne Başvuran Doğurgan Çağdaki Kadınların Rubella ve Cmv Seroprevalansının Retrospektif Olarak Araştırılması <u>Ayça Bursal</u> , Ayfer Gemalmaz	
15:20-15:30	Covid-19 Korkusunun Umutsuzluk ve Psikolojik İyi Oluş ile İlişkisi <u>Büşra İlksöz</u> , Nilgün Özçakar	
15:30-15:40	6-24 Ay Arası Çocuklarda Rotavirüs Aşılmasının, Ebeveynlerin Bu Konu Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin ve Rotavirüs Aşısı Yaptırmama Nedenlerinin Değerlendirilmesi <u>Emine Arı Kütük</u>	
15:40-15:50	Hipertansiyon Tanılı Hastaların Tedavi Takiplerinde Sağlık Kuruluşu Tercihleri ve Tercihlerini Etkileyen Faktörler <u>Merve Vatansever Balcan</u> , Hüseyin Elbi, Fatih Özcan	
15:50-16:00	Aile Hekimliği Polikliniklerine Başvuran Kişilerin Doku ve Organ Bağışına Ait Bilgi, Tutum ve İsteklilikleri <u>Büşra Nursinem Turan</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
16:00-16:10	Erken Puberte Görülen Çocukların Ebeveynlerinin Bilgi Düzeyi, Davranış ve Tutumunun Araştırılması <u>Zahide Nazlı Mart</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Bahar Söyler	
16:10-16:30	Tartışma	

	SALON 3	
15:00-16:30	8. Grup	
15:00-16:30	Oturum Başkanı	Doç. Dr. Umut Gök Balcı
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Nagihan Yıldız Çeltak
	Sunum Değerlendirme	Öğr. Gör. Dr. M. Gökhan Eminsoy
15:00-15:10	Hipertansif Hastalarda İlaç Sayısı Arttıkça Tedavi Uyumunun Değerlendirilmesi <u>Feride Zıba</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
15:10-15:20	Aydın İli Efeler İlçesinde Bir Aile Sağlığı Merkezine Ağrı Yakınmasıyla Başvuran Hastaların Sağlık Arama Davranışları ve İlişkili Etkenler <u>Emine Kırmızıgül</u> , Okay Başak	
15:20-15:30	Diyetle Alınan Na Miktarını Öngörebilecek Bir Ölçüm Aracı Geliştirme <u>Sermin Özbay</u> , Tolga Günvar, Emel Altekin, Rüksan Çehreli	
15:30-15:40	18 ve 65 Yaş Aralığında Kronik Hastalık ve Polifarmasi Yaygınlığının Araştırılması <u>Fatma Efe</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Esra Güngör	
15:40-15:50	Türkiye Geneline Covid 19 Pandemisinin Prevalans Özelliklerinin Belirlenmesi <u>Yılmaz Sezgin</u>	
15:50-16:00	2010-2020 Yılları Arasında Dermatoloji Polikliniğine Başvuran Scabies Olgularının Epidemiyolojik Değerlendirilmesi <u>Tuğba Elagöz</u> , Hüseyin Elbi, Fatih Özcan	
16:00-16:10	Birinci Basamağa Başvuran 0-36 Ay Arası Çocuk Sahibi Olan Annelerde Sosyal Desteğin Sorgulanması ve Bunun Ruhsal Sağlık Durumuna Etkisinin Araştırılması <u>Başak Nazik</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
16:10-16:30	Tartışma	

	SALON 4	
15:00-16:30	9. Grup	
15:00-16:30	Oturum Başkan	Doç. Dr. Cüneyt Ardıç
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Ünal
	Sunum Değerlendirme	Dr. Öğr. Üyesi Utku Eser
5:00-15:10	Diyabetik Ayak Enfeksiyonuna Bağlı Amputasyonların Mortalite Üzerine Etkisi <u>Melih Aksu</u> , Okay Başak	
15:10-15:20	Birinci Basamakta Takip Edilen Cinsel İşlev Bozukluğu Olan Evli Kadınlarda Ruhsal Hastalık Riski ve Yaşam Kalitesinin Belirlenmesi <u>Pınar Tekçe</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
15:20-15:30	Hasta–Hekim İletişiminin, Hastaların Sağlık Okuryazarlığı Düzeyi ile İlişkisi <u>Duru Mergen Efe</u> , Nilgün Özçakar	
15:30-15:40	Birinci Basamakta Takip Edilen Yeni Doğum Yapmış Annelerin Yenidoğan Sarılığı ile İlgili Bilgi ve Tutumları <u>Fatih Oğur</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
15:40-15:50	Aile Sağlığı Merkezlerinde Görevli Sağlık Çalışanlarının Fiziksel veya Duygusal Sağlık Durumlarının Çalışma Hayatları Üzerine Etkisi <u>Hacer Aydın Koyunsever</u> , Azize Dilek Güldal	
15:50-16:00	Birinci Basamakta Anne-Bebek Bağlanmasını Etkileyen Sosyal ve Ruhsal Faktörlerin Araştırılması <u>Gamze Batur</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
16:00-16:30	Tartışma	

	SALON 5	
15:00-16:30	10. Grup	
15:00-16:30	Oturum Başkanı	Doç. Dr. Murat İçen
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Süleyman Ersoy
	Sunum Değerlendirme	Öğr. Gör. Dr. M. Neslişah Tan
15:00-15:10	Adana Ekrem Tok Ruh Hastalıkları Hastanesi Acil Servisine Başvuran Depresyon Nedeniyle Takipli Olan Hastalarda İntihar Düşüncesi ve Hastalığın Derecesi Üzerinde Etkili Olan Faktörler Uğur Oymak, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
15:10-15:20	Birinci Basamak Sağlık Kuruluşlarında Depresyon Farmakoterapisinin Araştırılması N İpek Kırmızı, Volkan Aydın, Ömer Ataç, Ahmet Akıcı	
15:20-15:30	Samsun Pelitköy Eğitim Asm'ye Kayıtlı 18-45 Yaş Arasındaki Kadınların Gebelik Dönemlerindeki Sigara Kullanım Durumlarının Değerlendirilmesi ve Gebelikte Sigara Kullanımının Zararları Konusunda Bilgi Düzeylerinin Tespitir Bektaş Murat Yalçın, Tuğba Kertmen, Tefvik Fikret Karahan, Esra Yalçın	
15:30-15:40	Sağlık Kuruluşlarına Yapılan Başvuru Sıklığı ile Sağlık Okuryazarlığı Arasındaki İlişkinin Araştırılması Mehmet Serdar Kılaç, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
15:40-15:50	Düzenli Kuvvet İdmanı Yapan Bireylerdeki Kuvvet İdmanını Bırakmanın Etkisi İle Beslenme Alışkanlığı Arasındaki İlişki Oğulcan Çöme, İsmail Cebeci, Çetin Akın, M. Neslişah Tan, Vildan Mevsim	
15:50-16:30	Tartışma	
16:30-17:00	KAPANIŞ OTURUMU	

SÖZLÜ BİLDİRİLER

(Bildiriler Sunum Sırasına Göre Dizilmiştir)

Kırsal Nüfusu Kapsayan Bir Aile Sağlığı Merkezi'ne Başvuran Kişilerin İlaç Kullanım Alışkanlıkları

Hakan Alan¹, Mahcube Çubukçu²

¹ Türkîş Aile Sağlığı Merkezi, Samsun

² Sağlık Bilimleri Üniversitesi Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Samsun

Amaç: Akılcı ilaç kullanımı (AİK) Dünya Sağlık Örgütü tarafından ilk kez 1985 yılında Nairobi'de "hastaların klinik ihtiyaçlarına uygun ilaçları, kişisel gereksinimlerini karşılayan dozlarda, yeterli bir süre boyunca, kendilerine ve topluma en az maliyet ile kullanmaları" olarak tanımlanmıştır (1). Samsun kırsalındaki bir Aile Sağlığı Merkez (ASM) polikliniğine başvuran kişilerin evde ilaç bulundurma, ilaç kullanım alışkanlıkları ve bu alışkanlıkları etkileyen faktörleri değerlendirmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmamız 16.01-31.05. 2018 tarihleri arasında yürütülmüş kesitsel bir çalışmadır. Samsun kırsalında ikamet eden, bir ASM'ye başvuran, 18 yaş üstü, çalışmaya katılmayı kabul eden 350 kişi çalışmaya alınmıştır. Sosyo-demografik özellikleri içeren ve ilaç kullanım alışkanlıklarını sorgulayan 29 soruluk anket, yüz yüze uygulanmıştır. SPSS 23.0 programı kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmamızdaki kişilerin yaş ortalaması 49,19±15,0 yıldır. Katılımcıların %53,19'u erkek, %87,4'ü evli, %54,6'sı ilköğretim mezunu, %52,9'unun kronik hastalığı vardı. Katılımcıların %70,9'u hastalandığında ilk olarak doktora gitmekte, %22'si doktora danışmadan kendi kendine ilaç kullanmaktadır. 65 yaş altı kişiler ile doktora danışmadan ilacı bırakma davranışı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardı (p=0,006). Kişilerin %56'sı ilk olarak ASM'ye başvurmakta, %24,9'u doktorun önerdiği süreden önce ilaçları bırakmaktadır. Bekarlar, üniversite mezunları ve kronik hastalığı olanlar doktorun önerdiği süreden önce ilaçları bırakmaktadır (p=0,001, p=0,008, p=0,000). %2,9'u ilaçları doktorun önerdiği dozdan farklı kullanmakta, %20,3'ü evde bulunsun diye ilaç yazdırmaktadır. Kadınlar, erkeklere göre daha yüksek oranda evde bulunsun diye ilaç yazdırmaktadır (p=0,040). Doktora danışmadan ya da yakınlarının önerisiyle ilaç kullanan katılımcılar en sık (%67,6) ağrı kesici kullanmaktadır.

Sonuç: Yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum ve kronik hastalık varlığı, ilaç kullanım alışkanlığını etkilemektedir. AİK'nı sağlamak için hekim, yardımcı sağlık personeli, eczacı, ilaç endüstrisi ve hastalar görev ve sorumluluklarını yerine getirmelidir.

COVID-19 (SARS-COV-2) Enfeksiyonunda Başvuru Şikayeti Olarak Öksürük

Cansu Demiral¹, Erkan Melih Şahin¹, Özgül Ocak², Büşra Dönmez¹

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Aile Hekimliği

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Nöroloji

Giriş: COVID-19 hastalığı, yeni tip bir koronavirüsün neden olduğu, Dünya Sağlık Örgütünün Mart 2020’de küresel salgın (pandemi) olarak ilan ettiği oldukça bulaştırıcı bir hastalıktır. En sık semptomları ateş, öksürük, tat-koku kaybı, ishal, yorgunluk ve nefes darlığıdır.

Yöntem: Çalışmamızda hastanemiz Covid-19 polikliniğine başvuranlarda öksürük sıklığını araştırmayı ve öksürük şikayetinin PCR (+) için ayırıcılığını değerlendirmeyi amaçladık.

Çalışma, kesitsel desende tanımlayıcı bir çalışmadır. Çalışma veri toplama aşaması 21 Aralık 2020 – 22 Ocak 2021 tarihleri arasında yürütülmüştür. Çalışma için Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Covid Polikliniğine başvuran yetişkin (18yaş ve üzeri) hastalar davet edilmiş, çalışma onam veren hastalar üzerinden yürütülmüştür.

Bulgular: Çalışmaya alınan 440 hastanın 273’ü ilk başvurulardan oluşuyordu. İlk başvurular içerisinde PCR testi pozitif olanlarda en sık şikayetler halsizlik(27, %73,0), baş ağrısı(24, %64,9), ağrı(23, %32,2), öksürük(21, %56,8), boğaz ağrısı(19, %51,4), iştahsızlık(17, %45,9) idi.

Polikliniğe yapılan ilk başvurularda öksürüğü olan hastaların oranı PCR (+) saptananlarda %56,8, PCR(-) olanlarda ise %39,0 olarak bulundu. ($X^2=3,890$ p=0,049). Öksürük şikayetinin PCR pozitifliği için Odd’s oranı 2,051(%95 güven aralığı 0,996-4,222) idi.

Daha önceki çalışmalarda hastalık başlangıcında öksürük şikayeti görülme oranları, hastanede yatan 138 hastada % 59,4, Hui ve arkadaşlarının yaptığı 41 vakalılık çalışmada % 80, Wang ve arkadaşlarının çalışmasında % 76, Chen ve arkadaşlarının 99 hastadan oluşan kohort çalışmasında % 82, kesin veya olası Covid-19 tanısı olan 262 hastanın dahil edildiği bir çalışmada % 71,8 olarak bulunmuştur.

Sonuç: Çalışmamızda Covid-19 şüphesi ile başvuran hastaların şikayetlerini PCR test sonucuna göre karşılaştırdık. Öksürük sık yakınmalardan birisi olması yanında PCR test sonucu pozitifliği için pozitif ayırıcılık sağlayan şikayetlerden birisi olarak öne çıktı. Covid-19 hastalığı, üst solunum yolu enfeksiyonları kümesinde, yakınmalardan tanınması güç bir hastalık olarak kalacak olsa da, veriler zenginleştikçe şikayetlerin kestirim değerleri de yükselecektir.

Tartışma Soruları: Mevsimsel grip semptomları ile benzer semptom gösteren COVID-19 kliniğini semptomatik olarak ayırmak mümkün müdür? Öksürük şiddeti, yaygınlığı, karakteri COVID-19 açısından anlamlı mıdır? Öksürüğün, sigara kullanımına göre incelenmesi, ayırıcı değerini arttırabilir mi?

İzmir Merkez İlçelerindeki Aile Hekimlerinin Besin-İlaç Etkileşimi Konusundaki Bilgi ve Farkındalıklarının Belirlenmesi

Mert Gür, Mehtap Kartal

Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: İlaç-ilaç etkileşimleri, ilaç geliştirme ve onay alma süreçlerinde değerlendirilmesi gerektiğinden yaygın biçimde tanımlanabilen bir konu olup hakkındaki literatürde bu nedenle gelişmiştir. Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi (FDA) ilaç geliştirmeye yönelik rehberlik sürecinde besin-ilaç etkileşimlerini değerlendirmeye dahil etmemektedir, bu nedenle besin-ilaç etkileşimleri hakkındaki literatür daha yavaş gelişmektedir. Bu çalışmada, birinci basamak hekimlerinin reçete ettikleri ilaçları kapsayan besin ilaç etkileşimi (BİE) konusundaki bilgi ve farkındalıklarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipte olan çalışmanın evreni 2018 yılında İzmir merkez ilçelerindeki Aile Sağlığı Merkezlerinde çalışan aile hekimleri olup 862 hekimden oluşmaktadır. Örneklem büyüklüğü 272 olarak hesaplanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket soruları ile yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılanların yaş ortalaması $49,65 \pm 6,59$ olup %63,6'sı (n=173) erkekti. Hekimlerin %46'sı (n=125) düzenli olarak en az bir adet ilaç kullanmakta olup %46,7'si (n=127) en az bir kez BİE ile karşılaşmıştı. %33,5 (n=91) sık sık, %54,4 (n=148) her zaman BİE'nin hastaların izlemi sırasında değerlendirilmesi gereken bir konu olduğunu belirtti. Çalışmaya katılan hekimlerin toplam bilgi puanı ortalamaları $11,03 \pm 2,56$ idi. Hekimlerin cinsiyetleri, uzmanlıkları, düzenli ilaç kullanma durumlarına göre toplam bilgi puanları arasında fark saptanmadı (p>0,05). En fazla doğru yanıt oranına psödoefedrin hakkındaki soru sahipti, katılımcıların %94'9'u (n=258) doğru yanıt verdi. En az doğru yanıt oranına sahip sorular ise "Greyfurt suyu tüketimi pravastatinin plazma düzeyini artırır" %9,2 (n=25) idi.

Sonuç: Çalışmamızda hekimler bazı sorulara yüksek oranda doğru yanıt verseler de doğru yanıt oranının genel olarak düşük olması bilgi açığını göstermektedir. Hekimlere yönelik kısa ürün bilgilerinin literatür ışığında güncellenerek aile hekimliği bilgi sistemlerine eklenmesiyle en güncel bilgiye hızlıca ulaşan aile hekimi hem kendi bilgisini, hem de hastalarının farkındalığını arttırabilir ve hasta izlemlerinde hasta yararına en uygun değerlendirme yapılabilecektir. Aynı zamanda hekimler BİE hakkındaki literatüre katkı yapma potansiyeli artacaktır.

Tartışma Soruları:

- 1- Aile hekimlerinin BİE konusundaki bilgi ve farkındalıklarını arttırmaya yönelik önerileriniz nelerdir?
- 2- Aile hekimleri olarak hastalarımızda BİE farkındalığı oluşturmak için neler yapabiliriz?

50 Yaş Üstü Erkeklerde Saptanan Benign Prostat Hipertrofisi Semptomları ve Yaşam Kalitesine Etkisi: Ümraniye İlçesi Örneği

Enver Güler, Süleyman Ersoy, Emin Pala

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ümraniye Eğitim Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Amaç: Çalışmamızda Benign Prostat Hipertrofisi (BPH)'nin etkilediği 50 yaş üzeri erkeklerde ortaya çıkan semptomları, bu semptomların yaşam kalitesini etkileme derecesini araştırmayı amaçladık.

Yöntem: Çalışmaya İstanbul il Sağlık Müdürlüğüne bağlı Durmuş Tanış Aile Sağlığı Merkezi'ne 01.01.2020–01.03.2020 tarih aralığında başvuran 50 yaş üstü 307 erkek hasta dahil edildi. Onamları alınarak çalışmaya dahil edilen tüm hastalara 23 soruluk anket uygulandı. Anketteki soruların bir kısmı alt üriner sistem semptomlarının varlığı ve bu semptomların hastalara psikolojik, sosyal, fiziksel ve cinsel etkilerine yönelik sorular; diğerleri de hastaların özgeçmiş bilgilerine yönelik sorulardı.

Bulgular: Yaşam kalitesi skoruna göre yapılan grupta hastaların 292'sinin (%95,1) yüksek, 14'ünün (%4,6) orta, birinin (%0,3) düşük yaşam kalitesi grubunda olduğu görüldü. Ortalama toplam yaşam kalitesi skoru $92,1 \pm 12,3$ olarak belirlendi. Ortalama psikolojik skor $81,1 \pm 14,4$, sosyal skor ise $90,0 \pm 20,8$ olarak saptandı. Her bir şikâyet için; şikâyeti olan hastalardaki yaşam kalitesi skoru, psikolojik, fiziksel, sosyal ve cinsel skorların her birisi şikâyeti olmayanlara göre anlamlı düşük bulundu (Her birisi için $p < 0,001$). Yapılan korelasyon analizlerinde yaş ile toplam yaşam kalitesi, cinsel, psikolojik ve sosyal skorlar arasında anlamlı ters korelasyon olduğu görüldü (Her biri için $p < 0,05$).

Sonuç: BPH 50 yaş üzeri erkeklerin yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu hastaların hem alt üriner sistem şikâyetlerinin azaltılmasına yönelik tedavilerin düzenlenmesi, hem de psikolojik, sosyal ve cinsel yönlerden destekleyici uygulamaların yapılması gereklidir.

İzmir İli Merkez İlçelerinde Çalışan Aile Hekimlerinin Kolorektal, Prostat, Meme, Serviks Kanserlerine Ait Risk Faktörleri ve Tarama Davranışlarının Değerlendirilmesi

Seda Bozbıyık¹, Mehtap Kartal²

¹ Buldan Göğüs Hastalıkları Hastanesi

² Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Kanser, dünya genelinde giderek artan bir sağlık problemidir ve toplumlarda önemli bir sosyoekonomik yüke, bireylerde de maddi ve manevi kayıplara yol açmaktadır. Kanserle mücadelede toplumda farkındalık sağlanması, risk faktörlerinden korunma ve kanser taramaları gelmektedir. Bu konularda aile hekimleri temel rolü oynadığından öncelikle kendi sağlığını koruyarak topluma örnek olabilmeleri önemlidir. Bu çalışmanın amacı aile hekimlerinin kolorektal, prostat, meme, serviks kanserlerine ait risk faktörlerini ve kendi tarama davranışlarını saptayabilmektir.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipteki bu çalışma, 2019 Şubat tarihinde İzmir merkez ilçelerinde çalışan ayrı iki tabaka olarak alınan 180 kadın ve 217 erkek aile hekimi ile gerçekleştirilmiştir. Hekimlerin dağılımı ilçelerdeki hekim sayısına oranlı olarak, rastgele seçilen ASM'lerdeki hekimlerle gönüllülük ilkesine göre gerçekleştirilmiştir. Veri toplama araçları olarak sosyodemografik bilgiler, kolorektal, prostat, meme, serviks kanserlerine ait risk faktörleri ve tarama davranışlarını değerlendirmeye yönelik sorulardan oluşan anket formu kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ve analizinde IBM SPSS 24.0 istatistik paket programı kullanılmış ve tanımlayıcı analizlerde ortalama, standart sapma, sıklık ve yüzde dağılımları, kategorik bağımsız ve bağımlı değişkenlerin karşılaştırılmasında ki kare testi yapılmıştır. *p* değeri <0,05 istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırma grubunun yaş ortalaması 49,44±6,8'dir. Hekimlerin %45,3'ü kadındır. Hekimlerin %26,2'si sigara, %63,7'si alkol kullanmaktadır. Hekimlerin %47,8'inin GGK testi, %23,9'unun kolonoskopi yaptırdığı görülmektedir. Erkeklerin %85,8'inin PSA testi, 12,7'sinin DRE yaptırdığı; kadınların %90'ının KKMM yaptırdığı, %63,9'unun KMM yaptırdığı, %73,5'inin mamografi çektiirdiği ve %74,4'ünün pap smear-HPV testi yaptırdığı görülmektedir. Hekimlerin kanser tarama testlerini en sık yaptırdığı nedenleri düzenli sağlık kontrolü ve şikayetinin olması iken, yaptırmama nedenlerinde ise şikayetinin olmaması, ihmal ve kendini risk altında görmeme yer almaktaydı.

Sonuç: Çalışmamızda aile hekimlerinin büyük ölçüde düzenli sağlık taraması gerekçesiyle kanser tarama testlerini yaptırdıkları görülmüştür. Bununla birlikte "ihmal" sıkça dile getirilen tarama yaptırmama gerekçesidir. Çalışma hayatı içinde bu ihmali önüne geçilmesi fırsatların (randevu ve zaman ayrılmasını sağlayacak düzenlemeler) ve motivasyon kaynaklarının (teşvik ve ödüller) araştırılması ve tüm taraflarca gündeme alınması faydalı olabilir.

Denizli İlinde Birinci Basamak Sağlık Kuruluşlarında Çalışan Hekimlerin Diyabetik Nöropati Konusundaki Bilgi Düzeyi ve Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi

Mahmut Tanırlar¹, Mehmet Arslan², Tamer Edirne², Nilüfer Emre², Aysun Özşahin²

¹ Aksaray Merkez 6 Nolu Aile Sağlığı Merkezi, Aksaray, Türkiye

² Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Denizli, Türkiye

Giriş: Diyabetik nöropati, diyabet hastalarında görülen ve nöronları besleyen küçük damar hasarına bağlı motor, duysal ya da otonomik sinir liflerinin tutulduğu, çoğunlukla aksonal dejenerasyonun hâkim olduğu bir komplikasyondur. Ciddi morbidite ve mortalite ile ilişkili olan diyabetik nöropatinin halen etkin bir tedavisinin bulunmaması, koruyucu hekimliğin rolünü ön plana çıkarmaktadır.

Birinci basamakta görev yapan hekimlerin diyabetik nöropati konusundaki kendilerine olan güvenlerini ve mesleki tecrübelerini değerlendirmek, bilgi ve farkındalık düzeylerini ve diyabetik nöropatiye yaklaşımlarını saptamak amacıyla bu araştırma planlanmıştır.

Yöntem: Çalışmamız kesitsel tanımlayıcı bir çalışma olup Denizli ilindeki 111 ASM'de yapılmıştır. Denizli ilindeki Aile Sağlığı Merkezlerinde çalışmakta olan 279 hekim çalışmaya alınmış olup 219 hekim (%78,4) çalışmaya katılmayı kabul etmiştir. Veriler yüz yüze anket yöntemiyle elde edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan 219 kişinin %70,8'i (n=155) erkek, %6,8'i (n=15) aile hekimliği uzmanı ve %88,1'i (n=193) evli idi. Her hekime kayıtlı ortalama hasta sayısı $3571,95 \pm 607,5$ ve bir günde baktıkları ortalama hasta sayısı $60,4 \pm 17,2$ idi. Katılımcıların %52,5'i (n=115) DM hastalarına 6-10 dk muayene süresi ayırıyordu, %77,6'sı (n=170) mezuniyet sonrası diyabetik nöropati eğitimi almamıştı ve %44,3'ü (n=97) hiç diyabetik nöropati tanısı koymamıştı. Katılımcıların %74,4'ü (n=163) günlük pratiklerinde hiçbir diyabetik nöropati tanı ve tarama testi kullanmadıklarını belirtmiştir. Katılımcıların %31'i (n=68) diyabetik nöropati konusundaki bilgi düzeylerinin kötü veya çok kötü olduğunu belirtti. Diyabetik nöropati taraması, tanısı, tedavisi ve takibinin birinci basamakta yapılabileceğini düşünenler katılımcıların %45,7'siydi (n=100). Katılımcıların %89,5'i (n=196) diyabetik nöropati konusunda eğitime ihtiyacı olduğunu belirtti. Diyabetik nöropatiye tanı koyma, izlem ve tedavi verme konusunda bilgi birikimi ve klinik tecrübesine güvenenler katılımcıların %44,3'üydü (n=97).

Sonuç: Diyabetik nöropati, DM'nin en önemli komplikasyonlarından biri olmasına rağmen; birinci basamak sağlık hizmetlerinde mezuniyet sonrası eğitimde ciddi anlamda yetersizlik vardır. Birinci basamakta çalışan hekimlere yönelik basit test ve yöntemlerin, günlük poliklinik rutinine sokulması gerekmektedir. Gerekli düzenlemeler yapılarak diyabetik nöropatiye bağlı oluşabilecek fonksiyon kayıplarının önüne geçilebilir ve bu hastaların yaşam kalitesi artırılabilir.

Hipertansiyon Hastalarının Evde Kan Basıncı Ölçüm Durumu ile Kullandıkları Cihazların Değerlendirilmesi

Feyzanur Çelik Teymur, Turan Set

KTÜ Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Ofis kan basıncı (KB) ölçümleri yüksek olan hastaların yaklaşık %30'unda beyaz önlük hipertansiyonu olduğu bilinmektedir. Güncel kılavuzlar, ofis KB ölçümünü yalnızca hipertansiyon (HT) taramasında önermektedir. Hipertansiyon tanısında, ambulatuvar KB ölçümü veya evde KB ölçümü ile ofis ölçümlerinin doğrulanması gerekmektedir. Bu çalışmada; HT hastalarının evde KB ölçüm durumlarının, kullandıkları cihaz türlerinin ve KB eşik değer bilgilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma 2020 Şubat ayında kesitsel bir çalışma olarak yapıldı. Örneklem; KTÜ Farabi Hastanesi Kardiyoloji polikliniğine başvuran, en az 1 yıldır HT tanısı olan gönüllülerden oluşturuldu. Katılımcılara demografik bilgilerini de içeren, evde KB ölçüm durumlarının sorgulandığı bir anket yüz yüze görüşme yöntemiyle uygulandı. Elde edilen veriler SPSS 22.0 paket programı kullanılarak analiz edildi.

Bulgular: Çalışmaya 34'ü kadın ve 36'sı erkek olmak üzere 70 hipertansiyon hastası katıldı. Katılımcıların yaş ortalaması $57,8 \pm 12,2$ yıl ve HT süresi ortanca 10 (IQR:3-15) yıldır. Katılımcıların %82,9'u (n:58) evinde KB ölçüm cihazı bulunduruyordu ve bunların %62,9'u (n:44) cihazın kalibrasyonunu hiç yaptırmamıştı. Katılımcılardan %17,1'i (n:12) evde hiç KB ölçümü yapmazken, %45,7'si (n:32) sıklıkla KB ölçümü yapmaktaydı. Eğitim durumu ile evde KB ölçümü yapmaları arasında anlamlı ilişki yoktu ($p>0,005$). KB ölçüm aleti bulduran hastaların HT süresi, buldurmayanlara göre anlamlı olarak yüksekti ($p=0,002$). Katılımcıların %18,5'i sistolik KB eşik değerini, %34,2'si diyastolik KB eşik değerini doğru olarak biliyordu. Eşik değerler konusundaki bilgi düzeyi ile eğitim durumları arasında anlamlı ilişki yoktu ($p>0,005$).

Sonuç: Çalışmamız HT hastalarının çoğunluğunun evde KB ölçüm cihazı bulundurduğunu, hastalık süresi arttıkça cihaz edinme sıklığının arttığını, ancak hastaların çoğunun cihazını hiç kalibre ettirmediğini göstermiştir. Ayrıca hastaların çoğunluğunun, eğitim durumlarından bağımsız olarak KB eşik değerlerini yanlış bildikleri saptandı. Bu sonuçlar; HT hastalarının, tanı aldıkları erken dönemde KB ölçüm cihazı edinmelerinin teşvik edilmesi ve hastalara hedef KB değerleri konusunda daha etkin bilgilendirme yapılması gerektiğini desteklemektedir.

Tartışma Soruları:

- 1) Araştırmanın yöntemi ile ilgili önerileriniz nelerdir?
- 2) Evde yapılan KB ölçümleri güvenilir midir?

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ile Uyku Bozuklukları Arasındaki İlişki

Tevfik Fikret Karahan¹, Bektaş Murat Yalçın², Esra Yalçın³

¹ Avrasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikoloji A.D.

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.D.

³ Gazi Devlet Hastanesi

Amaç: Problemlerli internet kullanımı sadece ülkemizde değil tüm dünyada ergenler arasında daha büyük bir sorun haline gelmektedir. Sorunlu İnternet kullanımı iş, okul, sosyal ve aile işlevlerinde giderek kötüleşmeye neden olmaktadır. İnternette daha fazla zaman harcayan ergenlerin daha az uyku süresine sahip oldukları ve daha yüksek düzeyde yorgunluk hissettikleri bildirilmektedir. Ancak, Türkiye'deki üniversite öğrencileri arasında bu olguya ilişkin sınırlı veri bulunmaktadır.

Yöntem: Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin farklı fakültelerdeki 1458 gönüllü öğrencisinden araştırma kriterlerini karşılayan 1256'sı çalışmaya dahil edildi. Her katılımcı demografik bir anket, internet kullanımının kapsamı, İnternet Bağımlılığı Testi (IAT) ve uyku kalitesi hakkında (günlük uyku süresi, uykuya dalmada zorluk, gece uyanma vb.) ilgili sorular aldı. Katılımcılar internet kullanımına göre (Ortalama, sorunlu ve bağımlılık yapıcı) üç gruba ayrıldı. Sonuçlar SPSS 16.0 versiyonu ile analiz edildi.

Bulgular: Araştırılan 1256 katılımcı arasında (% 53) 664'ü kadındı. Araştırma örnekleminin % 4,2'si bağımlılık yapıcı ve % 8,5'inin problemlerli internet kullanımına sahip olduğu izlendi. Bağımlılık yapıcılarda İAT puanları $85,6 \pm 9,8$, sorunlularda $55,9 \pm 6,1$ ve ortalama internet kullanıcılarında $22,9 \pm 6,7$ idi ($p < 0,001$). Ortalama haftalık internet kullanımı bağımlılık yapan ($21,54 \pm 10,3$) ve sorunlu ($12,2 \pm 5,1$) öğrencilerde ortalama kullanıcılara ($3,5 \pm 2,9$) göre anlamlı olarak daha yüksek ($F = 12,457$, $p < 0,001$) saptanmıştır. Bağımlılık yapanlarda günlük uyku süresi ($6,9 \pm 1,5$ saat) diğer gruplara göre daha düşüktür ($p < 0,001$). Ayrıca uykuya dalmada güçlük ($6\%2,8$) gece uyanma ($48,2\%$) ve sabah erken uyanma ($23,15$) bağımlılık yapan grupta daha siktir (sırasıyla $p < 0,001$).

Sonuçlar: Çalışma popülasyonumuzda bağımlılık yaratan internet kullanımı ile uyku bozuklukları arasında bir ilişki görülmektedir.

Tıp Fakültesi ve S.B.F. Ebelik-Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Hastane Kalite Standartları Hakkında Bilgi Düzeylerinin Araştırılması

Fatma Seda Çobanoğlu¹, Ezgi Ağadayı²

¹ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

² Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Tıp Fakültesi, Ebelik ve Hemşirelik okuyan öğrencilerin hastane kalite standartlarının yatay boyutlarından hasta ve çalışan güvenliği hakkında bilgi düzeylerinin belirlenmesidir.

Yöntem: Kesitsel, tanımlayıcı bir araştırmadır. Araştırma anketi 27 sorudan oluşmaktadır. Anket araştırmacılar tarafından literatür derlemesi ile oluşturuldu. Öğrencilere anket linki online haberleşme programı aracılığı ile iletildi. Tekrarlayan katılımlar IP adresi ile engellendi. Anketi eksik dolduran katılımcılar araştırmaya alınmadı. İstatistiksel analiz SPSS25.0 programıyla yapıldı. Kategorik veriler frekansla, sayısal veriler merkezi dağılım ölçüleriyle gösterildi. Ki-kare ve Kruskal Wallis-H testi uygulandı.

Bulgular: Araştırmaya 345 öğrenci katıldı(Tıp Fakültesi %47,2; Hemşirelik Fakültesi %41,2; Ebelik Fakültesi %11,6). Öğrencilerin %49(n=169)'u hasta güvenliği, %45,8(n=158)'i çalışan güvenliği hakkında eğitim aldığını belirtti. Okuduğu fakülte ile hasta güvenliği ($p<0,001$) ve çalışan güvenliği ($p<0,001$) hakkında eğitim almış olma durumu arasında anlamlı fark saptandı. Hasta güvenliği hakkında verilen 7 maddeden doğrular 1, yanlışlar 0 puan olarak hesaplandığında, öğrencilerin toplam puan ortalaması $3,6\pm 1,0$ idi. Tıp Fakültesi öğrencileri $3,5\pm 1,0$; Hemşirelik fakültesi öğrencileri $3,7\pm 0,9$; Ebelik Fakültesi öğrencileri $3,6\pm 0,7$ puan almıştı($p=0,324$). Öğrencilere çalışan güvenliği ile ilgili beyaz kod uygulamasının ne olduğu sorulduğunda %63,5(n=219)'i sağlıkta şiddet, %2(n=7)'si acil tıbbi müdahale, %0,3(n=1) çocuk kaçırma bildirim numarası olduğunu belirtirken, %34,2(n=118)'si bilmediğini söyledi. Sağlık çalışanı aşılması kapsamında sorulan bağışıklık durumlarından bazıları;

1.Hepatit B; %80,3(n=277) aşı olmuş-bağışık, %4,6(n=16) bağışık değil, %15,1(n=52) bağışıklık durumunu bilmiyor.

2.Hepatit A; %58(n=200) aşı olmuş-bağışık, %7,8(n=27) bağışık değil, %34,2(n=118) bağışıklık durumunu bilmiyor.

3.Suçiçeği; %87,8(n=303) aşı olmuş-bağışık, %1,7(n=6) bağışık değil, %10,4(n=36) bağışıklık durumunu bilmiyor.

Sonuç: Hastanelerde kaliteli hizmet sunumu yapılan hiçbir hatanın geri dönüşünün olamayacağı için, hizmet sunucularının yerine getirmesi gereken bir zorunluluktur. Sağlık çalışanları mesleklerini icra ederken iş kazalarına uğramakta veya meslek hastalıklarına yakalanabilmektedir. Sağlıkta kalite standartları kültürü öğrencilik yıllarından edinildiği takdirde daha kalıcı olabilir. Bu konuda öğrencilerin bilgilerinin ve verilen eğitimin eksik olduğu saptanmıştır.

Soru: Öğrencilerin kalite bilincini artırmak için neler yapılabilir?

Evde Bakım Hizmeti Alan Hastada Ayırışmamış Tanı: Hipofiz Adenomuna Bağlı Hipofiz Yetmezliği

Furkan Bektaş¹, Kerem Uzun², Cüneyt Ardıç³

¹ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

² Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

³ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı Başkanı

Giriş: Hipofiz adenomları hipofiz bezinden kaynaklanan çoğunlukla iyi huylu tümörlerdir. Tanıları MRI ve hormon düzeyleriyle yapılmaktadır. Prolaktinomalar dışında, bası bulguları olan adenomların ilk ve en etkili tedavisi cerrahidir.

Vaka: 83 yaşında kadın hasta için evde bakım hizmetlerinden muayene talebinde bulunuldu. 1 haftadır yorgunluk, halsizlik, yürümede zorlanma, kabızlık ve bazen bilinçte dalgalanma şikayetleri olan hastanın, yakınları sadece psikiyatrik tedavi aldığı ve Paxera, Cedrina kullandığını belirtse de özgeçmişinde HT, GÖRH, DEA, UC, vertigo ve bipolar bozukluk olduğu ve psikiyatri dışında reçetelenen ilaçları kullanmadığı anlaşılmıştır. Hastanın şikayetlerindeki hipotiroidi semptomları nedeniyle tiroid fonksiyon testleri de istendi. sT3:<1.5 (↓) (1.58-3.91), sT4:0.44 (↓) (0.7-1.48), TSH:6.22 (0.5-7.5), HB:8.6 (11-16), HTC:25.5 (37-54). Tiroid USG'de: Parankim heterojen, sağ lob ortada 11*7 mm, sol lob ortada 20*22 mm kaba kalsifikasyonlar barındıran nodüller saptandı. sT3 ve sT4 düşüklüğüne rağmen TSH'in normal değerlerde olmasından hipofizer bir patolojiyi düşünerek endokrinoloji konsültasyonu istedik. Konsültasyon sonucunda istenen tetkiklerin sonuçları : ACTH:17.9 (0-46), Kortizol:13.7 (Sabah 3.7-19.4, öğleden sonra 2.9-17.3), GH:0,01 (0-7), Somatomedin-C (IGF):<4,55 (↓) (78-258), Prolaktin:132,33 (↑) (5.18-26.53), FSH:3,71 (Foliküler fazda), LH:0.2 (↓) (5.16-51.99), Progesteron:<0,1 (Foliküler fazda), Estradiol:25 (Foliküler fazda). Hipofizer yetmezlik olabileceği düşünülerek hipofiz MRI istendi.

Hipofiz MRI'da: Sellayı doldurup ekspansiyon, optik kiazmaya bası oluşturan, en geniş yerinde yaklaşık 23*17,5 mm boyutta makroadenomla uyumlu kitle izlendi. Hasta anemi ve diğer şikayetleri araştırılmak üzere dahiliye servisine yatırıldı.

Tartışma: Aile Hekimleri sıklıkla önceden bir hekim tarafından değerlendirilmemiş ya da sınıflandırılmamış, ayırışmamış hastalarla karşılaşılır. Evde bakım hizmetlerinde bu durum daha sık görülmekte ve hastalar ön planda bası yarası, enfeksiyonlar ya da beslenme yetersizliği gibi kronik sorunlarla başvurduğundan nadir hastalıklar gözden kaçabilir. Bunun önemli nedenleri arasında geçici, kendini sınırlayıcı ya da sınırdaki vakalarla karşılaşılması, bazı rahatsızlıkların uzun süre farklılaşmaması sayılabilir. Olgumuzda yorgunluk, halsizlik gibi non-spesifik şikayetlerden yola çıkılarak istenilen tetkikler, detaylı anamnez ve değerlendirmeye makroadenom tanısına ulaşılmıştır. Evde bakım hastalarının şikayetleri detaylıca değerlendirilmeli, tedavilerinin hayat kalitelerini çok arttırabileceği unutulmamalıdır.

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hafsa Sultan Hastanesindeki Sağlık Çalışanlarının COVID-19 (Coronavirus Disease) Salgınında Fiziksel Aktivite Durumu ve Tükenmişlik Düzeyi Arasındaki İlişkinin Araştırılması

Mert Kayan, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı

Giriş: Tükenmişlik, iş koşullarının yarattığı strese tepki olarak gelişen, çalışanların duygusal anlamda tükenmelerine ve kendi performanslarını beğenmemelerine yol açan bir süreçtir. Yardıma gereksinimi olan kişilerle yüz yüze etkileşim kurulan, stres yükü fazla olan sağlık çalışanlarında tükenmişlik hali sık karşılaşılan bir durumdur. Üzerine salgın şartları eklendiğinde tükenmişlik durumu daha da önemli hale gelmiştir. Fiziksel aktivite iş kaynaklı psikolojik yükün azaltılmasına katkısı olması ve süregelen stresi azaltması nedeniyle tükenmişlik üzerinde etkili olabilmektedir. Salgın dönemi kapanma yasakları ile fiziksel aktivite yapılabilecek alanlar zaman zaman kısıtlamaya maruz kalabilmektedir.

Amaç: COVID-19 salgını döneminde sağlık çalışanlarının fiziksel aktivite durumu ve tükenmişlik düzeyi arasındaki ilişkiyi araştırmak.

Yöntem: Tanımlayıcı özellikteki bu çalışmanın evrenini üniversite hastanesinde görevli araştırma görevlileri ve hemşireler oluşturmaktadır.

Evrenimizin büyüklüğü 1164 kişi olup %50 prevalans, %5 hata payı uygulanarak 289 kişiye ulaşılması planlanmaktadır. Anketler sosyal mesafe kuralları çerçevesinde yüz yüze görüşme yapılarak gönüllülere uygulanacaktır. Araştırmada sosyo-demografik bilgileri içeren bir form, Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi ve Maslach Tükenmişlik Ölçeği (Ülkemizde geçerlilik güvenilirlik çalışmaları Ergin (1992) ve Çam (1992) tarafından yapılmıştır.) uygulanacaktır.

İstatistiksel analizinde tanımlayıcı istatistiksel metotları, nicel verilerin karşılaştırılmasında normal dağılım gösteren grupların karşılaştırılmasında T-testi ve Anova, normal dağılım göstermeyen değişkenlerin iki grup karşılaştırmalarında Mann Whitney U testi, Normal dağılım göstermeyen üç ve üzeri grupların karşılaştırmalarında Kruskal Wallis testi kullanılacaktır. Anlamlılık $p < 0,05$ düzeylerinde değerlendirilecektir.

Dışlama kriterleri: 1-Fiziksel aktiviteye engel durumun olması.

2-COVID-19 sürecinde idari izinli olanlar.

Bulgular: Araştırmamız henüz fikir aşamasındadır.

Sonuç: Salgın döneminde fiziksel aktivitenin azalmış olduğu öngörülmektedir. Araştırmamızda tükenmişlik düzeyinin artmış olarak bulunması ve fiziksel aktivite düzeyi yüksek olan kişilerde tükenmişlik düzeyinin daha düşük seviyelerde saptanması beklenmektedir.

Tartışma soruları:

- 1- Evrene dahil edilecek meslek grupları azaltılmalı veya arttırılmalı mı?
- 2- Katılımcıların tükenmişlik düzeyini etkileyebileceği öngörülen (stres, depresyon, anksiyete vb.) değişkenler araştırmada sorulmalı mı?

Birinci Basamakta Hasta-Hekim İş Birliği ile Oluşturulan Ortak Takip Planının Tip 2 Diyabetes Mellitus Hastalarının Öz Yönetimine Etkisi: Randomize Olmayan Kontrollü Bir Çalışma

Ayşenur Aktemur, Saliha Serap Çifçili

Marmara Üniversitesi

Giriş: Diyabet yaygın görülen ve doğru yönetilmediği durumda uzun vadede çok sık komplikasyon oluşturan kronik bir hastalıktır. TURDEP-2 çalışmasına göre 12 yıl içinde ülkemizde diyabet görülme oranı %7.2'den%13.7'ye yükselmiştir.

Hastalara yönelik, gelişecek komplikasyonları önlemeye, geciktirmeye yardımcı olmak ve diyabetlerini yönetmeyi öğrenmelerini sağlamak için bir dizi kendi kendine yönetim araçları ve programlar geliştirilmiştir.

Bu çalışmada diyabet hastalarının mevcut sağlık okuryazarlığı düzeylerine bakılarak diyabet yönetimi ve takibini kolaylaştırmak için hekimle hastanın birlikte geliştireceği ortak takip planını içeren müdahalenin diyabet özyönetim düzeyi üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma randomize olmayan kontrollü klinik çalışma olarak planlanmaktadır. İstanbul Anadolu yakasında bulunan ASM'lerde çalışan aile hekimleri çalışmaya davet edilecektir. Kabul eden 10 aile hekimi basit kura yöntemi ile 1:1 oranında müdahale ve kontrol gruplarına ayrılacaktır. Hastalara başlangıçta Hacettepe Üniversitesi Sağlık Okuryazarlığı anketi, Tip2 Diabetes Mellitus Özyönetim Ölçeği ve Modifiye Morisky Ölçeği uygulanacak, müdahalenin 3. ve 6. aylarında ölçekler tekrarlanacaktır.

Müdahale: Müdahale grubunda geliştirdiğimiz “Şeker Hastalığı (Diabetes Mellitus) Kimlik Kartı” hastayla birlikte doldurulacaktır. Kimlik kartının doldurulmasının standardizasyonunu sağlamak için hastaların aile hekimlerine online/yüzyüze eğitim verilecektir. Kart doldurulurken hastaya “Diabetes Mellitus Kan Şekeri Ölçümü ve Ayak Kontrolü Günlüğü” verilir hastanın doldurması istenecektir. Hastalardan aylık kontrole gelmesi, takip kartlarını ve günlüklerini beraberlerinde getirmeleri istenecek. Kontrolde yapılan değişiklikler kimlik kartı üzerine işlenecek ve günlükleri değerlendirilerek kendilerine yenileri verilecektir.

Kontrol grubunu oluşturan hastalar biriminin rutin uygulaması içinde takip edilecek olup çalışma süresince aylık kontrole çağırılacaklardır.

Bulgular: Araştırma planlama aşamasındadır.Müdahale ve kontrol gruplarında olma dışında yaş, cinsiyet, diyabetyaşı, tedavi tipi ve sağlık okuryazarlığı düzeyi bağımsız değişkenler olarak analiz edilecektir.

Sonuç: Bu araştırmayla hastayla etkileşimli şekilde işbirliğiyle hazırlanan ortak takip planı, kartı ve günlük kontrol alışkanlıklarını kazanmasını sağlamak için doldurulması istenen günlükler ile hastalarda davranışsal değişiklik geliştirilebilir.

Tartışma Soruları:

- Müdahalenin etkinliğinin değerlendirilmesi için HbA1C ölçümü yapılması gerekir mi? Ölçekler ile etkinlik değerlendirmek yeterli olur mu?
- Olası karıştırıcı faktörlerin kontrolü adına önerileriniz olur mu?

Birinci Basamakta Aşılamaya İçin Başvuran Erişkinlerde Anksiyete ve Depresyon Üzerine Etkili Olan Faktörlerin Araştırılması

Hasan Gürsel Ulusoy, Hüseyin Aksoy, Kenan Topal

Adana Şehir Hastanesi

Giriş ve Amaç: Çin'in Wuhan kentinde 31 Aralık 2019'da ilk vakanın görülmesi ile ortaya çıkan COVID-19 salgını DSÖ tarafından 11 Mart 2020 tarihinde pandemi olarak ilan edilmiştir. Aradan geçen bir yılın ardından ülkemizde aşılamaya sürecinin başlamasıyla yeni bir döneme girilmiştir. Pandemi sürecinde ortaya çıkan hastalık durumları ve alınan tedbirler herkesi ruhsal yönden çeşitli derecelerde etkilemiştir. Bu çalışmada amacımız birinci basamağa aşılamaya için başvuran kişilerin anksiyete ve depresyon düzeylerinin ölçülmesi ve anksiyete ve depresyon düzeylerine etkili olan faktörlerin araştırılmasıdır.

Yöntem: Ülkemizde devam etmekte olan aşılamaya programı dahilinde Adana Yüreğir Afetevleri Aile Sağlığı Merkezinde buluna 9 Aile hekimliği biriminde COVID-19 Aşısı yapılmaktadır. Bu çalışma 1 Nisan- 30 Nisan 2021 tarihleri arasında aşı için müracaat eden kişiler üzerinde yürütülecektir. Katılımcıların sosyodemografik verileri kayıt edilerek, yakınlarının COVID-19 geçirip geçirmediği ve aşı ile ilgili düşünceleri sorgulanacaktır.

Bulgular: Katılımcıların ruhsal hastalık riskleri Hasta Anksiyete Depresyon Ölçeği ile değerlendirilecektir. Ayrıca katılımcıların COVID-19 ile ilgili bilgi düzeyleri ve aşılamaya ile ilgili tutumları beşli LİKERT tipi (1: En az, 5:E n çok) ölçme ve değerlendirme tekniği ile sorgulanacaktır.

Sonuç: Birinci basamağa COVID-19 aşılamaya için başvuran kişilerin kaygı ve anksiyete düzeylerinin belirlenmesi, kaygı ve anksiyetelerinin gelişimine etkili olan faktörlerin araştırılması, sosyal ve ruhsal yönden desteklenmeleri önemlidir.

Tartışma:

- Katılımcılarda aşı korkusunun ayrı bir ölçekle sorgulanması gerekli midir?
- Katılımcıların 1 . ve 2. doz aşı sonrası anksiyete düzeyleri arasında fark oluştu mu?

"Sağlığı Değiştirmeye Yönelik Motivasyon ve Tutum Ölçeği" Türkçe Geçerlik ve Güvenilirlik ve Birinci Basamak Sağlık Kurumunda Uygulanması Çalışması

Duygu Ayhan Başer¹, Ezgi Ağadayı², İzzet Fidancı¹, Hilal Aksoy¹, Mustafa Cankurtaran¹

¹ Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

² Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş: Kronik hastalıkların yönetiminde her aşamada yaşam tarzı değişiklikleri önerilmektedir. Pek çok hasta, sağlıklı yaşam tarzı değişikliklerini uygulama konusunda kendi kendini yönetme hedeflerine ulaşmak için mücadele etmektedirler. Bu bağlamda hasta paydaşların tanımladığı sorunların belirlenmesinde ve pragmatik önlemlerin tanımlanmasında ciddi eksiklikler vardır, bu nedenle 2018 yılında Hessler ve arkadaşları tarafından "Sağlığı Değiştirmeye Yönelik Motivasyon ve Tutum ölçeği (MATCH)" geliştirilmiştir. Ülkemizdeki kronik hastalık takibi yapan hekimlerin hastalara yaşam tarzı değişikliği başlamadan önce genel hazır bulunuşluklarının değerlendirilebilmesi için bir araç bulunmaması nedeni ile, bu çalışmada "Sağlığı Değiştirmeye Yönelik Motivasyon ve Tutum" ölçeğinin Türkçe geçerlik güvenilirlik çalışmasının yapılması amaçlanmaktadır.

Yöntem: Metodolojik tipteki çalışma, Hacettepe ÜTF Aile Hekimliği Anabilim Dalında yapılacaktır. Örneklem için; ölçek madde sayısının en az 10 katı olacak şekilde hesaplanıp, olası red/çalışmayı terkler de göz önünde bulundurularak en az 200 kişiye, her hastalık grubundan en az 50 bireye ulaşılması hedeflenmektedir. Çalışmanın evrenini yeni tanı almış kronik hastalığı (diyabetes mellitus, hipertansiyon, koroner arter hastalığı, KOAH) olan hastalar oluşturacaktır. Bu çalışma için dahil etme kriteri, 18 yaş-75 yaş arası olma, son 3 ayda yeni tanı almış başvuran kronik hastalığı olma, komorbid hastalığı olmamadır. Anketler yüzyüze görüşme tekniği ile uygulanacaktır.

Bulgular: Araştırmadaki bağımlı değişken; "Sağlığı Değiştirmeye Yönelik Motivasyon ve Tutum Ölçeği (MATCH)" total puan ve alt grup puanlarıdır. Bağımsız değişkenler; yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, meslek, gelir durumu, aynı hanede yaşayan kişi sayısı, kronik hastalık durumu, mevcut yaşam tarzı (beslenme, fiziksel aktivite, sigara, uyku, vb.) dir.

Sonuç: MATCH, klinik ve araştırma ortamlarında, davranış değişikliği ile ilgili klinik konuşmanın önemli ve genellikle ihmal edilen bir bölümünü oluşturan üç önemli, hasta tarafından tanımlanmış motivasyon faktörünün pragmatik bir ölçüsü olarak kullanılabilir bir ölçektir. Bu anlamda aile hekimliği pratiğinde kullanımının çok faydalı olabileceğini ve hasta merkezli yaklaşımda önemli bir yer edineceğini düşünmekteyiz.

Tartışma Soruları:

1. Dahil etme/etmeme kriterlerine neler eklenebilir?
2. Çalışmada karşılaştırmada kullanılacak ölçek önerileri nelerdir?

Covid-19 Geçiren Hastaların ilk 1 Yıl İçinde Yaşadıkları Yeni Sağlık Sorunlarının Tespiti

Ece Öktem, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Covid-19 salgını milyonlarca insanın enfekte olmasına ve çok sayıda kişinin yaşamını kaybetmesine neden olan küresel bir hastalıktır. Covid-19 yeni bir hastalık olduğu için yeterli çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı Covid-19 geçiren hastalarda ilk 1 yıl içinde hastalığa bağlı ortaya çıkan yeni sağlık sorunlarını araştırmaktır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipteki bu araştırma belirlenecek olan 10 birimli bir ASMde 01.05.21-01.07.21 tarihleri arasında son 1 yıl içinde Covid-19 geçirme öyküsü olan 360 erişkin kişi üzerinde uygulanacaktır. Sosyodemografik verilerin sorgulanmasının ardından aktif hastalık dönemi, tedavi, takip ve komplikasyonlarının sorgulanması ve son olarak Covid-19 sonrası 1 yıl içinde ortaya çıkan tüm sağlık sorunları sorgulanıp kaydedilecektir. Çalışmaya kronik hastalığı olan kişiler de dahil edilecektir. $p < 0,05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Çalışmanın bağımlı değişkeni Covid-19 sonrası ortaya çıkan yeni sağlık sorunlarıdır. Sosyodemografik veriler, alınan tedavi, hastanede yatış durumu gibi veriler de bağımsız değişkenleri oluşturmaktadır.

Sonuç: Bu araştırma ile hastalığa bağlı gelişen yeni sağlık sorunlarını saptamak ve meydana gelebilecek sağlık sorunlarını öngörerek daha etkin takip ve tedavi yapmayı, bölgemiz sonuçları ile literatüre katkı sağlamayı umuyoruz.

Tartışma Soruları:

- Çalışmamıza dahil edilen erişkinlerde yaş sınırlaması olmalı mı? Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?

Aile Hekimlerinin Yabancı Uyruklu Hastalara Hizmet Verirken Yaşadığı Sıkıntılar ve Hizmet Sunumu Hakkındaki Görüşleri

Rukiye Kural Atak, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Savaşlar, rejim değişiklikleri ve doğal afetler dünyada birçok bireyin hayatını zorlaştırmakta ve bu bireyler geleceklerini başka coğrafyalarda aramak zorunda kalmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti toprakları da çoğu zaman komşu ülkelerden, bazen de Afganistan, Somali gibi uzak coğrafyalardan gelen birçok sığınmacı ve göç hareketine şahit olmuştur.

Toplum ve göç eden bireyleri etkileyen bu yer değiştirme hareketi, sağlık ve sağlık değişkenleri üzerinde önemli etkilere sahiptir. Yabancı uyruklu kişilere sağlık hizmeti sunumunda birinci basamak olarak aile hekimlerine de büyük bir görev ve sorumluluk düşmektedir. Gebe, bebek, çocuk ve yaşlı izlemlerinin yapılabilmesi, aile planlaması, bağışıklama gibi temel sağlık hizmetlerinin verilebilmesi için özellikle birinci basamak sağlık hizmetlerinin bu açıdan donanımlı olmasına gereksinim vardır.

Sağlık çalışanları yabancı uyruklu kişilere sağlık hizmeti sunumu konusunda bazı problemlerle karşı karşıya kalmaktadır.

Literatürde İzmir ili Karabağlar Toplum Sağlığı Merkezi Suriyeli Hasta Polikliniği'nde çalışan üç doktora; çalışma ortamında yaşadıkları sıkıntılar, mesleki olarak sığınmacılara hizmet veriyor olmayı nasıl değerlendirdiklerine dair bir araştırma yapılmış olup, birinci basamak hizmetten esas sorumlu olan aile hekimlerinin karşılaştığı sıkıntılara ve çözüm önerilerine yönelik bir çalışma bulunamamıştır.

Amaç: Bu araştırmayla ulaşılmak istenen hedef, aile hekimlerinin yabancı uyruklu hastalar ile yaşadıkları sıkıntıların neler olduğu ve bunları ortadan kaldırmak için neler yapılması gerektiğini tespit etmektir.

Yöntem: Manisa ilindeki yabancı uyruklu kişilerin daha çok hizmet aldığı aile hekimleri, araştırmamızın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmada Aile Hekimlerinin yabancı uyruklu kişilere sağlık hizmeti verme konusunda yaşadıkları sıkıntıları saptamaya yönelik Aile Hekimleriyle görüşmeler yapılacaktır. Görüşmeler işitsel olarak kayıt altına alınacaktır. Elde edilen veriler araştırmanın sonunda tematik analiz yöntemi ile analiz edilecektir.

Bulgular ve Sonuç: Çalışma fikir aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- Bu çalışmanın içeriğinin zenginleştirilmesi için katılımcılara hangi başlıklar sorulmalıdır?
- Bu çalışma grounded teori yada fenomenolojik desen olarak planlanması düşünülmüştür. Bu konu hakkında iki yöntemin artı ve eksileri sizce neler olabilir?

25-55 Yaş Arası Çalışan Aile Hekimlerinde Bel Ağrıları Sıklığı ve Bel Ağrısını Etkileyen Faktörler

Ece Meltem Şenoğul, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Bel ağrısı erişkinlerde çok yaygın görülen bir hastalıktır. Tüm erişkinlerin yaklaşık %80'i yaşamları boyunca en az bir kez bel ağrısı atağı geçirirler. Yaşamın belirli bir kesitinde tüm erişkinler aynı anda sorgulanabilse %15'in bel ağrısı olduğu görülür. Bel ağrısı travma, ağırlık kaldırma veya yapılan ters bir harekete bağlı oluşabilirken, uzun süreli stabil çalışma şartlarına sahip kişilerde bel ağrısı sık yaşanmaktadır.

Bu çalışmada 25-55 yaş aralığındaki çalışan aile hekimlerinde bel ağrısı sıklığı ve bel ağrısını etkileyen faktörler araştırılacaktır.

Yöntemler: Kesitsel tipteki bu çalışma 01.05.2021 ile 01.08.2021 tarihleri arasında Adana ili Çukurova ilçesindeki Aile Sağlığı Merkezlerinde çalışan 25-55 yaş arasındaki 115 hekim üzerinde gerçekleştirilecektir. Çalışma verileri çalışan hekimler ile yüzyüze görüşme tekniği ile sorgulanarak kaydedilecektir. Bel ağrısına neden olan risk faktörlerini içeren anket formu uygulanacaktır. Back Performans Ölçeği kullanılarak hekimlerde oluşan bel ağrılarının fonksiyonel düzeyi ölçülecektir. Bel ağrısına neden olan diğer risk faktörleri (kas-kemik-sinir hastalıkları, gebelik, tümör vb) olan kişiler çalışmaya dahil edilmeyecektir. $P < 0.05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Bu çalışmada bağımlı değişken bel ağrısı, bağımsız değişken ise bel ağrısına neden olan cinsiyet, yaş, kilo, fiziksel aktivite durumu, iş yeri ergonomisi, postural stres, uzun süreli oturarak çalışma gibi risk faktörleridir.

Sonuç: Bu çalışma ile 25-55 yaş arasındaki aile hekimlerinde oluşan bel ağrıları ve bunlara neden olan faktörlerle ilgili farkındalık oluşturmayı umuyoruz.

Tartışma Soruları: Mesleki maruziyet öncesinde bel ağrıları olan kişiler çalışmaya dahil edilmeli mi ?

Koronavirüs Pandemisinin Sağlık Çalışanları Üzerinde Yarattığı Korku ve Anksiyete Düzeyi ve Etkileyen Faktörler

Mehmet Orhan Büyükdinç, Ayfer Gemalmaz

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Giriş: Aralık 2019 tarihinde ortaya çıkan ve hızla yayılmaya başlayan Koronavirüs (Covid-19) enfeksiyonu, 11 Mart 2020 tarihinde DSÖ tarafından pandemi olarak kabul edilmiştir. Sağlık sisteminin yapıtaşı olan sağlık çalışanları yoğun çalışma programları nedeniyle pandeminin her türlü zorluğuna doğrudan maruz kalmaktadırlar. Virüs bulaşının yanı sıra bulaş sonrası virüsü topluma yayma açısından da sağlık çalışanları yüksek risk grubundadırlar. Salgın döneminde sorumlulukları fazla olan sağlık çalışanlarının yüksek düzeylerde korku ve endişe yaşamaları öngörülebilir. İnsanların olaylar karşısında verdikleri doğal tepkiler ve geliştirdikleri psikolojik davranışlar üzerine uzun yıllardır yapılan birçok çalışma bulunmaktadır. Ülkemizde 2020 yılının Nisan ayında yapılan bir çalışmada sağlık çalışanlarında anksiyete düzeyi toplumun diğer kesimlerine göre yüksek bulunmuştur. Benzer şekilde 2020 yılında ülkemizde yapılan bir çalışmada da kadın, evli ve çocuğu olan sağlık çalışanlarında anksiyete düzeyi yüksek bulunmuştur. Pandemi döneminde, sağlık çalışanlarının maruz kaldıkları sorunlar karşısında geliştirdikleri korku ve anksiyete gibi psikolojik davranışları anlamak, pandemi ile mücadele sürecinde onlara destek olmak ve daha güçlü kılmak açısından değerli olabilir. Biz bu çalışmada hastanemizdeki sağlık çalışanlarının Koronavirüs nedeniyle geliştirdiği korku ve anksiyete düzeyini ve etkileyen faktörleri belirlemeyi amaçladık.

Yöntem: Çalışma Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesinde 1 Nisan–30 Haziran tarihleri arasında yapılacaktır. Örneklem büyüklüğü güç analizi ile 326 kişi olarak hesaplanmış, katılmama durumları dikkate alınarak %20 ekleme ile 391 kişi olarak belirlenmiştir. Sağlık çalışanları; öğretim üyesi, asistan doktor, hemşire, temizlik ve hasta bakım personeli, sekreter ve diğer personel olmak üzere altı gruba ayrılmıştır. Çalışma verileri yüz yüze anket formu uygulaması ile toplanacaktır. Tüm katılımcılara 1970 yılında Spielberger ve arkadaşları tarafından geliştirilen “Spielberger State-Trait Anxiety Inventory (STAI)” ve 2020 yılında Lee tarafından geliştirilen “Coronavirus Anxiety Scale (CAS)” ile Ahorsu ve arkadaşları tarafından geliştirilen “Fear of Covid-19 Scale (FCV-19S)” ölçekleri uygulanacaktır.

Tartışma Soruları:

- Çalışmada STAI-T yanı sıra STAI-S de kullanılmalı mı?
- Örneklem büyüklüğü yeterli mi? Tüm sağlık çalışanlarına ulaşmayı hedeflemek gerekir mi?

Türk Kahvesi Tüketiminin Tip 2 Diyabetes Mellituslu Hastalarda Hba1C Düzeyi Üzerine Etkisi Var Mı?

Esra Meltem Koç, Rumeysa Önal Tatar, Gülseren Pamuk

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Diyabetes mellitus (DM), dünyada ve ülkemizde büyük bir halk sağlığı sorunudur. Ülkemizde yapılan TURDE P1 çalışmasına göre dm prevalansı %7.2 iken 2010 yılında yapılan TURDEP2 çalışmasında Türk erişkin toplumun dadiyabet sıklığının %13.7'ye ulaştığı görülmüştür

Kahve tüketimi ile DM arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarda, düzenli kahve tüketiminin antioksidan maddelere bağlı metabolik sendromun bazı komponentlerini iyileşmesini sağladığı gösterilmiştir.

Bu çalışmanın amacı İzmir'de bir aile sağlığı merkezine kayıtlı tip 2 DM'li bireylerin kahve tüketim sıklığının ve Türk kahvesi tüketiminin Tip 2 dm ile arasındaki ilişkinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Araştırmamız kesitsel-tanımlayıcı tiptedir. Çalışmamızın evreni Karşıyaka 16 nolu Aile Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı Tip-2 diyabetes mellitus tanısı olan 1500 hasta oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü %80 güç, %5 hata payı, daha önce ülkemizde benzer bir çalışma yapılmadığı için %50 bilinmeyen sıklık ve %5 sapma olarak alındığında en az 306 kişi olarak hesaplanmıştır. Çalışma 01.04.2021-31.07.2021 tarihleri arasında yürütülecektir.

Çalışmaya başlamadan önce gerekli izinler ve gönüllü bireylerin onamı alınacaktır. Katılımcılara araştırmacılar tarafından ilgili literatür doğrultusunda hazırlanan 35 soruluk sosyo demografik veri anketi ile sıvı tüketim anketi ve uluslararası fiziksel aktivite testi yüz yüze görüşme tekniğiyle uygulanacaktır. Hastaların biyokimyasal değerleri için ek tetkik istenmeyecek olup, ilgili biyokimyasal tetkikler son 1 yıl içerisinde istenmiş önceki kayıtlarından elde edilecektir. Veriler SPSS 21.0 istatistik programında değerlendirilecektir. P değerinin 0,05'in altında olduğu değerler istatistiksel olarak anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Verileri toplamak amacıyla sosyo-demografik bilgiler, uluslararası fiziksel aktivite testi, sıvı tüketim anketleri kullanılacaktır. Biyokimyasal tetkikler son 1 yıl içerisinde istenmiş olan tetkiklerden edinilecektir.

Sonuçlar: Türk kahvesi toplumumuzda siyah çayla beraber en çok tüketilen içeceklerdendir. Bu araştırma sonucunda Türk kahvesi tüketim sıklığı ve Hba1c seviyeleri arasındaki ilişki ortaya konacaktır. Araştırmanın sonuçlarına göre Türk kahvesinin diyet programlarına yerleştirilmesi mümkün olabilecektir.

Tartışma Soruları: Çalışmada başka önereceğiniz bir anket var mı?

Uluslararası fiziksel aktivite testinin ankete eklenmesi sizce uygun mudur?

Acil Servis Yeşil Alan Polikliniklerine Tekrarlayan Karın Ağrısı Yakınması ile Başvuran Kadınlarda Cinsel İşlev Bozukluğu ve Ruhsal Hastalık Riskinin Araştırılması

Esra Güngör, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Fatma Efe

Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Tekrarlayan karın ağrısı; en az 3 aydır olan ve en az 3 defa tekrar eden, günlük aktivitelerde kısıtlamaya yol açan, gelip geçen ama yok olmayan ağrı durumudur. Dismenore, ülser, üriner enfeksiyonlar, karaciğer ve safra kesesi patolojileri, inflamatuvar bağırsak hastalıkları, irritabl bağırsak sendromu, paraziter enfeksiyonlar gibi durumlar kadınlarda tekrarlayan karın ağrısına neden olabilir. Bu durumlar tedavi edilmezse karın ağrısının biyo-psiko-sosyal sonuçları ortaya çıkabilir. Biz de araştırmamızda acil servis yeşil alan polikliniklerine tekrarlayan karın ağrısı ile başvuran kadınlarda cinsel işlev bozukluğu ve ruhsal hastalık riskini araştırmayı amaçlıyoruz.

Yöntem: Kesitsel tipteki araştırmaya 1-31 Mayıs 2021 tarihleri arasında Adana Şehir E.A.H acil servis yeşil alan polikliniklerine tekrarlayan karın ağrısı nedeni ile başvuran, akut batın tablosu dışlanmış, 18 yaş üstü, çalışmaya katılmayı kabul eden 220 evli kadının alınması planlanmaktadır. Katılımcıların yaşadığı karın ağrısının özellikleri sorgulanacak, Kadın Cinsel Fonksiyon Sorgulama İndeksi (IFSİ) ve Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği (HAD) hastalara yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanacaktır. $P < 0,05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Bağımlı değişkenler; cinsel işlev bozukluğu ve ruhsal hastalık riski varlığıdır. Bağımsız değişkenler; sosyodemografik özellikler, tekrarlayan karın ağrısı varlığıdır.

Sonuç: Çalışmamızda cinsel işlev bozukluğuna yol açan önemli faktörlerden birinin tekrarlayan karın ağrısı olduğunu; tekrarlayan karın ağrısı olan kadınların sağlık profesyonelleri tarafından cinsel işlev bozukluğu ve ruhsal hastalık riski yönünden değerlendirilmesinin uygun olacağını düşünüyoruz. Araştırmaya katılan kadınlarda farkındalığı arttıracığımızı umut ediyoruz.

Tartışma Soruları:

- Çalışmayı tekrarlayan karın ağrılı kadınlarla yapmak uygun mu? Hastalık grubunu daraltmamız gerekir mi? Tekrarlayan alt karın ağrısı, inflamatuvar bağırsak hastalığı gibi...
- Daha önceden ruhsal hastalık tanısı alan, kronik hastalığı olan hastalar çalışmadan dışlansın mı?

Adana İl Merkezinde Görev Yapan Birinci Basamak Sağlık Çalışanlarının COVID-19 Pandemisi Sürecinde Tükenmişlik Durumlarının ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi

Mehmet Şimşek¹, Çiğdem Gereklioğlu¹, Kenan Topal²

¹ Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

² Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Hastanesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: 2019 yılı Aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde etken tespit edilemeyen pnömoni vakaları bildirildi. Ocak 2020'de bu etkenin daha önce insanlarda tanımlanmamış yeni bir çeşit koronavirüs olduğu tespit edildi ve SARS-CoV-2 olarak adlandırıldı. Bu yeni virüsün sebep olduğu hastalık tablosu COVID-19 enfeksiyonu olarak isimlendirildi. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 11 Mart 2020 tarihinde COVID-19 enfeksiyonunu pandemi ilan etti. Dünya çapında hemen her ülke salgınla yoğun bir mücadele içine girdi ve sağlık çalışanları mücadelenin en ön safında yer aldılar. Bu yoğun ve zorlu süreç, çalışanlarda bazı psikososyal sorunları da beraberinde getirdi. Çalışmamızda salgınla mücadelede ön safta yer alan birinci basamak sağlık çalışanlarının salgın sürecinde tükenmişlik düzeylerinin ve ilişkili faktörlerin değerlendirilmesini amaçladık.

Yöntem: Çalışmamız kesitsel tanımlayıcı nitelikte bir çalışma olarak tasarlanmıştır. Adana il merkezinde bulunan aile sağlığı merkezlerinde, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği bölümünde ve Adana Şehir Hastanesi Aile Hekimliği Bölümünde görev yapan birinci basamak sağlık çalışanlarına gerekli izinler ve etik kurul onayı alındıktan sonra yüz yüze görüşme yoluyla ulaşılması planlanmıştır. Aydınlatılmış onam formu ile birlikte gerekli bilgilendirmeler yapıldıktan sonra çalışmaya katılmayı kabul eden katılımcılardan sosyodemografik bilgi formu ve Maslach Tükenmişlik Ölçeğinden (MTÖ) oluşan anketimizi doldurmaları istenecektir. MTÖ, C. Maslach ve S. Jackson (1981) tarafından geliştirilmiş olup 22 madde ve üç alt ölçekten oluşan yedi dereceli Likert tipi bir ölçektir. Türkçeye uyarlaması Ergin (1992) tarafından yapılmış ve ölçek beş dereceli olarak düzenlenmiştir.

Bulgular: Yeterli sayıda veri toplandıktan sonra bulgular istatistiksel olarak değerlendirilecektir.

Sonuç: Birinci basamak sağlık çalışanlarının pandemi döneminde tükenmişlik durumlarının ve ilişkili faktörlerin değerlendirilmesinin farkındalığı arttırması açısından yararlı olabileceği ve tükenmişlikle ilişkili olan değiştirilebilir faktörlerin gözden geçirilerek modifiye edilmesi için çalışmalar önerilebileceği düşünülmüştür. Literatürde sağlık çalışanlarında tükenmişlikle ilgili çalışmalar bulunmakla birlikte pandemi sürecinde hizmet veren sağlık çalışanlarını ve onların gereksinimlerini değerlendiren bir çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı beklenmektedir.

Tartışma soruları:

- 1.Çalışmanın kısıtlılıkları neler olabilir?
- 2.Dışlama kriterleri neler olabilir?
- 3.Ulaşmamız gereken örneklem büyüklüğü kaç kişi olmalıdır?

Aile Hekimliği Biriminde Sağlık Raporlarının Düzenlenmesi Sırasında Hasta Hekim Arasında Yaşanılan İletişim Zorlukları

Selda Pamiry, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Türk Dil Kurumu iletişimi duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme, iletişim olarak tanımlamaktadır. İletişim; bulunulan ortam, seçilen kelimeler, ses tonu, beden dili gibi birçok faktörden etkilenmektedir. İletişim hayatımızın vazgeçilmez unsuru olmakla birlikte aile hekimleri günlük pratiklerinde hastaları ile iletişim zorlukları yaşamaktadırlar. Araştırmada, sağlık raporları sırasında hasta hekim arasında yaşanan iletişim zorluklarına neden olan faktörleri ve bu faktörlerin sıklığının incelenmesi hedeflenmektedir.

Yöntem: Araştırma kesitsel türde bir araştırma olup 1 Mayıs 2021-30 Haziran 2021 tarihleri arasında Adana Merkezde çalışan 246 aile hekimine ulaşılması planlanmaktadır. Aktif olarak çalışan ve gönüllü olarak katılan aile hekimlerine, yüz yüze görüşme tekniği ile sosyodemografik veriler sorgulandıktan sonra, sağlık raporları sırasında hasta hekim arasında yaşanan iletişim zorluklarına neden olan faktörleri ve bu faktörlerin sıklığının incelenmesine dair sorular yöneltilecektir.

Bulgular: Araştırmanın bağımlı değişkeni iletişim zorluğu yaşama durumudur. Bağımsız değişkenleri ise sosyodemografik veriler, sağlık raporu türü, iletişim becerisi dersi alıp almama durumu, çalışılan bölge, çalışılan yıl gibi verilerdir.

Sonuç: Araştırmada, yaşanan iletişim zorluklarının nedenlerinin tespit edilip, çözüm önerileri sunulması planlanmaktadır. Bu verilerle bölgemizde bu konu ile ilgili katkı sağlamayı ummaktayız.

Tartışma Soruları: Bağımsız değişkenler için başka önerileriniz var mıdır?

Coronavirüs (COVID-19) Pandemisinin Diabetes Mellitus Hastalığı Olan Bireylerde Yaşam Tarzı ve Sağlık Davranışlarına Etkisi

ESRA YILDIZ, ÇİĞDEM GEREKLİOĞLU

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği ABD

Giriş: Coronavirüs (COVID – 19) pandemisi nedeniyle değişen dünya düzeni tüm insanları etkilediği gibi kronik hastalığı olan bireylerin yaşam düzenlerinde ve sağlık kontrollerinde değişiklikler ve aksamalara yol açmıştır. Diabetes mellitus tüm dünyada erişkin yaş grubunda en sık görülen hastalıklardan olup hastaların yaşamını biyopsikososyal yönlerden etkileyen önemli bir morbiditedir. Sosyal izolasyon, sağlıklı bireylerde olduğu kadar diyabeti olan bireylerde de yaşam tarzı alışkanlıklarında değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Yapılan çalışmalarda diyabetli hastaların pandemi nedeniyle edinilen yeni alışkanlıkların diyabetin metabolik kontrolünü negatif yönde etkilediği gösterilmiştir. Bu çalışmanın amacı; Coronavirüs (COVID-19) pandemisinin diabetes mellitus hastalığı olan bireylerde yaşam tarzı ve sağlık davranışlarına etkisinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Araştırmamız gözlemsel olup prospektif bir anket çalışmasıdır. 01.03.21-31.05.21 tarihleri arasında ÇÜTF Eğitim ASM ve Dahiliye Endokrinoloji polikliniğine başvuran diabetes mellituslu hastalara anket formu uygulanacaktır. Araştırmada verilerin toplanması için araştırmacı tarafından hazırlanan sosyodemografik bilgi formu, diabetes mellitus hastalığı ile ilgili bilgi formu, coronavirüs (COVID-19) ile ilgili bilgi formu ve Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmış olan coronavirüs anksiyete ölçeği kullanılacaktır. Elde edilen veriler paket istatistik programları ile analiz edilecektir.

Bulgular: Diabetes mellituslu yaşam tarzı ve sağlık davranışlarını etkileyen faktörler nelerdir; Coronavirüs pandemisi Diabetes mellituslu hastaların yaşam tarzı ve sağlık davranışlarını nasıl etkilediği hakkında veriler elde edilmesi planlanmaktadır.

Sonuç: Aile hekimliği çekirdek yeterlilikleri bağlamında değerlendirildiğinde pandemi döneminde tüm kronik hastalıklarda olduğu gibi diabet hastalarında da bakımda süreklilikde, bütüncül yaklaşımda ve kapsamlı bakımda kısıtlılıklar olduğu gözlemlenmiştir ve bu durum literatürde bildirilmiştir. Henüz literatürde yeterli veri bulunmadığı göz önüne alınarak; pandeminin diabetli bireylerdeki yaşam tarzı değişikliklerini belirlemek, bu değişikliklerin sağlık davranışlarına etkisini değerlendirmek ve diyabetli bireylerin daha kaliteli bir yaşam sürebilmeleri için değiştirilebilen faktörlere müdahale edilmesi hedeflenmiştir. Aile hekimliğinin hem ilk temas noktası olması hem de bireyi bir bütün olarak değerlendirmesi söz konusu olduğundan bu çalışmanın aile hekimlerinin koruyucu hekimlik yönünü de ön plana çıkaracaktır.

Tartışma Soruları: Coronavirüs pandemisinde aile hekimleri olarak diabetes mellituslu hastalara hangi durumlarda sağlık davranışlarına etkimiz olabilir?

COVID-19 Enfeksiyonu Geçiren Gebelerden Doğan Bebeklerin Sağlık Durumlarının İncelenmesi

Sabahettin Yıldız, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Dünyada zorlu deneyimlere neden olan SARS-CoV-2 (COVID-19) enfeksiyonunun insan sağlığına olumsuz birçok etkisi saptanmış ve yeni etkileri de saptanmaya devam etmektedir. Yapılan bazı çalışmalarda, COVID-19 ile enfekte olan gebelerin yenidoğanlarında intrauterin geçişe dair kanıt olmadığını bildiren araştırmaların yanı sıra yenidoğanlarda RDS, üst solunum yolu enfeksiyonunun yaygın olduğu ve SARS-CoV-2 enfeksiyonunun vertikal olarak bulaştığına dair kanıtlar olduğunu bildiren çalışmalar da vardır. Yine COVID-19'un emzirmeye engel olmadığını bildiren çalışmaların yanı sıra en az 14 gün izole edilerek doğrudan emzirilmemesi gerektiğini belirten çelişkili yayınlar vardır.

Gebelik sırasında geçirilen viral enfeksiyonların bebeklerde uzun vadeli etkileri göz önüne alındığında, doğum sonrası bakım kadar bebeklik ve çocukluk dönemi takiplerinin yapılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışma ile gebeliğinde COVID-19 enfeksiyonu geçiren annelerden doğan bebeklerin 6 aylık sağlık durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipteki bu araştırma 1 Temmuz 2021 ile 31 Aralık 2021 tarihleri arasında, 2 ASM, toplam 15 Aile Hekimliği Biriminde kayıtlı gebelerin COVID-19 enfeksiyonu geçiren annelerin bebeklerinde uygulanacaktır. Bu annelerin bebekleri doğumundan 6. ayın sonuna kadar 2 ayda bir takip edilecektir. Gelişim basamakları ve yaşanan sağlık sorunları değerlendirilecektir. $P < 0,05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Araştırmanın bağımlı değişkenleri hamileliğinde COVID-19 enfeksiyonu geçiren anneden doğan bebeklerde görülen gelişimsel basamaklardaki sorunlar dahil tüm sağlık sorunları. Bağımsız değişkenler ise sosyodemografik veriler ve annenin COVID-19 enfeksiyonuna ait verileri.

Sonuç: Bu araştırma ile henüz net bilgiler elde edilememiş bir konuda literatüre bölgemiz verileri ile katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

Tartışma Soruları:

- 2 ay arayla yapılan bebek izlemi yeterli midir ?
- Bebeklerin sağlık sorunlarının tespitinde rutin muayene dışında bir öneriniz var mıdır ?

İzmir’de Görev Yapan Aile Hekimliği Asistanlarının Pnömonokok Aşısı Konusunda Bilgi Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi

Esra Meltem Koç, Gülseren Pamuk, Yakup Köksoy

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Giriş ve Amaç: Streptococcus pneumoniae, her yaş grubunda geniş bir klinik tabloda hastalıklara neden olabilen bir enfektif ajandır. Streptococcus pneumoniae etkenine karşı toplumda belirli grupların aşılması bu hastalıkların morbidite ve mortalitesinin azaltılması açısından önemlidir. Aşılama konusunda önemli role sahip olan aile hekimlerinin bu konudaki bilgi düzeyleri, tutum ve davranışları aşı uygulamasının doğru bir şekilde yapılması ve bu konuda yüksek başarı düzeylerine ulaşılması için önemlidir. Çalışmamızda aile hekimliği uzmanlığı eğitimi almakta olan hekimlerin pnömonokok aşılması konusunda bilgi tutum ve davranışlarını belirlemeyi ve geliştirmeyi amaçladık.

Yöntem: Araştırmamız kesitsel-tanımlayıcı tiptedir. Çalışmamızın evreni İzmir ilindeki eğitim araştırma ve üniversite hastanelerinde aile hekimliği uzmanlık eğitimi almakta olan 267 asistan hekimden oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü %80 güç, % 5 hata payı, % 50 bilinmeyen sıklık ve %5 sapma olarak alındığında en az 158 olarak hesaplanmıştır. Verilerin toplanmasında online anket yöntemi kullanılacaktır. İlk olarak katılımcılara çalışma hakkında bilgi verilecek ve gönüllü olan bireylerin anket başlangıcında onamları alınacaktır. Çalışmada kullanılmak üzere araştırmacılar tarafından geliştirilmiş, toplamda 19 sorudan oluşan anket formu kullanılacaktır. Anketin ilk 17 soruluk bölümü yaş ,cinsiyet, eğitim gibi demografik özellikleri, sonraki 2 soruda pnömonokok aşı endikasyonları, aşının tarihçesi, uygulanma şekli, yan etkileri ile ilgili soruları içermektedir.

İstatistiksel analizler SPSS 22 paket programı kullanılarak yapılacaktır. Çalışmada tanımlayıcı analizler sayısal değişkenler için ortalama, ortanca, standart sapma, en küçük –en büyük değer; kategorik değişkenler için sayı, oran, yüzde kullanılarak sunulacaktır. Verilerin normal dağılımı uyumu Kolmogorov Smirnov ile test edilecektir. Gruplar arası karşılaştırmalarda, değişken özelliğine uygun olarak, Ki-kare, kesin ki-kare, Mann Whitney-U ve Student t testi kullanılacaktır. P değerinin 0,05’in altında olduğu değerler istatistiksel olarak anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: :Araştırma öneri aşamasındadır.

Sonuç: Araştırma öneri aşamasındadır.

Tartışma soruları:

1. Yapılan ankette bilgi düzeyini etkileyebilecek ne gibi etkenler gözden kaçmış olabilir?
2. Çalışma sonucunda edinilen bilgilerden farklı ne gibi konularda yararlanılabilir?
3. Aile hekimliği asistanlarının aşılama konusunda tutumlarını geliştirmek için ne gibi çalışmalar yapılabilir?

Tip 2 Diyabet Hastalarında Başlangıç Düzey Karbonhidrat Sayımının HbA1C Düzeyine Etkisi

Hamide Vural, Arzu Uzuner, Gülru Pemra Cöbek Ünalın

Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Diyabette beslenme ve öğün planlaması ile ilgili prensipler başarılı bir diyabet yönetiminin en önemli bileşenlerindedir. Tıbbi beslenme tedavisi yöntemlerinden biri olan karbonhidrat sayımı (KS) daha iyi glisemik kontrol sağlamak için ana ve ara öğünlerde tüketilen karbonhidrat miktarının hesaplanmasıdır. Tip 2 Diabetes Mellitus(T2DM) hastalarında KS'le ilgili yapılmış çalışmalar sınırlı olup, birkaç çalışmada KS'nin glisemik kontrolü iyileştirdiği bildirilmiştir. Başlangıç düzey karbonhidrat sayımı T2DM hastalarında beslenme eğitiminin bir bileşeni olarak sunulduğunda Hba1c düzeyi üzerine etkili olabilir. Çalışmanın amacı; başlangıç düzey karbonhidrat sayımının, birinci basamakta, oral antidiyabetik ilaç kullanan T2DM hastalarda Hba1c düzeyine etkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Non-randomize kontrollü klinik müdahale çalışması. Müdahale grubu, Tuzla Aydınli Eğitim Aile Sağlığı Merkezine, kontrol grubu ise; bir başka aile sağlığı merkezine kayıtlı T2DM tanılı, oral antidiyabetik ilaç kullanan, 18-75 yaş aralığında, HbA1c değeri 6.5' ten büyük olan hastalardan oluşacaktır. Müdahale grubunda 32, kontrol grubunda 68; toplam 100 katılımcıya ulaşmak hedeflenmektedir. Müdahale grubuna araştırmacı tarafından başlangıç düzey KS eğitimi verilecektir. Eğitim programı uzman bir diyetisyenle birlikte hazırlanacaktır. Eğitim, 3 kez,1 hafta arayla, 30 dakikalık oturumlardan oluşacaktır. Müdahale grubunda eğitimlere gelirken 3 günlük besin tüketim kaydı tutmaları istenecektir. Tüm katılımcılara demografik özelliklerine ve kliniklerine yönelik kapsamlı sorular içeren bir anket yapılacaktır. Eğitim içeriğine ilişkin sorular ön test- son test olarak uygulanacaktır. Tüm katılımcılar standart diyabet izlemiyle takip edilecek olup; ilk karşılaşmada ve 3. ayda HbA1c değeri ölçülüp; kan basıncı, boy(cm),vücut ağırlığı(kg), VKİ, bel çevresi ölçülecektir. Tüm katılımcılara tıbbi beslenme önerilerini (içinde KS da olan) içeren broşür hazırlanarak dağıtılacaktır.

Bulgular: Araştırma planlama aşamasındadır. Birincil çıktı, Hba1c değerindeki düzelme, ikincil çıktı ise klinik parametrelerde (ağırlık, VKİ, bel çevresi gibi.) düzelme şeklindedir.

Sonuç: Çalışmamız birinci basamakta aile hekimi tarafından verilen başlangıç düzey KS eğitimin HbA1c'deki etkisini ortaya koyarak literatüre katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Araştırma soruları:Müdahale grubunda eğitiminin etkinliğini değerlendirecek soru önerileriniz nelerdir? Takip sürecinde hastanın tedavisine ilaç eklenmesi durumunda, hasta çalışmadan çıkarılmalı mıdır?

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencileri ve Araştırma Görevlilerinde Psikolojik Dayanıklılık Durumunun İncelenmesi

Ayşe Şahin¹, Selma Türker¹, Büşra Usluoğlu¹, Serdar Karakullukçu², Melek Hür¹, Cüneyt Ardıç¹

¹ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi

² Bayburt Merkez Toplum Sağlığı Merkezi

Giriş: Psikolojik dayanıklılık; kişinin hastalıktan, depresyondan, değişimlerden veya kötü durumlardan iyileşme yeteneği; incindikten, gerildikten sonra eski haline dönebilmesidir. Tıp fakültesi eğitimi diğer eğitim alanlarına göre daha uzun, stresli ve yoğun bir süreçtir. Tıp eğitimi içerisinde mesleki beceri geliştirme kaygısına ek olarak öğrenciler sıklıkla bireysel travmalar olarak algılanabilecek (hastalık, ölüm vs.) durumlara tanıklık etmektedirler. Çalışmamızda Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (RTEÜ) tıp fakültesi öğrencileri ve araştırma görevlilerinde psikolojik dayanıklılık durumunun sosyodemografik özelliklerle ve diğer faktörlerle ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı çalışma, sosyodemografik özellikleri sorgulayan 20 soru ile 33 sorudan oluşan Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (YPDÖ)'ni içeren anket ile uygulanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 23,0 istatistik paket programı kullanılıp bağımsız sayısal değişkenler karşılaştırmasında Student-t, Mann Whitney U testi uygulanmıştır. İstatistiksel anlamlılık seviyesi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların 118'i 18-22 yaş aralığında (%52,2), 114'ü kadın (%50,4), 197'si bekar (%87,2) idi. YPDÖ kadın cinsiyet için ortalama puan $124,5 \pm 13,3$, erkek cinsiyet için ise $120,5 \pm 16,7$ idi. Cinsiyet için YPDÖ ortalama puanı açısından anlamlı bir fark bulundu. ($p = 0,044$) Araştırma görevlilerinin meslekte geçirdikleri süre ile YPDÖ ortalama puanı arasında anlamlılık bulundu. ($p = 0,033$) Evli olanlarda ve geniş aile yapısına sahip olanlarda PDÖ yapısal stil puanı bekar olanlara ve çekirdek aile yapısına sahip olanlara göre anlamlı olarak daha yüksek bulundu. (sırasıyla $p = 0,033$, $p = 0,013$) Alkol kullanımına ve katılımcının kendisinde kronik hastalık varlığı durumuna göre alkol kullanmayanların ve kronik hastalığı olmayanların PDÖ aile uyumu puanı anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. (sırasıyla $p = 0,038$, $p = 0,034$) Meslekte geçirilen süreye bakıldığında iki yıl ve daha fazla süre görev yapanlarda PDÖ kendilik algısı ve sosyal yeterlilik puanları anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. (sırasıyla $p = 0,043$, $p = 0,015$)

Sonuç: Kadın cinsiyette ve meslekte geçirilen sürenin iki yıl ve üzerinde olduğu katılımcılarda psikolojik dayanıklılık toplam puanı anlamlı olarak yüksek saptanmıştır.

Tartışma Soruları: Pandemi döneminde tıp fakültesi öğrencilerinde psikolojik dayanıklılık durumu nasıldır?

Tıp Eğitimi Uzaktan Eğitim Modeli ile Olarak Optimal Uygulanabilir Mi?

Fethi Sada Zekey¹, Kübra Uyar Zekey²

¹ Yozgat Bozok Üniversitesi

² Yozgat Toplum Sağlığı Merkezi

Giriş: Tıp fakültesi eğitiminde daha önce ülkemizde uygulanmamış olan uzaktan eğitim modeli pandemi nedeniyle bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmış ve bu çalışma ile uzaktan eğitim modeli ile tıp eğitimini değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tıp fakültesi öğrencilerine pandemi ile uzaktan erişim yolu ile online olarak iletilmiş anket yaş, cinsiyet ve pandemi döneminde uzaktan eğitim dinamiklerini kapsayan sorular sorulmuştur. Yalnızca uzaktan eğitim almış olan dönem 1 öğrencileri çalışmaya dahil edilmemiş olup öğrenimlerinde hem örgün hem de uzaktan eğitimi deneyimlemiş prelinik safhadaki öğrenciler dahil edilmiştir. Anketi gönüllülük esası ile doldurmaları istenmiştir. Kesitsel analiz için SPSS 20.00 yazılımı kullanılmıştır, $p < 0.05$ anlamlı olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin 97'ü kadın iken 85'i erkek olup cinsiyetlerin dağılımı arasında anlamlı bir farklılık mevcuttur ($p < 0.05$). Uzaktan eğitime akademisyenlerin adaptasyonu sorgulandığında öğrencilerin %22'si yeterli, %20,1'i yetersiz, %14,1'i ise kesinlikle yetersiz olarak değerlendirmiştir. Uzaktan eğitimin yeterlilik seviyesi öğrencilere sorulduğunda öğrencilerin %11'i yeterli, %71'lik kısım ise kısmen yeterli, %18'lik kesim eğitimi yetersiz bulmaktadır. Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin eğitim kaynağı kullanımı sorgulandığında yalnızca %10' u kaynak kitaptan faydalanmakta iken %65'i interneti, %15'i ise mobil uygulamaları kullanmakta olduğunu belirtmiştir, %10'luk kısım ise akademisyene ait ders notları, ders videoları gibi kaynakları kullanmaktadır.

Sonuç: Pandeminin eğitim sistemlerinde negatif dinamikleri arttırdığı mutlak bir gerçektir. Pandemi öncesi formal eğitim dinamiklerine alışkın olan öğrencilerin eğitim güdüsünün azalmış olması gayet anlaşılabilir bir durumdur. Eğitim uygulamalarının teorik olduğu kadar uygulamalarında geniş kapsam içerdiği tıp eğitiminde öğrencilerin yeterli donanımı kazanabilecekleri bir eğitim modelinin uygulanması gerekmektedir. Teorik derslerin asenkron yada senkron- online, pratiklerin ise örgün olarak uygulanacağı bir eğitim modeli hem eğitim kalitesinin hem de güdülenmeyi de arttırabilir.

Tartışma Soruları

Tıpta eğitim modelleri hangi açılardan geliştirilmelidir?

Yeni eğitim dinamiklerine akademisyenler ne kadar hazırlar?

Uygulamalı eğitimlere uzak erişim ile ulaşılabilir mi?

Pamukkale Üniversitesi Aile Hekimliği Polikliniklerine Başvuran Hastaların Sağlık Okuryazarlığı Düzeyleri ve İlişkili Faktörler

Nilüfer Emre, Tamer Edirne, Mehmet Arslan, Aysun Özşahin, Aylin Çiğdem

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Dünya Sağlık Örgütü, sağlık okuryazarlığını “Sağlık hizmetleri ile ilgili konularda karar verebilmek, sağlığı korumak, sürdürmek ve geliştirmek, yaşam kalitesini yükseltmek için ilgili bilgi kaynaklarına ulaşabilme, anlama ve kullanma düzeyi” olarak tanımlamaktadır. Sağlık okuryazarlığının artırılmasının sağlık hizmetlerinden daha etkin yararlanmalarını sağlayabileceği ve sağlık hizmeti maliyetlerini azaltmaya katkısı olacağı belirtilmektedir. Bu çalışmada, aile hekimliği polikliniklerimize başvuran hastaların sağlık okuryazarlığı seviyelerini ve etkileyen faktörleri araştırmak amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma Mart-Haziran 2020 tarihleri arasında tanımlayıcı kesitsel olarak tasarlandı. Çalışma grubunu, aile hekimliği polikliniklerine başvuran 18 yaş üstü, iletişim sorunu olmayan ve çalışmaya katılmayı kabul eden bireyler oluşturmaktadır. Anket formu 15 soruluk demografik özellikler ile sağlık okuryazarlığı değerlendirmek için 32 maddelik Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği-32’den oluşmaktadır. Ölçekten alınan 0-25 puan yetersiz, >25-33 sorunlu – sınırlı, >33-42 puan yeterli ve >42-50 puan mükemmel sağlık okuryazarlığı olarak tanımlanmaktadır.

Veriler SPSS 21 paket programı ile analiz edildi.

Bulgular: Çalışmaya katılan 211 kişinin %55,5’i (n=117) kadın ve yaş ortalamaları $31,96 \pm 10,46$ idi. Katılımcıların %17,1’i (n=36) yetersiz, %28,9’u (n=61) ise sorunlu-sınırlı %28,4’ü (n=60) yeterli ve %25,6’sı (n=56) mükemmel sağlık okuryazarlığı düzeyinde idi. Sağlık okuryazarlığı ölçeğinin genel puan ortalaması $34,33 \pm 9,18$, tedavi ve hizmet alt grup puanı $35,82 \pm 8,24$ ve hastalıklardan korunma/sağlığın geliştirilmesi alt grup puanı $32,94 \pm 10,86$ idi.

Lise altı eğitim seviyesi olanlarda, evlilerde, fazla kilolu-obezlerde sağlık okuryazarlık düzeyi istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük saptandı (sırasıyla $p=0,003$; $p=0,011$; $p=0,042$).

Yaş ile toplam sağlık okuryazarlık puanı ve alt grup puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde ters yönde ilişki bulundu ($r: -0,269$ $p=0,001$)

Sonuç: Sağlık okuryazarlığı yaş, medeni durum, eğitim durumu ve vücut kitle indeksi düzeyi gibi değişkenlerden etkilendiği saptanmıştır.

Tartışma Soruları:

- Çok fazla alt boyut ve veri var. Kafa karıştırıcı sonuçlar var. Nasıl yazalım?
- Bu araştırma nasıl geliştirilebilir?
- Başka etkili faktörler var mıdır?

Tip 2 Diyabetes Mellitus Tanılı Bireylerde Diyabetik Retinopati Hakkındaki Farkındalığın Araştırılması

Ayşe Taşçı¹, Süleyman Sami İlker², Hüseyin Elbi³, Fatih Özcan³

¹ Manisa Yunusemre İlçe Sağlık Müdürlüğü

² Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Göz Hastalıkları Anabilim Dalı

³ Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Diyabetes Mellitus (DM) dünyada 463 milyon kişiyi etkileyen kronik ve sistemik bir metabolizma hastalığıdır. Diyabetik retinopati (DRP), DM'nin en sık rastlanan ve en önemli komplikasyonlarından biridir. Türkiye'de DRP prevalansı Tip 1 DM hastalarında %20,2, Tip 2 DM hastalarında %21,3 olarak tespit edilmiştir. DRP ve buna bağlı gelişebilecek görme kaybı kişinin ruhsal durumunu, sosyal yaşamını ve ülke ekonomisini olumsuz yönde etkilemektedir. Hastaların DM ve komplikasyonlarının farkında olması ise; tedaviye ve takiplere uyumu artırmakta, DRP gibi kronik komplikasyonların gelişme riskini azaltmaktadır. Bu çalışmada Tip 2 DM tanılı bireylerde DRP farkındalığı ve bu farkındalığa etki eden faktörlerin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel- analitik tipte olan araştırma; Ekim 2019 – Ocak 2020 tarihleri arasında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hafsa Sultan Hastanesi Göz Hastalıkları polikliniğinde yürütülmüştür. Örneklem büyüklüğü Güç Analiz Yöntemiyle hesaplanmış, 250 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırma ekibi tarafından hazırlanan 27 soruluk sosyodemografik veri soruları, diyabete ilişkin sorular ve DRP farkındalığını değerlendiren bir anket formu kullanılmıştır.

Bulgular: Dahil etme kriterlerine uyan 250 katılımcının (%49,6 K; %50,4 E) yaş ortalaması $53,54 \pm 6,99$ idi. Katılımcıların DRP komplikasyonu sıklığı %42 idi. Katılımcıların %65,2'si DM'nin körlüğe yol açabileceğinin farkındaydı. Katılımcıların %51,6'sı DM ile DRP arasında bir ilişki olduğunun farkındaydı. Katılımcıların %66'sı DM'nin iyi kontrolünün DRP'yi önleyebileceğinin farkındaydı. Çalışmamızda DRP varlığı ile eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki saptandı ($p=0,000$). Eğitim düzeyi arttıkça DRP oranı azalıyordu. Çalışmamızda DRP farkındalığını değerlendiren soruların hepsi ile eğitim düzeyi arasında anlamlı ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Çalışmamızda DRP varlığı ile gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p=0,000$). Lojistik regresyon analizi ile yaş ve eğitim düzeyinin DRP gelişimini bağımsız olarak etkilediği saptanmıştır ($p=0,000$).

Sonuç: Çalışmamızda katılımcıların çoğunun DM'nin DRP komplikasyonunun farkında olsa da gelir düzeyi, yaş gibi değiştirilemeyen; eğitim ve fizik aktivite gibi değiştirilebilir faktörlerin DRP gelişimiyle ilişkili olduğu bulunmuştur. Değiştirilebilir faktörlere yönelik yapılacak müdahale çalışmalarının DRP gelişimini önlemede etkili olacağı düşünülmektedir.

Tip 1 Diyabetes Mellitus Tanılı Çocuklarda Glisemik Kontrolü Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi

Seher Karahan¹, Ezgi Ağadayı¹, Nurullah Çelik²

¹ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ABD

² Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Endokrinoloji BD

Amaç: Tip 1 Diyabetes Mellitus (DM)'ta glisemik kontrolün sağlanması ile pek çok komplikasyon önlenebilir ya da geciktirilebilir. Bu araştırmanın amacı Tip 1 DM' da glisemik kontrolü etkileyen faktörlerin araştırılmasıdır.

Yöntem: Retrospektif tanımlayıcı bir araştırmadır. Cumhuriyet Üniversitesi Çocuk Endokrinoloji Bölümünde takipli 300 çocuğun hasta dosyalarından bilgileri tarandı. Dahil etme kriterleri; sistemde bilgilerinin bulunması ve en az 1 yıldır takipli olması. Çocuğun yaş, cinsiyet, aile eğitim durumu, aile tipi, gelir düzeyi, son 1 yılda diyabete bağlı hastanede yatma durumu, son 1 yıl içinde HbA1c düzeyi (%) ortalaması, insülin kullanım şekli, ek hastalık varlığı, kilo, boy bakıldı. İstatistiksel analiz için SPSS 25.0 programı kullanıldı. Kategorik veriler için frekanslar, sayısal veriler için merkezi dağılım ölçüleri (Ortalama±Standart Sapma) hesaplandı. Sayısal veriler normal dağılıma uymadığı için non-parametrik testler(Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis-H) uygulandı. İki sürekli değişken arasında Spearman korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan 78 hasta vardı. Çocukların yaş ortalaması 12,5±3,0(min:5,5-maks:17,7). %67,9(n=53)'ü kız, %32,1(n=25)'i erkekti. HbA1c düzeyleri ile çocuğun ek kronik hastalığı bulunması (p=0,011), hastaneye yatış (p=0,003), anne eğitim düzeyi (p<0,001), aile yapısı (p<0,001) ve gelir düzeyi (p=0,025) arasında anlamlı farklılıklar vardı. Ek hastalığı olanlarda, son 1 yılda hastaneye yatış öyküsü olanlarda, anne eğitim düzeyi düşük olanlarda, anne-baba ayrı olanlarda, gelir düzeyi düştükçe HbA1c değerleri yükseliyordu. HbA1c düzeyleri ile çocuğun cinsiyeti (p=0,720), insülin kullanma şekli (pompa/kalem) (p=0,159) ve baba eğitim düzeyi (p=0,151) arasında anlamlı fark bulunmadı. Hastaların Beden Kitle İndeksi SDS değerleri ile HbA1c (p=0,00, r=-0,354) değerleri arasında anlamlı derecede zayıf negatif korelasyon vardı. Yaş değişkeni göz önünde bulundurularak yapılan korelasyon analizinde de sonuçlar değişkenlik göstermedi (HbA1c (%), p=0,002, r=-0,342).

Sonuç: Ek hastalık varlığı, hastaneye yatış öyküsü, parçalanmış aile olması, anne eğitim düzeyi ve gelir düşüklüğü kötü glisemik kontrol için risk faktörü olarak tespit edildi.

Tartışma Sorusu: Glisemik kontrolü etkileyen bu faktörleri düzeltmeye yönelik neler yapılabilir?

Aile Hekimliği Çekirdek Yeterlilikleri Bakış Açısı ile Birinci Basamakta Epilepsi Yönetimi Konusundaki İhtiyaçların Belirlenmesi

Özla Çelik, Memnune Çiğdem Apaydın Kaya

Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Epileptik nöbet beyindeki nöronların aşırı ve eş zamanlı aktivitesine bağlı geçici belirti ve/veya bulgulardır. Türkiye’ de Adana ilinde yapılan bir çalışmada ise taranan nüfus içerisinde aktif epilepsi prevalansı 1000’ de 7 olarak bulunmuştur. Türkiye’ de bir aile hekimine yaklaşık 3700 hasta kayıtlıdır. Epilepsi sıklığının ortalama 1000’ de 7 olduğu düşünüldüğünde, her hekimin takip ettiği yaklaşık 26 hastası vardır.

Bu çalışmada; Aile Hekimlerinin birinci basamakta epilepsi yönetimi ile ilgili ihtiyaçlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma; İstanbul ilinin Pendik, Maltepe, Kartal ve Tuzla ilçelerindeki Aile Sağlığı Merkezlerinde (ASM) gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı ve kesitsel tiptedir. Çalışma; 01.03.20- 30.10.20 tarihlerinde ASM’ lerde hizmet veren doktorlarla yürütülmüştür. Çalışmada % 95 güven düzeyi, % 5 güven aralığı ile minimum 228 Aile Hekimine ulaşılması hedeflenmiştir. Veri toplama gereçleri; sosyodemografik özellikler ve doktorların epilepsi yönetiminde bilgi düzeylerinin ve eğitim ihtiyaçlarının sorgulandığı soruları içeren anketten oluşmaktaydı. Verilerin istatistiksel analizinde Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis ve Spearman testi kullanıldı. Beşli Likert tipi ankette bilgi ve özyeterlilik algılarının değerlendirildiği bölüm için ‘epilepsi bilgi ve özyeterlilik (EBÖY) skoru’ değişkeni oluşturuldu. $p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Araştırmamıza 228 aile hekimi katılmıştır. Bunların 111’ i kadın (% 48, 7) ve 117’ si erkektir (% 51,3). Hekimlerin 31’ i aile hekimliği uzmanı, 187’ si pratisyen hekim ve 8’ i ise aile hekimliği asistanıdır. Hekimlerin kendi birimlerine epilepsi tanısı ile kayıtlı hasta sayısı; $19,9 \pm 16,4$ ortalama 15 (min: 0, max: 89) olarak saptanmıştır. Hekimlerin; EBÖY skoru ortalaması $90,54 \pm 12,7$, ortalama 91 (min:57, max:128) olarak saptanmıştır. Hekimlerin % 82,6’sı kadar çoğunluğu, eğitim almak istediklerini, % 17,4’ü ise eğitim almak istemediklerini belirtmişlerdir.

Sonuç: Çalışmamızda aile hekimlerinin tüm çekirdek yeterlilikler kapsamında epilepsi yönetimi ile ilgili eğitim ihtiyaçlarının olduğu açıktır.

Tartışma Soruları: Epilepsili hastalar antepileptik ilaç yazdırma/temini konusunda güçlük yaşıyorlar mı? Epilepsili hastaların takibinde yaşadığınız zorluklar nelerdir? Epilepsi hakkında eğitim almak ister misiniz?

Isparta İlinde Aile Hekimlerinin Evlilik Öncesi Yapılan Sağlık Taramaları Hakkındaki Tutum ve Davranışlarının İncelenmesi İle Tarama Sonuçlarının Analizi

Şerife ÜNVER, Gökçe İŞCAN, Funda YILDIRIM BAŞ

Süleyman Demirel Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi

Giriş:

Toplumun yapıtaşı olan aile kurumunu oluşturmak amacıyla yapılan anlaşma olarak tanımlayabileceğimiz evlilik, sadece evlenen çiftleri değil toplumu da ilgilendirmektedir. Sağlıklı nesillerin devamlılığının sağlanabilmesi için ebeveynlerin sağlık durumlarının tespit edilmesi, böylece erken tanı konulup tedavi edilebilecek veya ileride sorun yaratabilecek durumların saptanması gerekmektedir. Evlilik öncesi hazırlık dönemi bu durumları saptamak amacıyla taramaların yapılabilmesi için uygun bir fırsattır. 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 122. maddesinde ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 136. Maddesinde belirtildiği gibi çiftlerin evlenmeden önce tıbbi muayene olması, gerekli tetkiklerinin yapılması ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 123. ve 124. maddelerinde belirtilen sağlık raporu vermeye engel durumlar yoksa sağlık raporu alması zorunludur.

Araştırmamızın amacı; sağlıklı nesillerin devamlılığı açısından önemli olan evlilik öncesi taramalar hakkında Isparta ilindeki aile hekimlerinin bilgi, tutum ve davranışlarını ölçmek, ilimizde evlilik öncesi yapılan sağlık taramalarını tespit etmek ve Isparta ilindeki 2017-2020 arasındaki evlilik öncesi tarama verilerini analiz ederek ilimizdeki durumu ortaya koymaktır.

Yöntem:

Çalışmamızın 2 ayağı bulunmaktadır. İlk olarak kesitsel, tanımlayıcı anket çalışması bölümünde tarafımızca hazırlanan anket soruları, Isparta merkezinde ve ilçelerindeki toplam 160 Aile Hekiminden gönüllü olanlara uygulanarak, evlilik öncesi yapılan tetkikler ve hekimlerin konu hakkındaki tutum ve davranışları ortaya koyulacaktır. İkinci olarak 2017-2020 yılları arasında Isparta ilinde yapılmış olan evlilik öncesi test sonuçları İl Halk Sağlığı Müdürlüğü'nden alınacak, anormal saptanan test sonuçlarında (Hepatit, cinsel yolla bulaşıcı diğer hastalıklar gibi) sevk, tedavi, danışmanlık yapıma durumları tespit edilerek taramaların etkinliği ortaya koyulacaktır. İstatistiksel analiz olarak; tanımlayıcı analiz, bağımsız gruplarda t testi ve ki-kare analizi kullanılacaktır.

Bulgular:

Henüz fikir aşamasında olan bir tez çalışmasıdır.

Sonuçlar:

- 1: Hekimlerin evlilik öncesi sağlık taramaları hakkında farkındalıklarının artmasının sağlanarak bu vesileyle toplumun da farkındalığını artırmak.
- 2: Varsa işleyişteki sorunlar saptanarak önerilerde bulunmak.
- 3: Son 3 yıl verilerinin incelenmesi ve sonuçlarının ortaya konulmasıyla epidemiyolojik olarak bilime katkı sağlamak.

Tartışma soruları

- 1)Çalışma nasıl geliştirilebilir? Önerileriniz nelerdir?
- 2) Ankete hangi sorular eklenebilir?

Birinci Basamağa Başvuran Covid-19 Geçirmiş Yaşlı Bireylerde Kırılganlık ve Ölüm Kaygısı Düzeylerinin Belirlenmesi

Yunus Deniz, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

SBÜ Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: DSÖ'nün tanımına göre yaşlılık, çevresel faktörlere uyum yeteneğinin azalmasıdır. Yaşa bağlı fizyolojik rezervlerde, nöromusküler, metabolik ve immün sistemde fonksiyon kaybına bağlı olarak dış streslere karşı artmış hassasiyeti olan; mobilite ve gücü azalan ve beslenme bozukluğu olan kişiler, kırılğan yaşlı olarak tarif edilmektedir. Kırılganlığın yaşla birlikte arttığı bilinmektedir.

Ölüm kaygısı, doğumdan itibaren başlayıp yaşam boyu süren, insanın artık var olmayacağını, kendisini ve dünyayı kaybedebileceğinin, bir hiç olabileceğinin fark edilmesi sonrası gelişen bir duygudur. Yaş, cinsiyet, kişilik özellikleri, sosyokültürel etkenler, gelişimsel süreç, dini inançlar ve ölümcül hastalık durumlarının ölüm kaygısı ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Yaşlı bir birey, kendini ölüme daha yakın hisseder ancak yaştaki değişimin ölüm kaygısını nasıl etkilediği konusunda fikir birliği yoktur. Çalışmamız Covid-19 geçiren 65 yaş ve üstü yaşlı bireylerde kırılğanlık ve ölüm kaygısı düzeylerinin belirlenmesi amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipte planlanan bu çalışmamıza Adana ilinde belirlenecek iki ASM'deki toplam on aile hekimliği birimine 01 Mayıs-31 Temmuz 2021 tarihleri arasında başvuran, Covid-19 geçirmiş, en az yüz yaşlı dahil edilecektir. Çalışmaya katılan bireylere sosyodemografik ve tıbbi verilerini içeren sorular ile Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış Edmonton Kırılganlık Ölçeği (EKÖ) ve Templer Ölüm Kaygısı Ölçeğini (ÖKÖ) içeren anket uygulanacaktır. Nörolojik, psikiyatrik ve malign hastalığı olan bireyler çalışmaya dahil edilmeyecektir. $p < 0,05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Çalışmamızda bağımlı değişken kırılğanlık ve ölüm kaygısı düzeyleri; bağımsız değişkenler ise sosyodemografik özellikler ile geçirilmiş Covid-19 enfeksiyonuna ait (hastalığın süresi, şiddeti, semptomlar vb) verilerdir.

Sonuç: Aile sağlığı birimlerinde ayaktan takibi yapılan yaşlı bireyler, gençler için geçerli tıbbi değerlendirmeden daha farklı bir bakış açısını ve özgün bir yaklaşımı gerektirir. Araştırmamız ile bu dezavantajlı gruba karşı farkındalığı artırarak, bu bireylerde gerekli koruyucu ve tedavi edici önlemlerin daha erken alınması sayesinde morbitide ve mortalitelerinin azaltılmasına katkıda bulunabileceğimizi düşünmekteyiz.

Tartışma Soruları:

1. Örneklem büyüklüğü konusunda önerileriniz nelerdir?
2. Dışlama kriteri olarak ek bir öneriniz var mı?

Tıp Fakültesi Dönem 1 Öğrencilerinin Bakış Açısıyla Teknoloji Bağımlılığının İncelenmesi: Karma Bir Araştırma

Canan Özdoğan, Funda Yıldırım Baş, Gökçe İşcan

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi

Giriş: Teknoloji bağımlılığı, bilgi teknolojilerinin kullanımıyla ortaya çıkan, ortak davranışsal bağımlılık belirtilerinin görüldüğü bir bağımlılık türüdür. Gelecekte bağımlılıkla mücadelede ön safhalarda yer alacak tıp fakültesi öğrencilerinin bağımlılık konusunda bilinçlendirilmesi, farkındalıklarının artırılması önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı tıp fakültesi dönem 1 öğrencilerinin teknoloji bağımlılık durumlarını ortaya koymak ve bağımlı olan öğrencilerin teknoloji bağımlılığı ile ilgili bakış açılarını derinlemesine incelemektir.

Yöntem: Araştırma açıklayıcı sıralı desende, karma yöntem olarak planlanmıştır. Araştırmaya Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi 1.sınıf öğrencilerinden (n=250) çalışmaya katılmayı kabul edenler dahil edilecektir. Nicel araştırma kapsamında öğrencilere demografik bilgileri içeren kişisel bilgi formu ve Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği çevrim içi olarak 'Google forms' üzerinden uygulanacaktır. Nitel araştırmada ise ölçek skorlamasında tam bağımlı olan gönüllü öğrencilere yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan teknoloji bağımlılığının nedenleri, etkileri ve tedavi yaklaşımıyla ilgili bakış açılarını değerlendirmeye yönelik sorular online görüşme şeklinde uygulanacaktır.

Veri analizi, nicel kısımda SPSS 21.0 paket programı kullanılarak yapılacaktır. Analizde tanımlayıcı istatistikler, sürekli değişkenler için ortalama ve standart sapma, kategorik veriler için ise sayı ve yüzde kullanılacaktır. Çalışma verilerinin normal dağılıma sahip olup olmadığını test etmek için "Tek Örnek Kolmogorov Smirnov" kullanılacak, normal dağılım göstermeyenlerde non parametrik Mann-whitney u testi, Kategorik verilerin karşılaştırılmasında ki-kare testi kullanılacaktır. $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Nitel bölümde sonuçlar betimsel bir anlatım ile sunulacak ve sık sık doğrudan anlatılara yer verilecektir. Bununla birlikte ortaya çıkan temalar ve örüntüler çerçevesinde elde edilen bulgular açıklanacak ve yorumlanacaktır. Araştırmada elde edilen veriler betimsel ve içerik analiz yöntemleriyle analiz edilecek olup NVivo 11 Pro programı kullanılacaktır.

Bulgular ve Sonuç: Çalışma tamamlanınca paylaşılacaktır.

Tartışma Sonuçları:

- 1)Araştırmanın tasarımında katkı ve eleştirileriniz nelerdir?
- 2)Niteliksel bölümde görüşme formu sorularına önerileriniz nelerdir ?

Yaşlı Popülasyonda Kendini İhmal ve Kronik Hastalık Tedavisine Uyum

Başak Korkmazer, Sibel Baktır Altuntaş, Yağmur DüNDAR Nacar, Hilal Özkaya

Aile Hekimliği Kliniği, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye

Giriş: Yaşlı yetişkinler arasında ilaçlara uyumsuzluk, kaliteli bakımı tehlikeye atabilir. Tam bağıllığın önündeki bireysel düzeydeki engeller psikolojik, hastalık yüküne bağlı ve somut engellerden kaynaklanabilmektedir. Yaşlı popülasyon, sıklıkla dikkatli yönetim gerektiren birden fazla komorbid hastalıktan muzdariptir, ancak çeşitli nedenlerden dolayı sağlık ve güvenliği sürdürmek için gerekli öz bakım kaynaklarından mahrum kalabilirler; yaşlıların kendini ihmal, yaygın olarak gözlenmekle birlikte erken ölüme kadar uzayan pek çok komorbidite ile ilişkilidir. Buna karşılık, ilaç tedavisine uyumsuzluk, hastalığın şiddetini artırabileceği gibi, yaşlı popülasyonda öz bakım faaliyetlerini engelleyen bozukluklara da yol açabilir. Bu çalışmada, 65 yaş üstü erişkinlerde kendini ihmal ve tedavi uyumsuzluğu arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlıyoruz.

Yöntem: Katılımcılara onam alınmasının ardından araştırmacıların hazırladığı sosyodemografik verileri sorgulama amacıyla hazırlanan anketin yanı sıra “Yaşlılarda Kendini İhmal Ölçeği” ve “Modifiye Morisky Tedavi Uyum Ölçeği” yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanacaktır. Çalışmaya kronik hastalığı olan ve düzenli ilaç kullanan 65 yaş üstü bireyler kabul edilecek; zihinsel engeli olanlar, gerçeği değerlendirme yetisi kaybolmuş hastalık tanıları olanlar ve iletişim kurmada zorluk yaşanan kişiler çalışma dışı tutulacaktır. Verilerin toplanmasının ardından uygun istatistiksel testler kullanılarak $p < 0,05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Çalışmamızda bağımsız değişkenler, sosyodemografik özellikler; bağımlı değişkenler ise yaşlıların kendini ihmal durumu ve ilaç uyum düzeyleri olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Araştırma fikir aşamasındadır.

Tartışma soruları:

- Araştırma multisentrik ve ülke genelinde yürütülebilir mi?
- Çalışma için farklı ölçüm araçları kullanılabilir mi?
- Çalışma için farklı soru önerileriniz var mı?

Sigara İçen Hastalarda Ekspiryum Havasındaki Karbonmonoksit Seviyesi ve Periferik Arter Hastalığı İlişkisi: Bir Olgu Kontrol Çalışması

Ayşen Mert, Nazlı Şensoy, Gamze Dur

Afyon Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Türkiye’de toplam 19,2 milyon kişi halen tütün ürünü kullanmaktadır. Dünyada 30 milyondan fazla insanın periferik arter hastalığından (PAH) etkilendiği düşünülmektedir. PAH prevalansı erişkinlerde %12 olup erkeklerde daha siktir, hastalık sıklığı yaşa bağımlıdır. PAH klinik tanısında öncelikle sistolik kan basıncı ayak bileği-brakiyal indeksi (Ankle Brakial İndeks-ABI) kullanılmaktadır. Sigara içme, proaterojenik etkileri nedeniyle, kardiyovasküler hastalıklarda (KVH) morbidite ve mortaliteden sorumlu önemli bir faktör olup ateroskleroz gelişme riskini artırmaktadır. Karbonmonoksit (CO) gazı dokulara giden oksijeni azaltarak hücre ölümüne sebep olan toksik bir gazdır. Ekspiryum havasında CO ölçümü poliklinik şartlarında hızlı ve kolay bir işlemdir ve sigara bağımlılığının tanı, tedavi ve takip aşamalarında bir biomarker olarak sıkça kullanılmaktadır. Sigara içen hastalarda ekspiryum havasında CO seviyeleri ve günümüzde önemli bir sağlık sorunu olan PAH arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma prospektif olarak olgu kontrol çalışması şeklinde planlanmıştır. Aile Hekimliği Sigara Bırakma polikliniğine 01.06.2021-01.05.2022 tarihleri arasında sigarayı bırakmak için başvuran, çalışmaya katılmaya gönüllü tüm hastalar dahil edilecektir. Kontrol grubu, polikliniğe başvuran sigara içmeyen hastalardan oluşturulacaktır. Bu iki gruba çalışmacı tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan sosyo-demografik veri toplama formu uygulanacak, ekspiryum havasında CO ölçümü yapılacak ve ABI bakılacaktır. Verilerin analizinde “SPSS for Windows 20.0 paket programı” kullanılacaktır.

Bulgular: Sigara içenlerde ekspiryum havası CO düzeyleri ve PAH arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunması öngörülmektedir.

Sonuç: KVH açısından düşük-orta risk grubunda bir hastaya egzersiz, diyet, sigarayı bırakmak gibi önerilerle sağlıklı yaşam için bilinçlendirmek; yüksek risk grubunda hastaları tespit edip, yakın takip altına almak, yaşam tarzı değişiklikleri önermek ve gerektiğinde farmakolojik tedavi ile KVH riskini azaltmak önemlidir. Sigara içen hastalarda, birinci basamak sağlık hizmetleri şartlarında aile hekimleri tarafından kolay uygulama olanağı olan ekspiryum havasında CO ölçümü ve PAH erken tanısında kullanılan ABI ölçümü noninvaziv olarak yapılabilir.

Tartışma Soruları:

- Sigara içenlerde ekspiryum havasında CO ve PAH arasındaki ilişkinin belirlenmesi birinci basamakta kost-efektif bir uygulama olur mu?

Tamamlayıcı Beslenmeye Geçiş Sürecindeki Farklı Uygulamaların Çocuklardaki Yeme Davranışları ve İştah Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi

Havva Yavuz Karaosman, Funda Yıldırım Baş, Gökçe İşcan

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı

Giriş: Anne sütünün tek başına çocuğun enerji ve besin öğeleri gereksinmesini tam olarak karşılamadığı dönemde başlayan, diğer yiyecek ve içeceklerin anne sütü ile birlikte verildiği sürece tamamlayıcı beslenme adı verilmektedir. Uygun zamanda başlatılan ve kurallara uygun şekilde sürdürülen tamamlayıcı beslenme süreci, bebeğin bir yaş civarında aile sofrasındaki yiyecekleri tüketebilecek olgunluğa ulaşmasını sağlamaktadır.

Çocukluk çağında iştahsızlık ve yeme problemleri nedeniyle doktora başvuran sağlıklı çocukların oranı %20-35 arasında değişmektedir. Tamamlayıcı beslenme sürecinde yapılan yanlış ve farklı uygulamaların, çocuğun sonraki dönemlerde yeme davranışını ve iştah durumunu etkileyebileceği düşünülmektedir.

Çalışmamızdaki amacımız, tamamlayıcı beslenmeye geçiş sürecinde annelerin uyguladığı farklı davranışları belirleyip, bu davranışların çocuğun yeme davranışı ve iştah durumuna etkisinin olup olmadığını ortaya koymaktır.

Yöntem: Kesitsel, tanımlayıcı anket çalışması olarak planladığımız çalışmada, Isparta ilinde yaşayan, 2-5 yaş arası çocuğu olan 400 anneye ulaşılması hedeflenmiştir. Katılımcılara tarafımızca hazırlanacak olan ailenin ve çocuğun sosyodemografik özelliklerini ve annelerin çocuklarına uyguladığı tamamlayıcı beslenme davranışlarını sorgulayan anketler yanında çocuğun şu anki iştah durumunu saptamak için geçerlilik güvenilirlik çalışması yapılmış olan 'Çocuklarda Yeme Davranışı Anketi' kullanılacaktır. Veri analizi SPSS 21.0 paket programı kullanılarak yapılacaktır. Analizde tanımlayıcı istatistikler, sürekli değişkenler için ortalama ve standart sapma, kategorik veriler için ise sayı ve yüzde kullanılacaktır. Çalışma verilerinin normal dağılıma sahip olup olmadığını test etmek için "Tek Örnek Kolmogorov Smirnov" kullanılacak, normal dağılım göstermeyenlerde non parametrik Mann-whitney u testi, Kategorik verilerin karşılaştırılmasında ki-kare testi kullanılacaktır. $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular ve Sonuç: Çalışma fikir aşamasındadır. Sonuçlar çalışma tamamlanınca paylaşılacaktır.

Tartışma Soruları:

1. Tarafımızca hazırlanan anket sorularına önerileriniz nelerdir?
2. Hazır kullandığımız anketlere ek önerileriniz nelerdir?

Covid 19 Pandemi Sürecinin Sigara Bırakma Üzerine Etkisi

Zeynep Kaymak, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Amaç: Yeni corona virüs hastalığı(COVID 19) başta solunum sistemi olmak üzere tüm vücutta bir çok sistemi etkileyen bulaşıcı bir hastalıktır. Ağır vakalarda solunum yetmezliği ve akciğer organ yetmezliğine sebep olabilir. Bilindiği üzere sigara,solunum yolları ve akciğerde ağır hasarlara sebep olan, önlenemez ölüm nedenlerinin başında gelir. Sigara kullanan kişilerin COVID 19 hastalığını daha ağır geçirebileceği ve kişilerin COVID 19 pandemi sürecinde sigara içme alışkanlıklarında farklılığa sebep olabileceği düşünülmektedir. Ancak bu konudaki çalışmalarda farklı veriler bulunmaktadır. Biz de,kişilerin COVID 19 hastalığının sağlıkları üzerine olumsuz etkilerini düşünerek ,onları sigara bırakmaya yönlendirmekte etkisi olup olmadığını araştırmayı amaçladık.

Yöntem: Kesitsel bir model olan bu çalışmada Adana Şehir Hastanesi Sigara Bırakma Polikliniğine 1-31 mayıs 2021 tarihleri arasında başvuran ve çalışmaya katılmayı kabul eden tüm kişilere, sosyodemografik özellikleri ve kişileri sigara bırakmaya yönlendiren nedenleri sorgulayan anketin yüz yüze uygulanması planlanmaktadır. Çalışmamızda $p<0,05$ olan değerler anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Çalışmamızın, bağımlı değişkeni; sigara bırakma isteği, bağımsız değişkenleri ise sosyodemografik veriler, kişileri sigara bırakmaya yönlendiren nedenler, kişinin kendisinin ve yakınlarının COVID 19 hastalığını geçirme öyküsü ve geçirilme şiddetinden oluşmaktadır.

Sonuç: Elde edilen bulgular ışığında, çalışma grubumuzdaki kişilerde COVID 19 hastalığının sigara bırakmaya yönlendirmede etkili olup olmadığı ve etkili ise nedenler arasında kaçınıcı sırada olduğu ve hastalığı ağır geçirmenin sigara bırakmaya yönelik güçlü bir neden olup olmadığı aydınlatılmaya çalışılacaktır. Bu konudaki çalışmalara kendi verilerimizle katkı sağlamayı umuyoruz.

Tartışma: 1.Bu çalışmayı sadece sigara bırakma polikliniğinde yapmak yeterli midir? COVID 19 hastalığını geçirdikten sonra evde kendi kendine sigara bırakmaya çalışan hastalara ulaşılabilir mi?

Adana İlinde Kırsal Bir ASM’de Covid-19 Aşı Reddi-Kararsızlığını Etkileyen Faktörler Araştırılması

Hasan Hüseyin Kodaz, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Covid-19 pandemisi toplum sağlığı için büyük bir tehdit olmakla beraber yaşamın her alanını önemli ölçüde etkilemektedir. Etkili bir aşı en beklenen çözümdür. Ülkemizde 2021 Ocak ayından itibaren koronavirüs aşısı ücretsiz olarak hedef nüfuslara yapılmaya başlanmıştır. Dünya Sağlık Örgütü’nün yayınladığı küresel sağlığa yönelik 10 tehditten biri aşı reddi- kararsızlığıdır. Bu çalışma Adana ilinde kırsal bir Aile Sağlığı Merkezinde aşı olma durumu, aşı reddi –kararsızlığını etkileyen faktörleri değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Gereç Yöntem: Araştırma kesitsel-tanımlayıcı nitelikte planlanmıştır. Adana ilinde Sarıçam ilçesinde Mustafalar ASM’de 1 Mayıs-31 Temmuz 2021 tarihleri arasında covid-19 aşı reddi-kararsızlığı tespit edilen tüm kişiler çalışmaya dahil edilecektir. Tüm kişilerin sosyodemografik özellikleri kaydedilecek ve covid-19 aşı-reddi-kararsızlığı etkileyen faktörler yüz yüze görüşme yöntemiyle sorgulanacaktır. Araştırmada $p<0.05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Çalışmada bağımlı değişken aşı reddi-kararsızlığıdır. Bağımsız değişkenler ise sosyodemografik faktörler, bağlamsal faktörler (iletişim-medya araçları, aşı karşıtlığı lobileri v.b.), sosyokültürel nedenler, bireysel ve gruba bağlı nedenler, aşı ve aşılamayla ilgili nedenler gibi potansiyel nedenlerdir.

Sonuç: Bu çalışmanın sonucunda aşı reddi-kararsızlığının daha iyi anlaşılabilmesi ve aşı farkındalığının artırılarak kişilerin sağlığının geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Tartışma Soruları:

1-Çalışmada hedef örneklem büyüklüğü ne olmalı?

2-Çalışmada süre yeterli midir?

Genişletilmiş Profesyonel Kimlik Ölçeği Türkçe Uyarlama Çalışması: EPIS-TR Pilot Çalışma Verilerinin Değerlendirilmesi

Giray Kolcu, Mukadder İnci Başer Kolcu

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Giriş: 2018'de "Genişletilmiş Profesyonel Kimlik Teorisi" yayınlandı (Reinders ve ark, 2018). Bu teori ile uyumlu olarak geliştirilmiş bir ölçme aracının meslekler arası kimlik gelişiminin anlaşılmasını ve mesleklerarası uygulama üzerindeki etkisini inceleyen araştırmalar için gerekli olduğu düşünülerek "Genişletilmiş Profesyonel Kimlik Ölçeği" geliştirildi (EPIS; Reinders, Lycklama À Nijeholt, Van der Schans ve Krijnen, 2020a). EPIS'in Türkçe versiyonu bulunmamaktadır.

Amaç: Bu çalışmada bu aracın geçerli ve güvenilir bir Türkçe uyarlamasının pilot çalışma verilerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: EPIS 12 sorudan ve 3 aly boyuttan oluşmaktadır. EPIS'in Türkçe versiyonunu geliştirmek için kültürler arası sağlık araştırmaları için önerilen kılavuz kullanıldı (Sousa ve Rojjanasrirat, 2011)

Adım 1 ve 2 (İngilizceden Türkçeye Çeviri): Orijinal İngilizce ölçeğin Türkçeye çevrilmesi için her iki dile hakim farklı mesleklerarası alanlardan 11 kişiden oluşan bir ekip oluşturuldu. İlk Türkçe versiyonu elde edildi (Türkçe-v1).

Adım 3 ve 4 (Türkçeden İngilizceye geri çeviri ve her iki metnin karşılaştırılması): Türkçe-v1 taslak formu, 5 kişilik farklı bir ekip tarafından tekrar İngilizceye çevrildi. Bu taslak metin, bir dilbilimcinin geribildirimleri doğrultusunda son haline getirilmiş ve ardından geri bildirimlerinin alınması için orijinal ölçeğin geliştiricileriyle paylaşıldı.

Adım 5 ve 6 (Ölçeğin denenmesi ve anlaşılabilirliğinin test edilmesi): İçerik geçerliliğinin değerlendirilmesi için 8 alandan görüş alındı. Bu aşamadan sonra sekiz disiplinin öğrenci ve uygulayıcılarının yanıtları ile bir faktör analizi yapıldı.

Bulgular: Pilot çalışma için 87 katılımcı görüş bildirdi (n:87). Katılımcıların puan ortalamalarının profesyonel kimlik ile uyumlu olduğu görüldü. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,88 olarak hesaplandı. Ölçeğin KMO değeri 0,82 olarak hesaplandı. Ölçek faktörlenebilir olarak değerlendirildi. Ölçeğin faktör analizinde orijinal ölçek ile benzer faktör ayrımı göstermediği görüldü.

Tartışma:

- Ölçek alt boyutları neden orijinal ölçekteki alt boyutlar ile benzer şekilde ayrılmamıştır?
- Ölçek alt boyutlarının modele uygun olması için neler yapılabilir?

Hastayla Kurulan Empatik İlişki: Aile Hekimlerinde Tükenmişliği Artırıyor Mu?

Nilüfer Şalvarlı, Okay Başak

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hastanesi Aile Hekimliği ABD

Giriş: Aile hekimlerinde tükenmişlik üzerine yapılan çok sayıda çalışma bulunmakla birlikte tükenmişlik ve empatik eğilim arasındaki ilişki üzerine yapılan çalışmalar sınırlıdır ve sonuçlar çelişkili görünmektedir. Bu çalışmanın amacı aile hekimlerinde tükenmişlik düzeyinin empatik eğilim ve diğer sosyodemografik özellikler ile ilişkisini belirlemektir.

Yöntem: Kesitsel analitik desende bu çalışma Mart-Mayıs 2020 tarihlerinde Aydın ilinde yapıldı. Aydın'da çalışan 374 aile hekiminin tümünün çalışmaya katılması hedeflendi. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, Dökmen (1988) tarafından geliştirilen Empatik Eğilim Ölçeği ve Maslach (1981) tarafından geliştirilen Maslach Tükenmişlik Envanteri kullanıldı. Tüm aile hekimlerine ilgili formlar internet üzerinden ulaştırıldı. Tükenmişlik ile empati ve diğer değişkenler arasındaki ilişki ikili analizlerle (t testi, one way ANOVA, Pearson ve Spearman korelasyon testleri) değerlendirildi.

Bulgular: Çalışmaya 112'si erkek (%60,9) toplam 184 aile hekimi katıldı (yanıtlama oranı %49,2). Aile hekimlerinin çalıştıkları birimde en sık karşılaştıkları sorunlar gereksiz rapor/ilaç isteği gibi uygun olmayan hasta istekleri (%92,9), iş yükü fazlalığı (%50,0) ve hastanın her zaman kendini haklı görmesiydi (%20,1). Duygusal tükenme puan ortalaması $23,1 \pm 5,8$, duyarsızlaşma puan ortalaması $9,8 \pm 2,6$ ve kişisel başarı puan ortalaması $21,6 \pm 3,8$ olankatılımcı aile hekimlerinin empatik eğilim düzeyi puanları ise ortalama $69,3 \pm 7,9$ idi. Aile hekimlerinde empatik eğilim arttıkça duyarsızlaşma azalmakta ($r = -0,192$) ve kişisel başarı artmaktaydı ($r = 0,477$) ($p < 0,05$). Empatik eğilim ile duygusal tükenme arasında anlamlı bir ilişki saptanmadı ($p > 0,05$). Bugün yeniden aile hekimi olmayı seçmeyecek olanlar, kararsızlara ($p = 0,001$) ve aile hekimliğini yine tercih edecek olanlara ($p = 0,000$) göre daha yüksek duygusal tükenmişlik düzeyine sahipti. Koşullar uygun olsa bugün aile hekimliğini bırakmayı düşünenlerinduygusal tükenmişlik düzeylerikararsızlara ($p = 0,000$) ve bırakmayı düşünmeyenlere ($p = 0,000$) göre daha yüksekti.

Sonuç: Empatik eğilimin yüksek olması aile hekimlerinde duyarsızlaşmayı azaltmakta ve kişisel başarıyı artırmaktadır.

Tartışma soruları:

- Empatik eğilim ile tükenmişlik arasındaki ilişki için regresyon analizi yapalım mı?
- Ölçeklerin kesme noktalarının tanımlanmamış olması nedeniyle kendi verilerimiz üzerinden kesme noktaları belirleyelim mi?

Bir Üniversite Hastanesindeki Sağlık Çalışanlarının Covid-19 Salgınından Etkilenme Durumlarının İncelenmesi

Yusuf Arman¹, İkbâl Hümay Arman², Gülru Pemra Cöbek Ünalın¹

¹ Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

² İstanbul Kartal İlçe Sağlık Müdürlüğü

Giriş

Çin'in Vuhan şehrinden başlayarak yayılan Covid-19 hastalığı, tüm dünyada pandemiye yol açmıştır. Bu pandemide sağlık çalışanları en çok etkilenen gruplar arasındadır.

Bu çalışmada, bir üniversite hastanesindeki sağlık çalışanlarının Covid-19 pandemisinden etkilenme durumlarını ortaya koymak amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmanın tipi tanımlayıcıdır. Örneklem hesabı yapılarak, Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim Araştırma Hastanesi'nde görevli sağlık çalışanlarından ulaşılabilir örnekleme yoluyla ulaşılan 351 kişiye anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programıyla analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılanların 189'u kadın(%53,8), 162'si erkek(%46,2); 108'i doktor(%30,8), 91'i hemşire(%25,9), 38'i diğer sağlık profesyonelleri(%10,8), 5'i idari(%1,4), 109'u yardımcı personeldir(%31,1). Katılımcıların 326'sı(%92,9) Covid-19 ile ilişkili alanlardan birinde çalışmış; 98'i (%27,9) Covid-19 tanısı aldıklarını belirtmiştir. 222'si (%63,2) sağlık çalışanı olduğu için sosyal hayatında normalden farklı bir muameleye maruz kaldığını; bunlardan 20'si (%9,0) olumlu, 67'si (%30,2) olumsuz ve 135'i (%60,8) hem olumlu hem olumsuz muamele gördüğünü belirtmiştir. 206 katılımcı kişisel koruyucu ekipman yetersizliği yaşadığını belirtmiş, bunlardan en sık N95-FFP2 maske (n=162(%46,2)), cerrahi maske (n=99(%28,2)) ve önlük (n=82(%23,4)) yetersizliği yaşandığı belirtilmiştir. Pandeminin başında kendilerini pandemiye ne kadar hazır hissettiklerini 1-10 puan arasında değerlendirmeleri istendiğinde katılımcıların verdikleri cevabın ortalaması 4,27(±0,11); aynı soru şimdi için sorulduğunda ortalama 7,6(±0,1) olmuştur. Pandemi sürecinde uyku bozukluğu ve beslenme düzeninde değişiklik olup olmadığını 0-5 arasında puanlamaları istendiğinde verilen cevapların ortalamaları sırasıyla 3,06(±0,86) ve 3,21(±0,83)'dir. Pandemi sürecindeki psikolojik etkilenmelerini 1-10 arasında puanlamaları istendiğinde verilen cevapların ortalaması 6,54(±0,12)'dir.

Sonuç: Covid-19'la ilgili topluma göre daha yüksek risk altında olan sağlık çalışanlarının, sosyal hayatta farklı muamelelere maruz kaldığı, kişisel koruyucu ekipman yetersizliği yaşayabildiği, uyku, beslenme düzenleri ve psikolojilerinin olumsuz olarak etkilendiğini düşündükleri görülmüştür. Bununla birlikte, kendilerini şu an pandemiye daha hazır hissettikleri sonucu da ortaya çıkmıştır.

Tartışma Soruları:

- 1) Çalışmanın ikinci bölümünde, kabul eden katılımcılarla niteliksel araştırma yapılması planlanmaktadır. Bu görüşmelerde sorulacak sorular için önerileriniz nedir?
- 2) Niteliksel araştırma için derinlemesine görüşme tekniği mi odak grup görüşmesi tekniği mi daha uygun olur?

Aile Hekimliğinde Kronik Hastalık Profili ve Yönetim Planlanması. Bir Reçete Tekrarın(Rpt)' dan Daha Fazlası

Ayfer Şahin

125. Yıl Yahyalar Aile Sağlığı Merkezi

Giriş: Ülkemizde ve dünyada kronik hastalık sayısı ve ölüm oranları artmaktadır. Aile hekiminin, kendine verilen kayıtlı nüfus içerisinde kronik hastalıkları taraması erken tanıyı, mevcut kronik hastalıkların izlemi oluşabilecek komplikasyonların önlenmesini sağlayacaktır. Sağlık Bakanlığı tarafından güncel tanı ve tedavi rehberlerine göre hazırlanmış olan hastalık yönetim platformunda risk grubu olarak diyabetes mellitus (DM) ve kardiyovasküler hastalık (KVH) açısından 40 yaş ve üstü bireyler, hipertansiyon (HT) içinde 18 yaş ve üstü bireyleri belirlenmiştir. Bu çalışmada amacımız aile hekimliği birimine kayıtlı nüfusta mevcut DM, HT ve KVH kapsayan kronik hastalık profilini çıkarmak, riskli grupları taramak ve bu kronik hastalıkların yakın takibini yaparak bireysel ve toplumsal iyilik halinin ortaya çıkmasını ve sürdürülmesine katkıda bulunmaktadır.

Yöntem: Araştırmamız kesitsel tanımlayıcı bir çalışmadır. Aile hekimliği birimine kayıtlı 3998 kişi değerlendirilecektir. DM ve KVH için risk grubundaki 40 yaş ve üstü olan 1447 kişiden, HT için risk grubunda olan 18 yaş ve üstü 2767 kişiden gönüllü olanlar çalışmaya dahil edilecektir. Örneklem olarak %95 güven seviyesinde %5 hata payı ile DM ve KVH için 1447 kişilik evrende en az 304 kişi, HT için 2767 kişilik evrende en az 337 kişi hesaplanmıştır. Evrenlerin tamamına ulaşılmaya çalışılacaktır. Araştırma süresince aile hekimliği polikliniğine başvuran tarama ve izlem grubunda bulunan hastaların muayenelerinde anamnez, muayene, beden kitle indeksi, tansiyon ölçümü, laboratuvar veriler (AKŞ, lipit profili, idrar tetkiki) istenecek ve kaydedilecektir. Bağımsız değişkenler yaş ve cinsiyet, bağımlı değişkenler DM, KVH, HT tanıları ve laboratuvar verileridir. Elde edilen veriler SPSS istatistik programına kaydedilerek analizi yapılacaktır.

Bulgular:Taraması yapılacak risk grubundan şu ana kadar elde edilen verilerde kronik hastalık tanısı almış olanlardan %20,7sini DM, %17,7sini HT, %54,8 sini KVH oluşturmaktadır. Diğer veriler çalışma döneminde elde edilecektir.

Sonuç: Bu araştırmanın sonucunda kronik hastalık yönetiminde aile hekimliğinin aktif rol alması gerektiği ortaya konulmuştur.

Tartışma soruları:

- Tarama için oluşturulmuş olan risk grubu yaş sınırları uygun mu? Değiştirilmeli mi?

Aile Hekimliği Uzmanlık Öğrencilerinin Biyoistatistik Bilgisi ve Araştırma Planlama Becerilerinin Değerlendirilmesi

İkbal Hümay Arman¹, Yusuf Arman², Mehmet Akman²

¹ İstanbul Kartal İlçe Sağlık Müdürlüğü

² Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş-Amaç: Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliğinin 19. maddesine göre; uzmanlık öğrencisinin uzmanlık eğitimi bitirme sınavına girmeye hak kazanması için tez hazırlaması zorunludur. Her üniversiteye ait Tıpta Uzmanlık Tez Yazım Kılavuzu olmakla birlikte, tıp fakültesinde ve uzmanlık eğitiminde alınan Biyoistatistik derslerinin yeterliliği ve araştırma planı hazırlama ile tez yazma becerisi sorgulanmadan her öğrencinin tez yazıp savunabilmesi beklenmektedir. Bu araştırma ile aile hekimliği uzmanlık öğrencilerinin Biyoistatistik bilgisi ve araştırma planı hazırlama becerisinin ölçülmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Araştırmanın tipi gözlemsel, tanımlayıcı olup kesitsel araştırma planı içerisinde tüm Türkiye'deki aile hekimliği uzmanlık öğrencilerini kapsayacak şekilde planlanmıştır. Güç analizi ile örneklem hesabı yapılarak basit-rastgele yöntemiyle 387 kişiye ulaşılması planlanmıştır. Tüm aile hekimliği kliniklerinin uzmanlık öğrenci temsilcilerinin bulunduğu sosyal medya hesabı üzerinden tüm kliniklere duyurularak veri toplanacaktır. Katılımcıların sosyodemografik verileri, mezuniyet öncesi ve sonrası aldığı eğitimin özellikleri ile Biyoistatistik bilgisini ve araştırma planı hazırlama becerisini ölçen 20 cümlelik bir formu cevaplaması istenecektir. SPSS programı ile verilerin analizinde tanımlayıcı analizler ile normallik testleri uygulanacaktır.

Bulgular: Bağımlı değişkenler, soru formuna ait puanlama ile kendini yeterli hissetmedir. Bağımsız değişkenler, mezuniyet öncesi ve sonrası alınan Biyoistatistik dersleri, araştırma planı hazırlama ve tez yazımı ile alakalı eğitim alma durumu, uzmanlık eğitiminin kaçınıcı ayında olduğu, mezun olduğu fakülte, eğitim aldığı klinik, önceki araştırma tecrübeleri, yayın yapmış olma durumu, kariyer planları ve sosyodemografik özellikleridir.

Sonuç: Bu araştırma ile Aile Hekimliği uzmanlık öğrencilerinin bilgi ve becerisi ortaya konarak, tez yazımı için gerekli donanımına sahip olma durumları değerlendirilebilir, gerekli görülen alanlarda eğitimler planlanabilir ve projelendirilebilir. Araştırma görevlilerinin alt yapısı güçlendirilerek aile hekimliği uzmanlık tezlerinin kalitesi arttırılabilir.

Tartışma Soruları:

- 1)Aile hekimliği uzmanlık öğrencileri için tez hazırlama ile ilgili en gerekli bilgiler sizce nelerdir?
- 2)Uzmanlık öğrencilerinin bilgi ve becerisini ölçmek için Doğru-Yanlış önermeleri yerine çoktan seçmeli sorular mı kullanılmalıdır?
- 3)Yeterli bilgi ve beceri kazandırılması için uygulanması gereken program bir eğitim müdahalesi olabilir mi? Niteliksel çalışma ile desteklenmesi konusunda önerileriniz nelerdir?

Türkiye’de Birinci Basamak Hizmetlerinde Sigara Bırakma Poliklinikleri Üzerine Yapılmış Olan Akademik Çalışmaların Bibliyografik Yöntemle İncelenmesi

Cetin Akın¹, Özden Gökdemir², Vildan Mevsim¹

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

² İzmir Ekonomi Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Sigara tüm dünyada önemli halk sağlığı problemlerinden biridir. Dünya’da her yıl sigaraya bağlı yaklaşık 7 milyon kişi hayatını kaybetmektedir. Tütün salgını ile mücadeleyi yaygınlaştırmak için Dünya Sağlık Örgütü etkisi kanıtlanmış altı politikayı içeren MPOWER paketini geliştirmiş ve tüm dünyaya da önermiştir. Bu politikalardan bir olan “Sigarayı bırakmak için uygun yardım önermek” doğrultusunda Türkiye’de Sigara Bırakma Poliklinikleri açılmıştır. Sağlık Bakanlığı kayıtlarına göre Türkiye’de sağlık bakanlığı ve üniversitelere bağlı 502 sigara bırakma polikliniği bulunmakta olup, bu polikliniklerde 750 hekim görev yapmaktadır. Sigara bırakma poliklinikleri sigara bırakmada önemli işlevleri olup, standart tanı tedavi ve izlem protokolleri ile hizmet vermektedir. Sigara bırakmada etkili olan ilaçlar ücretsiz verilmektedir. Bu polikliniklerin çalışmaları doğrultusunda birimler bilimsel araştırmalar yapmakta ve sonuçları dergilerde yayınlamaktadırlar.

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de sigara bırakma poliklinikleri üzerine yapılmış olan akademik çalışmaların bibliyografik yöntemle incelenmesi ile bu alanda mevcut durumu ortaya koymak ve konuyla ilgili çözüm önerileri sunmak amaçlanmıştır.

Method: Araştırma verileri, YÖK’ ün Ulusal Tez Merkezi’nde kayıtlı olan, sigara bırakma poliklinikleri üzerine yazılmış, erişime açık tezlerden elde edilecektir. İncelenen tezlerden elde edilen veriler yıl, tür, yöntem, konu, üniversite ve enstitü vb. değişkenlere göre analiz edilerek değerlendirmeler yapılacaktır.

Araştırma sonucunda, Türkiye’ de sigara bırakma poliklinikleri üzerine yapılmış olan çalışmaların hangi yıllarda yaygın olduğu, çalışma türlerinde en çok kullanılan yöntemler tespit edilecek, yeni çalışmalara ışık tutacak veriler elde edilebilecektir. Bu şekilde konuyla ilgili yazılan tezlerin bir araya getirilerek okuyuculara fikir vermesi nedeniyle referans niteliği taşıyabilecektir.

Bulgular / Sonuç:

Araştırma fikir aşamasındadır.

Araştırma Soruları

- Sigara bırakma poliklinikleri ile ilgili yapılan çalışmaları değerlendirmek için hangi tip metodolojik yöntemler kullanılabilir?
- Çalışmada başka hangi kaynaklardan veri toplanabilir?
- Bu konuda etkin veri toplama araçları oluşturulması için önerileriniz var mıdır?

Pandemi Sürecinde Adolesan Uyku Kalitesi ve Etkileyen Faktörler: Tek Merkez Deneyimi

Saliha Şahin¹, Dilara Nursal²

¹ Hafızpaşa Aile Sağlığı Merkezi, Kars İl Sağlık Müdürlüğü, Kars

² Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Kars

Giriş: Çocukluk ve erişkinlik arasında bir geçiş dönemi olan ve fiziksel-cinsel ve psiko-sosyal değişim ve gelişimlerin olduğu adolesan çağı erken (10-13 yaş), orta (14-17 yaş) ve geç (17-21 yaş) olmak üzere üç döneme ayrılmaktadır. Benlik algısının ve yeni becerilerin kazanıldığı, bireysel ve çevresel değişikliklere duyarlılığın arttığı, beklentilerin ve umutların şekillendiği bu devinim sürecinde yeterli ve kaliteli uyku hayati önem taşımaktadır. Uyku kalitesinde azalma ile; adolesanların içe-vurum semptomlarında (anksiyete, depresyon, stres, somatik bozukluklar gibi) ve dışa-vurum semptomlarında (agresyon, kural-kırıcılık, şiddete eğilim gibi) artış saptanmıştır. Bu çalışmanın amacı Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları polikliniğine başvuran adolesanlarda uyku kalitesi ve etkileyen faktörleri belirlemektir.

Yöntem: Kesitsel tipte bir araştırma planlanmıştır. Çalışmanın evreni, veri toplama süreci boyunca ilgili polikliniğe başvuran tüm adolesanlardır. Araştırmanın örneklemini, çalışmaya dahil etme-dışlama kriterlerini karşılayan tüm gönüllü adolesanlar oluşturacaktır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından literatüre dayalı olarak geliştirilen anket formu ve Pittsburgh Uyku Kalitesi Indexi kullanılacaktır. Verilerin toplanmasında yüz yüze görüşme tekniği kullanılacaktır. Verilerin analizi SPSS.20 paket programında yapılacak olup tanımlayıcı istatistiklerde frekans ve yüzde, karşılaştırmalı analizlerde Ki-kare testi kullanılacaktır.

Bulgular: Bağımsız değişkenler anket formunda yer alan; sosyodemografik özellikler, sosyoekonomik özellikler, sağlık davranışı, yeme alışkanlıkları, ekran maruziyeti ve fiziksel aktivite düzeyinden oluşmaktadır. Çalışmanın bağımlı değişkenini, Pittsburgh Uyku Kalitesi Indexi skoru belirleyecektir.

Sonuç: Pandemi süreciyle birlikte ara verilen yüz yüze eğitim öğretim dönemi ve karantina uygulaması nedeniyle zamanlarının büyük kısmını evlerinde geçiren adolesan yaş grubunda uyku kalitesi düzeyini ve etkileyen faktörleri belirlemek; saptanan olası problemlere uygun çözümler geliştirilebilmesini sağlayacaktır. Erişkinliğe geçiş dönemi olan adolesan çağı sorunların erken tespiti, yerinde ve zamanında müdahaleler ve doğru danışmanlık hizmetleri ile topluma sağlıklı genç erişkinlerin kazandırılması için bir fırsat olarak görülmelidir.

Tartışma Soruları:

- 1- Böyle bir çalışma için sizce evren ve örneklem seçimi uygun mudur?
- 2- Bağımsız değişkenleri içeren veri toplama formu için önerileriniz nelerdir?
- 3-COVID-19 ile ilgili bir bağımsız değişken eklenmesini önerir misiniz?

POSTER BİLDİRİLER

(Bildiriler Sunum Sırasına Göre Dizilmiştir)

Sigara Bırakma Sürecinde Hastaların Kilo Alma Durumları: Sigarayı Bırakma Önünde Engel mi?

Oğuzhan Çakır, Melda Dibek Büyükdinç, Okay Başak

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Aydın

Giriş: Ülkemizde, prevalans yüksekliğinin nedenlerinden birisi bırakma oranlarının düşük olmasıdır. Sigara bırakma başarısızlığına yol açan etkenlerden biri, hastaların sigara bırakma sürecinde kilo alma endişeleri ya da kilo almalarıdır. Sigara bırakma sürecindeki hastaların kilo alma kaygılarının ve kilo alma durumlarının kısa dönem sigara bırakma başarısı üzerindeki etkisini belirlemekti.

Yöntem: İleriye dönük analitik desendeki çalışma Haziran-Kasım 2020 tarihleri arasında Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi Sigara Bırakma Polikliniğine başvuran hastalar ile yapıldı. Çalışma verileri sigara bırakma polikliniğinde yapılan danışmanlık görüşmeleri için kullanılan standart hasta izlem protokolü kayıtlarından elde edildi. Hastaların ilk geliş ve birinci, ikinci ve üçüncü ay ağırlık ölçümleri “Vestel V-fit” elektronik tartı ile yapıldı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve alt grup karşılaştırmalarında ki-kare testi kullanıldı.

Bulgular: Sigara bırakma polikliniğimize altı aylık dönem içinde sigara bırakma desteği için 115 içici başvurdu. Yüzde 66,1’i erkek olan 115 hastanın yaş ortalaması $41,6 \pm 13,3$ yıl idi. Katılımcıların sigaraya başlama yaşı ortalaması $16,9 \pm 5,3$ idi ve günlük ortalama $26,5 \pm 12$ adet sigara içmekteydi; %14,8’i sigara bırakma sürecinde kilo alma kaygısı taşıyordu. Sigara bırakma desteği alan hastalardan 37’si (%32,2) üç ayın sonunda hala sigara kullanmamaktaydı. İzlem devamsızlığı nedeni ile 44 içicinin ağırlık ölçümleri eksikti. Bu nedenle 71 hasta değerlendirmeye alındı. Değerlendirmeye alınan 71 hastanın %52,1’i üç aylık süre içinde kilo almış, %21,1’i kilo vermiş ve %26,8’i aynı kiloda kalmıştı. Kilo alma kaygısı ve sigara bırakma sürecinde kilo düzeyindeki değişiklikler ile üç aylık bırakma başarısı arasında anlamlı bir ilişki saptanmadı ($p > 0,05$).

Sonuç: Çalışmamız analiz aşamasındadır.

Tartışma sorusu: İzlem devamsızlığı nedeniyle 44 içicinin değerlendirme dışında tutulması sonuçları etkiler mi?

Türkiye'deki Suriyeli Göçmenlerde Babyboom'a Neden Olan Olası Faktörler

Şeyma Handan Akyön, Tarık Eren Yılmaz, Adem Özkara

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Aile Hekimliği Kliniği, Ankara Şehir Hastanesi

Giriş: Dünya nüfus verileri tarih boyunca yaşanan savaşlar, salgın hastalıklar, ekonomik, tıbbi ve teknolojik gelişmeler gibi faktörlerden etkilenmektedir. Toplam doğurganlık hızı(TDH), doğurganlık çağındaki kadınlarda doğan ortalama çocuk sayısı olup nüfus değişikliklerini saptamada kullanılan evrensel oranlardır. Babyboom(bebek artışı), doğum hızında gözle görülür bir artışı ifade eder ve savaştan zarar gören ve ekonomik zorluklar yaşayan ülkelerde meydana gelir. Suriye savaşı ile birlikte birçok Suriyeli ülkesini terk etmek zorunda kalmıştır ve günümüzde Türkiye'de 3,6 milyon Suriyeli göçmen bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler 2019 verilerine göre Türkiye'nin son 5 yıldaki TDH'si 2,08 iken Suriye'nin 2,8'dir. 2018 yılına ait Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması verilerine göre Türkiye'deki Suriyeli göçmenlere ait TDH, 5,3'tür. TDH'nin göç eden Suriyelilerde belirgin fazla olması dünya tarihinde özellikle ikinci dünya savaşından sonra gözlenmiş olan babyboomun bir benzerinin Suriyeli göçmenler için geçerli olduğu ön çalışmamızda saptanmıştır ve ilgili literatürler ışığında doğurganlık hızını etkileyen olası faktörler belirlenmiştir. Bu çalışma ile bu olası faktörlerin ilgili popülasyona uygulanması ve ortaya konulması planlanmaktadır.

Yöntem: Kesitsel olarak planlanan çalışmamızda evrenimiz Türkiye'deki Suriyeli göçmenler olup örneklemimiz Göçmen Sağlığı Merkezlerine başvuran Suriyeli göçmenlerden seçilecektir. Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların doğurganlıkları üzerinde psikolojik, ekonomik, sosyal, kültürel, dini ve sosyo-demografik özelliklerin ciddi etkileri bulunmaktadır. Bu çalışmamızda Suriyeli göçmen kadınların doğurganlık davranış, tutum ve bilgi düzeyi ve bunları etkileyen olası faktörler anket yoluyla sorgulanacaktır.

Bulgular: Araştırmamızdaki bağımsız değişkenler Suriyeli göçmenler olup, bağımlı değişkenler örneklemimizin doğurganlığa bakış açıları ile birlikte bunları etkileyen olası faktörler olacaktır.

Sonuç: Ülkemizde sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanan Suriyeli göçmenlerin doğurganlık davranış ve tutumlarının tespiti sonrasında birinci basamakta sağlanabilecek aile planlaması, kadın ve çocuk sağlığı hizmetlerine yönelik sağlık politikalarının geliştirilmesi açısından önemli olacaktır.

Tartışma Soruları: Çalışmamız kalitatif mi, kantitatif mi olmalı? Örneklemimizi sadece Suriyeli göçmen kadınlar mı oluşturmalı yoksa her iki cinsiyetten katılımcı alınmalı mı veya göçmenlere sağlık hizmet sunucularından mı seçmeliyiz? Suriyeli göçmenlerdeki bayboom oluşumunu etkileyen olası nedenleri sorgulayabileceğimiz anket sorularını nasıl genişletebiliriz?

Akne Vulgarisli Bireylerde Akne Şiddetinin Yaşam Kalitesine Etkisi

Hasan Koyunsever, Mehtap Kartal

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Genç bireylerde sık rastlanan akne, adölesan ve erken erişkinlik döneminde bireylerin yaklaşık olarak %30-85'ini etkilemektedir. Bireyin dış görünüşünü etkileyebilmesi ve skar bırakabilmesi nedeniyle akne, çok sayıda soruna yol açabilmektedir. Bu durumlar arasında; düşük benlik saygısı, beden algısı bozukluğu, anksiyete ve depresyon durumunda artış, kişisel ilişkilerde zorluklar, işsizlik, sosyal çöküntü ve hatta intihar düşüncesi yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı akne vulgarisli hastalarda akne şiddetinin yaşam kalitesi üzerine olan etkisinin belirlenmesidir.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipteki bu çalışmaya dermatoloji polikliniğine başvuran ve akne vulgaris tanısı konulan hastalar dahil edilecektir. Hastalık şiddetinin belirlenmesinde Global Akne Derecelendirme Ölçeği (GADÖ) kullanılacaktır. Yaşam kalitesinin belirlenmesinde Tunçayengin ve ark. Tarafından geliştirilen, 0-4 arasında puanlanan 11 sorudan oluşan Akne Yaşam Kalite Ölçeği kullanılacaktır. Ölçeğin cronbach alfa katsayısının 0.93 ve 7-10 gün sonraki test-tekrar test güvenilirliğinin yüksek düzeyde ($r= 0.97$; $p<0,001$) ve geçerli olduğu bulunmuştur. Hastaların yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, ailesinin gelir durumu, ek hastalık varlığı gibi sosyodemografik bilgileri kayıt altına alınacaktır.

Bulgular: Araştırma fikir aşamasındadır.

Sonuç: Araştırma fikir aşamasındadır.

Tartışma soruları:

- Dışlama kriterleri neler olabilir?
- Hastalarla ilgili ek başka bir soru öneriniz olur mu? Örneklem büyüklüğü konusunda öneriniz ne olur?

Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Mobbing ve Korunma Yöntemleri-Etkileyen Faktörler

Özden Gökdemir¹, Çetin Akın²

¹ İzmir Ekonomi Üniversitesi-Tıp Fakültesi, İzmir Türkiye

² Dokuz Eylül Üniversitesi-Tıp Fakültesi

Giriş: Latince “Mobile Vulgus” sözcüğünden gelen mobbing kelimesi, kararsız, kalabalık, şiddete yönelmiş gibi anlamlar taşımaktadır. Mobbing; İşyerlerinde bir veya birden fazla kişi tarafından diğer kişi ya da kişilere yönelik gerçekleştirilen, belirli bir süre sistematik biçimde devam eden, yıldırma, pasifize etme veya işten uzaklaştırmayı amaçlayan; mağdur ya da mağdurların kişilik değerlerine, mesleki durumlarına, sosyal ilişkilerine veya sağlıklarına zarar veren; kötü niyetli, kasıtlı, olumsuz tutum ve davranışlar bütünüdür. Mobbing ilk kez Heinz Leymann tarafından 1984 yılında işyerlerinde saldırgan davranışları keşfettiğinde “Bir veya birkaç kişi tarafından diğer bir kişiye yönelik olarak, sistematik bir biçimde düşmanca ve ahlak dışı bir iletişim, psikolojik terör” olarak tanımlanmıştır. Süreklilik kapsamı en az altı ay ve haftada en az bir kez şeklinde belirlenmiştir. Yapılan çalışmalarda mobbing algısı sıklığı ülkelere göre değişmektedir.

Bu çalışmadaki amacımız birinci basamak sağlık çalışanlarının “mobbing” ve mobbingden korunabilme yöntemleri açısından farkındalıkları ve bilgi düzeyi ile tükenmişlik, iş doyumu, depresyon ve uyku bozukluğu arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır.

Yöntem: Kesitsel analitik desende planlanan çalışmada araştırmacılar tarafından hazırlanan veri toplama formunun yanısıra konu ile ilgili ölçekler kullanılacaktır. Veri çözümü için SPSS 24.00 paket programı kullanılacaktır. Sosyodemografik veriler, mobbing bilgi düzeyi, iş doyumu, depresyon ve uyku bozukluğu için tanımlayıcı istatistikler yapılacaktır. Cinsiyet ve medeni durum vb. değişkenlere göre, bilgi düzeyinin, iş doyumunun, depresyon ve uyku bozukluğu düzeyinin anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Student t testi, ikiden fazla kategorik değişkene göre karşılaştırmak için ise tek yönlü varyans analizi yapılacaktır.

Tartışma Soruları:

Örnekleme olarak birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışan doktorların alınması sizce yeterli midir?

Nitelik ve niceliksel araştırma yöntemi kullanılması uygun olur mu?

Koordinasyon İlkesi Çerçevesinde Demir Eksikliği Anemisinin Yönetilmesi

Selma Türker, Kerem Uzun, Cüneyt Ardıç

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Uluslararası disiplinler tarafından “hoş olmayan soluk alma hissi” olarak tanımlanan dispnenin metabolik sebeplerinden biri de anemilerdir. Demir eksikliği anemi nedenleri arasında %90 ile ilk sırayı almaktadır.

Olgu: 48 yaşında, ev hanımı, bilinen tanı konulmuş hastalığı olmayan kadın hasta; polikliniğimize 3 aydır, birkaç kat merdiven çıkınca olan nefes darlığı şikayetiyle başvurdu. Nefes darlığı eforla oluyor, dinlenmekle geçiyordu, çarpıntı ve halsizlik şikayetleri eşlik ediyordu. Geceleri tek yastıkla yatan hasta noktüri ve bacaklarda ödem tariflemiyordu. Yakın zamanda aspirin veya nonsteroidal antiinflamatuvar ilaç kullanımı, kan bağıışı ve pika öyküsü yoktu. Adet döngüsü sorgulandığında; 4-5 aydır ara kanamalarının olduğu, normalde 5-6 gün süren mens döneminin, 10 güne çıktığı öğrenildi. Hastanın vital bulguları normaldi. Konjunktivasının soluk, el ayaklarının soğuk ve soluk olduğu gözlemlendi. Dudağının sol tarafında ragatları mevcuttu. Diğer sistemlerin fizik muayenesinde patolojik bir bulguyla karşılaşılma. Tetkiklerinde; hemoglobin 6,3 g/dL, platelet 565.000/uL, MCV 58,6 fL, RDW % 19, ferritin <3 ng/mL, B12 vitamini 240 pg/mL, serum demiri 10 µg/dL, demir bağlama kapasitesi 529 µg/dL olarak saptandı. Çölyak tanısı için bakılan antikorlar ve gaitada gizli kan tetkiki negatifti. Semptomatik derin demir eksikliği anemisi olan hasta dahiliye uzmanına danışılıp, 1 ünite eritrosit transfüzyonu uygulandı. Anemi için Demir (II)-glisin-sülfat-kompleksi (ferro sanol duodenal 2*1) ve B12 vitamini oral preparatı (benexol tablet 1*1) başlandı. Demir eksikliği anemisinin değişen adet döngüsüne bağlı olduğu düşünülerek hasta, kadın hastalıkları ve doğum uzmanına konsülte edildi. Kadın Hastalıkları tarafından yapılan usg de intramural myomu saptanan hastaya operasyon önerildi. Kontrol Hb si 8,6 g/dL gelen hasta operasyon hazırlıklarına alındı.

Tartışma: Aile hekimliği birimi bireylerin tıbbi hizmete ulaşımındaki ilk temas noktasıdır. Aile hekimliği uzmanı, olgumuzda da olduğu gibi hastanın medikal problemlerine neden sonuç ilişkisi ile bütüncül bir şekilde bakabilmeli, problemlerin çözümünde hastanın savunuculuğu ve özellikle üçüncü basamak sağlık kuruluşlarında, hastanın medikal problemlerinin çözümünde diğer birimler ile gerekli koordinasyonu yapabileme yeteneğine sahip olmalıdır. Olgumuzda da hastaya demir eksikliği anemisi teşhisi koyulduktan sonra gerekli konsültasyonlar yapılarak hem müdahale edilmiş hem de etiyoloji aydınlatılarak operasyon kararı alınmıştır.

Aile Hekimi Ve Aile Sağlığı Elemanlarının Sigara Bırakma Danışmanlığı Konusundaki Davranış ve Tutumları

Ramazan Satılmış, Okay Başak

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Aile hekimliği uygulamasında sigara farkındalığının artırılmasına yönelik aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının sorumluluğunun tanımlanması sigara bağımlılığı ile mücadelenin başarısını artırabilir. Bu çalışma ile birinci basamakta çalışan aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının sigara bağımlılığı ile mücadeledeki tutum ve davranışları ile aile sağlığı elemanlarının bu mücadeledeki yerine ilişkin görüşlerinin saptanması amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel desende bu anket çalışmasına Kasım-Aralık 2020 tarihlerinde Aydın Efeler ilçesindeki aile sağlığı merkezlerinde çalışmakta olan tüm aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının alınması hedeflendi. Veri toplama aracı olarak, amaca yönelik ve ilgili literatür taraması ile araştırmacılar tarafından geliştirilen bir anket formu kullanıldı. Anketler, çalışmaya katılmayı kabul eden tüm aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarına yüz yüze yöntemle uygulandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve ki-kare testi kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya Efeler ilçesinde çalışan 91 aile hekiminden 59'u (yanıtlama oranı %64,8) ve aile sağlığı elemanlarından 64'ü (yanıtlama oranı %70,3) katıldı. Aile hekimleri ($51,5 \pm 7,0$) aile sağlığı elemanlarından ($38,7 \pm 8,9$) daha yaşlı idi. Çalışmaya katılan aile hekimlerinin % 42,4'ü ve aile sağlığı elemanlarının %23,4'ü sigara bağımlılığı ile mücadele konusunda eğitim almışlardı. Aile sağlığı elemanları hastalarının sigara kullanıp kullanmadıklarını daha çok öğrenmekte, aile hekimleri ise sigara kullanan hastalarına daha çok yardımcı olma isteğinde bulunmakta ve onları daha çok sigara bırakma merkezlerine yönlendirmekteydi ($p < 0,05$). Hastaların sigara içme durumlarını öğrenme, sigara bırakma motivasyonlarını değerlendirme, sigara bırakma tavsiyesi verme, sigarayı bırakmayı düşünen kişilere yardım teklifinde bulunma, bırakma danışmanlığı verme ve onları bırakma merkezlerine yönlendirme konularında aile hekimleri aile sağlığı elemanlarına göre daha çok sorumluluk benimsemişlerdi ($p < 0,05$). Aile hekimleri sigara ile mücadele konusunda aile sağlığı elemanlarının da sorumluluk üstlenmeleri görüşündeydi.

Sonuç: Aile sağlığı elemanları sigara ile mücadele konusunda daha olumlu davranış göstermekte ancak bunun kendi görevleri olmadığını düşünmektedir. Aile hekimleri ise sigara ile mücadele konusunda sorumluluklarının farkındadır ve aile sağlığı elemanlarının da sorumluluk üstlenmeleri gerektiğini düşünmektedir.

Tartışma sorusu:

Aile sağlığı elemanlarının tutum ve davranışlarını nasıl yorumlarsınız?

Covid-19 Geçiren Erişkin Kişilerde Uyku Bozukluğu ve Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi

Ahmet Şap, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: 31 Aralık 2019'da ilk vakanın tespit edilmesiyle Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan Covid-19 salgını Dünya Sağlık Örgütü tarafından önce 'Uluslararası Halk Sağlığı Acil Durumu' ve yakın zamanda 'Dünya Genelinde Pandemi' olarak ilan edildi. Covid-19 Hastalığı geçiren erişkinler hastalığın ardından çeşitli biyolojik ve ruhsal hastalık sorunlarıyla karşılaştılar. Sağlık kuruluşlarına özellikle uykuda zorluklar nedeniyle başvuran hastaların sayısında bir artış görüldüğü bildirilmektedir. Bu çalışmada Covid-19 geçiren hastalarda geçerli ölçeklerle uyku kalitesinin ve yaşam kalitesinin araştırılması amaçlanmaktadır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu araştırmanın Adana Doğankent Aile Sağlığı Merkezinde 5 birime kayıtlı 18-65 yaş arasında Covid-19 geçiren kişiler üzerinde yapılması planlanmaktadır. Çalışmaya gönüllü olur formunu imzalamayan ve iletişim kurulmakta zorluk çekilen hastalar dahil edilmeyecektir. Çalışmaya katılan kişilerde sosyodemografik verileri içeren anket soruları sorulacak ve Pittsburgh Uyku Kalite İndeksi ve Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Ölçeği (WHOQOL-BREF) uygulanacaktır.

Bulgular: Bu çalışmada bağımlı değişken uyku bozukluğu ve yaşam kalitesi, bağımsız değişken ise Covid-19 geçiren kişilerin sosyodemografik özellikleridir.

Sonuç: Bu çalışmanın sonucunda Covid-19 geçiren kişilerde uyku düzeni ve yaşam kalitesinde nasıl bir değişiklik olduğunu araştırmak amaçlanmaktadır.

Tartışma soruları:

- 1-Araştırmaya sizce başka hangi değişkenler eklenebilir?
- 2.Araştırmada sosyodemografik veriler içine özellikle katılması istediğiniz veriler hangileridir?
3. Kendisi ve yakınlarının Covid-19 geçirme durumlarını nasıl sorgulayalım?

Salgın Döneminde 65 Yaş Üstü Hastaların Sağlık Gereksinimlerinin Kapsamlı Olarak Değerlendirilmesi

Kübra Bulut, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Salgın döneminde uygulanan kısıtlamalar, sağlık hizmetine ulaşılabilirlikteki kısıtlılıklar yaşlıların sağlık hizmetlerinden yararlanmalarına engel olmaktadır ve bu çerçevede özellikle koruyucu sağlık hizmetlerinden yeterince yararlanamamaktadırlar. Bu durum mevcut hastalıkların ilerlemelerine, yeni oluşan hastalıkların tanılarının gecikmelerine, mortalite ve morbidite de yükselmelere sebebiyet vermektedir. Bu amaçla yaşlıların sosyal destek durumlarının gözden geçirilmesi, ruhsal hastalık risklerinin belirlenmesi önemlidir. Asıl olarak yaşlılarda görülen depresyon, demans, düşme ve üriner inkontinans gibi DSÖ tarafından tanımlanan konular birinci basamakta araştırılmalıdır.

Amaç: Bu çalışma ile salgın döneminin bir yılını geride bıraktığımız bu dönemde 65 yaş üstü hasta grubunun kapsamlı olarak değerlendirilmesi için “DSÖ’nün 10 dakikalık Kapsamlı Tarama Testi” kullanılarak depresyon, demans, düşme ve üriner inkontinans gibi yaşlılık dönemine özgü durumlarla birlikte yetersiz beslenme, işitme ve görme problemlerinin belirlenmesi ayrıca sosyal destek durumlarının gözden geçirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipte yapılan bu çalışmanın 1 Nisan 2021-31 Temmuz 2021 tarihleri arasında Adana ili içerisinde belirlenecek olan 3 ASM’de bulunan aile hekimliği birimlerinde yapılması planlanmaktadır. Çalışmaya herhangi bir nedenle ASM’ye başvuran veya aile hekimleri aracılığıyla telefonla yapılan daveti kabul ederek gelen 65 yaş üstü yaşlıların dahil edilmesi planlanmaktadır. Çalışma kapsamında katılımcıların sosyodemografik özelliklerini, sağlık durumlarını ve tıbbi gereksinimlerini belirleyen yapılandırılmış bir anket formu ile ‘DSÖ’nün 10 Dakikalık Kapsamlı Tarama Testi’ uygulanacaktır.

Bulgular: Araştırma öneri aşamasındadır

Sonuç: Salgın döneminde 65 yaş üstü hastaların sağlık gereksinimlerinin kapsamlı olarak değerlendirilmesine ve DSÖ’nün 10 dakikalık kapsamlı tarama testinin kullanılmasına dikkat çekmek.

Tartışma soruları:

- Yaşlılıklarda birinci basamakta kapsamlı değerlendirmenin önemi vurgulamak açısından araştırmaya eklemememiz gereken başka önerileriniz nelerdir?
- Yaşlıların sosyal destek durumunu sorgulamak için önerileriniz olur mu?

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi Fizik Tedavi Kliniğinde Osteoporoz Tedavisi ve Kemik Mineral Dansitesi Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi

Seval Sarıkaya¹, Yasemin Özkan²

¹ Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

² Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı Anabilim Dalı

Giriş: Osteoporoz, kemik kırılabilirliği ve artan kırık riski ile sonuçlanan yaygın bir sistemik iskelet bozukluğudur.

Spinal kemik kütlelerinin yaklaşık %50'sinin kaybedilmiş olması halinde demineralizasyon standart radyografilerde belirginleşir. Bu nedenle radyografi iskelet değişikliklerinin değerlendirilmesinde nispeten duyarsızdır. Taramada kullanılan DEXA (dual energy X-ray absorpsiyometre), kemik mineral yoğunluğunun (BMD) ölçümü için en güvenilir tekniktir.

Kanıt dayalı tarama stratejileri, farmakoterapiye ne zaman başlanacağı ve ilaç seçimi ile tedavi süresinin dikkatle değerlendirilmesi, uzun süreli ilaç maruziyetinin potansiyel zararlarını en aza indirirken kırık önleme faydalarını en üst düzeye çıkaracaktır.

Zamanla artan kırık riski nedeniyle oluşan komplikasyonlar ile hem hastaların yaşam kalitesi etkilenmekte hem de ülkelerin mali bütçesine büyük bir pay düşmektedir. Araştırmamızın amacı osteoporoz tedavisinde kullanılan ilaç tedavisi yöntemlerinin KMD üzerine etkinliğinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Adnan Menderes Araştırma ve Uygulama Hastanesi

Fizik Tedavi polikliniğine 01.01.2017-31.12.2019

tarihleri arasında başvurmuş olan ve hastane sisteminde kayıtlı olan Yaş, cinsiyet, boy, kilo, vücut kitle indeksi, halen sigara içiyor olmak, günde 3 birimden fazla alkol, önceki kırık öyküsü, aile osteoporoz öyküsü, osteoartrit öyküsü, eşlik eden hastalıkları, kullandığı sürekli ilaçları, osteoporoz için kullandığı ilaçları, kullanılma süreleri, ilaçların yan etkileri, ilacın değiştirilme/bırakılma nedenleri ile kemik mineral yoğunluğuna ulaşılan ve eksik verisi olmayan tüm hastalar evrenimizi ve tüm evren örneklemimizi oluşturmaktadır. Tüm evrenin hastane kayıtları retrospektif olarak incelenecek kayıt altına alınarak SPSS programında değerlendirilecektir.

Bulgular: Çalışmamızın etik kurulu alınmış olup veri toplama aşamasındadır.

Tartışma: Çalışmamızın etik kurulu alınmış olup veri toplama aşamasındadır

Sonuç: Çalışmamızın etik kurulu alınmış olup veri toplama aşamasındadır.

Sigara Bırakma Tedavisinde Bilinçli Farkındalık Temelli Stres Azaltma Egzersizlerinin Bırakma Başarısına Etkisi: Randomize Kontrollü Deney

Merve Sevindi, Vildan Mevsim

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: Sigara kullanımı, dünyadaki tüm ülkeler için en önemli halk sağlığı sorunlarının başında yer almaktadır. Günümüzde sigara bırakma tedavileri olarak farmakoterapi ve psikososyal tedavi yöntemleri kullanılmaktadır. Psikososyal tedavi yöntemleri içinde farklı bilişsel davranışçı tedavi yöntemleri kullanılmaktadır. Bilinçli Farkındalık Terapisi bilişsel davranışçı tedavi yöntemlerinden biridir. Bilinçli Farkındalık, temelde anda olmak, o anda olanları bilinçli bir şekilde ve yargısızca deneyimlemek, onu değiştirmeye çalışmadan olduğu gibi olmasına izin vermek demektir. Farkındalık temelli terapilere dayalı çalışmalar kanser, depresyon ve kalp hastalıkları başta olmak üzere pek çok alanda sağlık çalışanları tarafından kullanılmaktadır. Mevcut deneysel kanıtlar farkındalık temelli girişimlerin psikolojik iyiliği artırdığını, anksiyete ve depresyonu hafiflettiğini, psikolojik rahatsızlıkları azalttığını ve tekrarlamasını engellediğini, madde bağımlılığını azalttığını savunmaktadır. Sigara bırakmanın önündeki engeller arasında stres faktörü öne çıkmaktadır. Bilinçli farkındalık terapisi stres ile baş etme için de kullanılmaktadır. Sigara bırakma başarısında stres azaltma önemli bir etkidir.

Bu çalışmanın amacı, sigara bırakmaya karar veren hastaların farkındalık temelli stres azaltma programının uygulanması ile sigara bırakma başarısına etkisini saptamaktır.

Yöntem: Çalışma paralel grup, açık etiketli, randomize kontrollü deney olarak tasarlanmıştır. Araştırmaya Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği Sigara Bırakma Polikliniğine başvuran 132 hasta alınacaktır. Müdahale 8 hafta uygulanacaktır. 4 hafta izlem yapılacaktır. Müdahale grubuna 8 hafta süresince haftada bir gün bir saatlik bir oturum ile katılımcılara farkındalık temelli stres azaltma egzersizleri eğitimi yapılarak hastaların yapmaları sağlanacaktır. Bu eğitimler ve görüşmeler online olarak yapılacaktır. Kontrol grubu ise Sigara Bırakma Polikliniği rutin hizmetlerini alacaktır. Hastalar başlangıç 4, 8 ve 12. Haftada değerlendirilecektir. Veri toplamada hasta veri formu, hastane anksiyete depresyon ölçeği, Fagerström nikotin bağımlılık testi, Sigara Aşerme Ölçeği, Algılanan Stres Ölçeği kullanılacaktır. Veri değerlendirme için tanımlayıcı analizler, t testi, khi kare testi kullanılacaktır.

Bulgular: Birincil sonuç olarak 3.Ay bırakma durumu, ikincil sonuçlar olarak stres düzeyi, sigara aşerme düzeyi değerlendirilecektir.

Sonuç: Araştırma tasarım aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- Çalışmada farklı ölçüm araçları kullanılabilir mi?
- Çalışmanın kısıtlılıkları neler olabilir?

COVID-19 Sonrası Bireylerin D Vitamini Kullanımındaki Artışın Değerlendirilmesi

Gamze Erdoğanoğlu, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkan COVID-19 tüm Dünya'da yaygın hale gelerek pandemi olarak kabul edilmiştir. Pandemi sonrası dönemde basın-yayın organları başta olmak üzere bağışıklığın önemi ve bağışıklık artırıcı tedbirlerden sıkça bahsedilmektedir. Bireyler bu nedenle immun sistem artırıcı etkilerinden faydalanarak hastalığa yakalanmayı önleyebilmek ve daha hızlı iyileşmek amacıyla D vitamini takviyesinin faydalı olacağını düşünmektedirler. Yine aynı dönemde Aile Sağlığı Merkezlerinde Vitamin D seviyesi ölçümü yapılamamasına rağmen D vitamini reçetesi talebindeki artış dikkat çekmektedir. Bu nedenle pandemi sonrası dönemde önceki döneme göre hastaların Vitamin D taleplerinde artış olup olmadığı ve varsa bu artışın nedenlerini araştırmayı amaçladık.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu çalışmada, 3 ay boyunca Yüreğir bölgesi Güzelevler Aile Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı 2 aile hekimliği biriminde, COVID-19 sonrası D vitamini kullanmış olan ve kullanmak isteyen kişiler üzerinde yapılacaktır. Kişilerle yüz yüze görüşülerek, öncelikle sosyodemografik veriler kaydedilecek, ardından vitamin D taleplerinin nedenleri ayrıntılı olarak sorgulanacaktır. $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Bu çalışmanın bağımlı değişkeni : D vitamini kullanımı ya da talebi

Bağımsız değişkenler : Sosyodemografik veriler, TV programları-sosyal medya üzerinden tavsiyelerin artmış olması, düzensiz beslenmenin vitaminlerle desteklendiğinde sağlıklı olmaya faydalı olabileceği düşüncesi, kronik hastalıklar olarak belirlenmiştir.

Sonuç: COVID-19 sonrası immun sistemi desteklemek amaçlı takviye olarak varsa gereksiz ve yanlış vitamin D talebi kullanımını tespit etmek ve bu konuda farkındalık oluşturmayı ummaktayız.

Tartışma soruları :

1- Dışlama kriteri öneriniz var mıdır?

İzmir'deki Aile Hekimliği Asistanlarının Periyodik Sağlık Muayeneleri ve Tarama Testleri Konusunda Bilgi Tutum ve Davranışlarının İncelenmesi

Ece Yıldız Opçin, Esra Meltem Koç, Gülseren Pamuk

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Giriş: Periyodik sağlık muayenesi, hastalık belirtisi göstermeyen sağlıklı kişilerin, tarama, muayene ve laboratuvar testleri ve sağlık eğitimi yoluyla, sağlıklarının korunmasına için yapılan düzenli sağlık kontrolüdür. Her başvuran için, spesifik izlem programıdır.(1) Bu kapsamda, sağlıklı bireylerde değiştirilebilir risk faktörlerini belirleyerek hastalıkların erken bulgularını saptamak, oluşabilecek mortalite ve morbiditeyi azaltmak amaçlanmaktadır.(2) Bu araştırmanın amacı İzmir ilinde aile hekimliği uzmanlık eğitimi almakta olan asistan hekimlerin periyodik sağlık muayeneleri hakkındaki bilgi, tutum ve davranışlarının belirlenmesidir. Bu sayede aile hekimliği uzmanlık eğitimi müfredatında periyodik sağlık muayeneleri ve tarama testleri ile ilgili yer alabilecek teorik ve pratik eğitimlerim planlanması için yol gösterici olacaktır.

Yöntem: Araştırmamız kesitsel-tanımlayıcı tiptedir. Çalışmamızın evreni İzmir ilindeki eğitim araştırma ve üniversite hastanelerinde aile hekimliği uzmanlık eğitimi almakta olan 267 asistan hekimden oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü %80 güç, % 5 hata payı, % 50 bilinmeyen sıklık ve %5 sapma olarak alındığında en az 158 olarak hesaplanmıştır. Verilerin toplanmasında online anket yöntemi kullanılacaktır. İlk olarak katılımcılara çalışma hakkında bilgi verilecek ve gönüllü olan bireylerin anket başlangıcında onamları alınacaktır. Online anket formu linki katılımcılara whatsapp aracılığı ile ulaşılabilecektir. Çalışmada araştırmacılar tarafından hazırlanan 23 sorudan oluşan anket formu kullanılacaktır. Anketin ilk 10 soruluk bölümü yaş, cinsiyet, eğitim gibi demografik özellikler içermekte olup, sonraki 23 soru parametrik olmayan tipte olup periyodik sağlık muayeneleri ve tarama testleri ile ilgili bilgi ve tutumları, davranışlarını içermektedir.

İstatistiksel analizler SPSS 22 paket programı kullanılarak yapılacaktır. Çalışmada tanımlayıcı analizler sayısal değişkenler için ortalama, ortanca, standart sapma, en küçük –en büyük değer; kategorik değişkenler için sayı, oran, yüzde kullanılarak sunulacaktır. Verilerin normal dağılımı uyumu Kolmogorov Smirnov ile test edilecektir. Gruplar arası karşılaştırmalarda, değişken özelliğine uygun olarak, Ki-kare, kesin ki-kare, Mann Whitney-U ve Student t testi kullanılacaktır. P değerinin 0,05'in altında olduğu değerler istatistiksel olarak anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Araştırma öneri aşamasındadır.

Sonuç: Araştırma öneri aşamasındadır.

Tartışma soruları: 1.Anket için ek öneriniz var mı?

Aile Hekimliği Polikliniğine Başvuran Artritli Hastada Ayırıcı Tanı: Palindromik Romatizma

Kerem Uzun, Merve Altıntop, Cüneyt Ardıç

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı

Giriş: Palindromik romatizma (PR) ilk olarak Hench ve Rosenberg tarafından birçok kez tekrarlayabilen, ataklar halinde gelen, birkaç saatten birkaç güne kadar sürebilen, ataktan sonra tamamen kaybolan ve artık artiküler etki yaratmayan akut artrit, periartrit olarak tanımlanmıştır. Aile hekimliği disiplininin bir ilkesinde nadir görülen hastalıkları tanımak, bu hastalıklara kapsamlı yaklaşım yapmak ve doğru klinik yönetimi sağlamaktır. Bu nedenle birinci basamak hekiminin hastalığı tanımasında ve ilgili uzman hekime yönlendirmesinde, PR'nin tipik klinik semptomlarının ve nasıl seyrettiğinin farkında olması oldukça önemlidir.

Olgu: 65 yaşındaki kadın hasta sol el baş parmağında olan eklemden ağrı, şişlik ve kızarıklık şikayetiyle polikliniğimize başvurdu. Hastanın yaklaşık birkaç hafta önce aynı şikayetlerinin dirseğinde olduğu fakat kendiliğinden 3-4 günde geçtiği öğrenildi. Eklem tutulumu simetrik değildi. Atak sırasında ağrısı ve hareket kısıtlılığı artıyordu. Hastanın yapılan muayenesinde sol el 1. metakarpofalangeal eklem ve 1. Proksimalinterfalangial eklemde ağrı, şişlik, kızarıklık ve hareket kısıtlılığı mevcuttu. Sabah tutukluğu ve sistemik semptomlar sorgulandığında bir ilişki bulunamadı. SLE açısından değerlendirildiğinde güneşe duyarlılık öyküsü, malar rash'ı yoktu.

Hastanın yapılan laboratuvar değerlerinde; karaciğer ve böbrek fonksiyon testleri, serum glikoz, serum elektrolit seviyeleri, tam kan sayımı ve elektrolitler normal sınırlar içindeydi. AFR'lerden CRP: 17,90mg/dl (0-5), ESR 1.saat 48mm/saat (0-20). Serolojik testleri negatifti. Hasta seronegatif artrit olarak değerlendirilip romatoloji uzmanına sevk edildi. Hastanın geniş serolojik testlerinin negatif gelmesi ve tipik eklem şikayetlerinin olması nedeniyle PR tanısı konuldu ve hastaya atak döneminde olması nedeniyle sülfasalazin ve prednisolon tedavisi başlandı ve ardından hasta romatoloji uzmanı tarafından takibe alındı.

Tartışma-Sonuç: Kliniğe artritli başvuran hastalarda görüntüleme ve laboratuvar parametreleri normale (AFR'ler hariç), serolojik açıdan negatifse, migratuvar tarzda artrit atakları oluyor ve belirli bir süre sonra normale dönüyorsa ayırıcı tanıda aklımıza Palindromik Romatizma gelmelidir. Ayrıca hastalara kronik otoimmün rahatsızlıklar geliştirme olasılıkları hakkında bilgi verilmelidir. Birinci basamakta bu hastalıklardan en azından şüphelenip uzman hekime konsülte edilmesi hasta yönetimi açısından önemlidir.

Tartışma Sorusu: Palindromik Romatizma bir dışlama tanısı mıdır ?

Aydın İlindeki Aile Hekimlerinde İş Doymu

Ecenur Şahin, Serpil Demirağ

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastahanesi

Giriş: Birinci basamak sağlık hizmetlerinin sağlık sistemlerine ve toplum sağlığına yaptığı katkı düşünüldüğünde, birinci basamak sağlık hizmetlerinin kalitesine katkıda bulunan faktörleri belirlemek çok önemlidir. Hekimlerin iş doymu, birinci basamak sağlık hizmetlerinde yüksek performans göstermeleriyle bağlantılı olduğu gibi, hasta memnuniyeti ile de ilişkilendirilmiştir. Mevcut sağlık sistemiyle aile hekimlerinin iş yükü giderek artmaktadır. Artan iş yüküyle başa çıkabilmelerinde iş doymuları etkili olmaktadır. İş doymu kişisel ve çevresel faktörlerden oluşan bir kavramdır. Bu araştırmanın amacı Aydın ilindeki aile hekimlerinin iş doymu düzeyini ve bunu etkileyen faktörleri incelemektir. Bu çalışmayla, iş doymusunda etkili olan faktörlerin neler olduğunu açığa çıkararak, bu faktörlerin geliştirilmesinin sağlanacağını ve böylece iş doymusunda artış olan hekimlerin daha iyi hasta-hekim ilişkisi kurup performanslarının da artacağını düşünüyoruz.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipteki araştırmaya Aydın ilindeki aile sağlığı merkezlerinde çalışan ve araştırmaya gönüllü katılan 109 aile hekimi dahil edildi. Sosyodemografik veri formu ve Minnesota İş Doym Ölçeği internet üzerinden katılımcılara ulaştırıldı. Veriler SPSS 18.0 paket programıyla analiz edildi.

Bulgular: Katılımcıların %40,4'ü (n=44) kadın, %59,6'sı (n=65) erkek, yaş ortalaması 50±7,67 (28-67 yaş) olup %13,8'i (n=15) uzman, %86,2'si (n=94) pratisyen idi. Gelir düzeyi memnuniyeti, sosyal desteğinin olması, kendine zaman ayırabilme ile iş doym puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p<0,05). İş arkadaşlarıyla iletişim düzeyiyle iş doymu arasında pozitif yönde ilişki saptanmıştır.

Sonuç: Araştırmamız henüz sonuçlanmamıştır. Analiz aşamasındadır.

Bir Aile Sağlığı Merkezine Covid-19 Aşı Uygulaması İçin Tanımlanan Popülasyonda Karşılaşılan Aşı Kararsızlığının İncelenmesi

Yağmur Canoğlu, Berrin Telatar

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Fatih Sultan Mehmet EAH, Aile Hekimliği ABD

Giriş: Dünya geneline yayılan COVID-19 salgını ile mücadelede ulusal aşılama programları önem arz etmektedir ancak SARS-CoV-2 'ye karşı aşı olma niyeti, aşılama programlarının başarısını etkileyen en önemli sorun olarak kabul görmektedir. Yeni bir aşı geliştirilmiş olması ve acil kullanım onayı ile birlikte hızlı bir şekilde uygulanmaya başlanması artan aşı kararsızlığını da beraberinde getirmiştir. Hastalığı kontrol altına almada en önemli stratejinin toplum bağışıklığı olduğu düşünüldüğünde aşı uygulanabilir nüfusun, yüksek kabul oranı elimizi güçlendirecektir. Bu çalışmada, inaktif CoronaVac aşısı için kendisine sıra gelen hastaların aşı kararsızlığını belirlemek ve sebeplerini ortaya koyarak aşılama oranlarını artırmayı amaçlıyoruz.

Yöntem: Tanımlayıcı kesitsel tipte olan bu çalışma için evren, İstanbul Sancaktepe'de bulunan bir Aile Sağlığı Merkezine aşı uygulaması için tanımlanan popülasyon olarak seçildi, veriler yüz yüze görüşme tekniği ile anket yapılarak toplanacak, kategorik değişkenler ki-kare testi ile aşı tereddütlerinin ve aşı olmak istememenin ana nedenleri özellikleri lojistik regresyon analizi ile değerlendirilecektir. $p < 0,05$ olduğunda istatistiksel olarak anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Bu çalışmada bağımsız değişkenler, katılımcıların sosyo demografik özellikleri ve anket soruları; bağımlı değişkenler katılımcıların aşı yaptıрма tutumları olarak belirlendi.

Sonuç: Araştırma sonuçları bizlere COVID-19 aşı kararsızlığı oranı ve nedenleri ile ilgili bilgiler verecektir. Aşılama oranlarının artırılabilmesi amacı ile alınabilecek önlemler için yol gösterici olacaktır.

Tartışma Soruları:

1. Bağımsız değişkenler arasına kişilerin aşı yaptıрма tutumunu etkileyebilecek başka hangi parametreler eklenebilir?
2. Aşı kararsızlığı konusunda kullanabileceğim, genel ya da Covid'e özgü bir ölçek var mıdır? Kullanmamı tavsiye eder misiniz?
3. Sonuçları doğru ve tarafsız değerlendirebilmem için başvurabileceğim önerilecek başka istatistiksel yöntemler var mıdır?

Son 5 Yıl İçinde Miyokard İnfarktüsü Geçiren Hastaların Yaşam Tarzı,Tedaviye Uyum ve Ruhsal Yönden Ayrıntılı Olarak İncelenmesi

Mehmet Gök, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastahanesi

Giriş: Miyokard infarktüsü son yıllarda sıklığı artan önemli bir morbidite ve mortaliteye neden olan hastalıktır . Miyokard infarktüsüne neden olan faktörler arasında sigara, genetik özellikler ,fiziksel inaktivite gibi nedenler yer almaktadır .

Amaç: Bu çalışmanın amacı son beş yıl içinde miyokard infarktüsü geçiren hastaların tedaviye uyum ve ruhsal yönden incelenmesidir .

Yöntem:Tanımlayıcı kesitsel tipteki bir araştırma olup . araştırmamıza 01.09.2021-31.09.2021 tarihleri arasında Adana Şehir Eğitim Ve Araştırma Hastanesi kardiyoloji polikliniğine başvuran ve son beş yıl içinde miyokard infarktüsü geçirmiş 240 erişkin hasta dahil edilecektir . Daha önce miyokard infarktüsü geçirmiş ve kronik hastalıkları olan kişiler çalışmaya dahil edilmeyecektir . Sosyodemografik özellikler yaşam tarzı ruhsal yönden potansiyel risk faktörlerini de içeren yüz yüze bir anket formu oluşturulduktan sonra Morisky Tedavi Uyum Ölçeği ve Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği uygulanacaktır . $p<0.05$ değeri anlamlı kabul edilecektir .

Bulgular: Bağımlı değişken tedavi uyumu , yaşam tarzı ve ruhsal durum özellikleri olup sosyodemografik değişkenler ve miyokard infaktus hikayesi çalışmanın öncelikli bağımsız değişkenlerini oluşturacaktır .

Sonuç: Hastalar üzerinde tedaviye uyum, ruhsal durum üzerinden bir farkındalık oluşturmak ve literatüre katkıda bulunmaktadır .

Hipertansiyon Hastalarında Antihipertansif Tedavi Başlanması, Yaşam Tarzı Değişikliğine Etkisinin Araştırılması

Burak Gündüz, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Hipertansiyon tekrarlayan ölçümler sonucunda kan basıncının 140/90 mmHg üzerinde olması durumudur. Hipertansiyon çeşitli komplikasyonları olan ve toplumda erişkin nüfusta %30-35 dolaylarında görülmesi nedeniyle de önemli bir sağlık problemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Hipertansiyon gelişme riski; yaş, cinsiyet, genetik, obezite, sedanter yaşam, yanlış beslenme ve diyabet gibi risk faktörleriyle arasında sıkı bir ilişki olduğu bilinmektedir. Hipertansiyon tedavisinde yaşam tarzı değişikliği ve farmakolojik tedavi anahtar rol oynamaktadır. Yapılan bazı araştırmalarda hipertansiyon evre 1, ilaç tedavisine başlanan hastalarda yaşam tarzı değişikliklerinde uyumun daha düşük olduğu görülmüştür. Bu nedenle hipertansiyon hastalarına antihipertansif tedavi başlanmasının, yaşam tarzı değişikliğine etkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu araştırma 01 Mart 2021- 01 Ekim 2021 tarihleri arasında Adana Şehir Eğitim ve Araştırma hastanesi genel dahiliye polikliniğine başvuran en az 6 aylık ve en fazla 2 yıllık hipertansiyon tanısı olan 200 hasta çalışmaya dahil edilecektir. Anti-hipertansif tedavi alan hastaların yaşam tarzı önerilerine uyumu yapılandırılmış anket formu ile ölçülerek değerlendirilecektir. Ayrıca katılımcıların sosyodemografik verileri kayıt edilecektir. Ayrıca hipertansiyon tedavisi ile ilgili bilgi, tutum ve davranış düzeyi, sağlıklı yaşam alışkanlıkları bilgi düzeyi sorgulanacaktır. $P < 0.05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Çalışmamızda bağımlı değişken olarak yaşam tarzı değişikliklerine uyum; bağımsız değişkenler ise sosyodemografik veriler, anti-hipertansif ilaç kullanma durumu, kan basıncı değerlerinin seyri.

Sonuç: Bu çalışmada ilaç kullanmayan ve sağlıklı yaşam önerileriyle takip edilen hipertansiyon hastalarının, anti-hipertansif ilaç başlandıktan sonra mevcut yaşam tarzlarında olumsuz yönde bir değişim olup olmadığına bakılması amaçlanmaktadır.

Tartışma Soruları:

1- Hipertansiyon yönetiminde hekimlerin farmakolojik veya non-farmakolojik tedavi konusunda eğilimleri bağımsız değişken olarak sorgulanmalı mı ?

Biyofiziksel Terapi Yönteminin Sigarayı Bırakmada Etkinliğinin Değerlendirilmesi

Gamze Dur, Nazlı Şensoy

Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.D.

Giriş: Bu projede; hali hazırda sayısı gün geçtikçe artan birçok merkezde, sigarayı bırakmaya yardımcı olmak amacıyla kullanılan bir çeşit Biyorezonans (Biyofiziksel Enformasyon Terapisi) yöntemi olan Mora Terapinin son geliştirilen teknolojik altyapı kullanılarak etkinlik düzeyinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. 2014 yılında Pıhtılı ve arkadaşlarının Çapa Tıp Fak. Göğüs Hastalıkları Kliniğinde yürüttükleri çift kör plasebo kontrollü çalışmada, sigara bırakmada etkinliği gösterilmiş olup bu alanda en son geliştirilen model ve yazılımın etkinliğini ölçen bir çalışma henüz bulunmamaktadır. Oldukça geniş bir yelpazede, farklı endikasyonlarda kullanılan yöntemin etkinliği; çeşitli çalışmalarda gösterilmiştir. Birçok ülkede Ar-ge çalışmaları yapılarak farklı özellikler ve tedavi modaliteleri içeren yeni cihazlar geliştirilmektedir. Projemizin başlangıç niteliğinde olması devamında çeşitli klinik çalışmalarla yöntemin farklı alanlarda kullanımının araştırılması ve geliştirilmesi de planlanmaktadır.

Yöntem: Etik kurul onayı alınmış olan çalışmamıza Sigara Bırakma Polikliniğine başvuran 50 gönüllü dahil edilecektir. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri kaydedilecek, karbonmonoksit ölçümleri yapılacak ve Fagerstörn nikotin bağımlılık testi yapılarak bağımlılık düzeyleri belirlenecektir. Mora nova cihazında uygun program ayarları yapıldıktan sonra katılımcılar cihaza bağlanarak yaklaşık 50 dk süren Mora Terapi seansı uygulanacaktır. Mora nova

Sınıf IIA Tıbbi Cihaz kategorisinde *biyofiziksel terapi* cihazı olarak kayıtlıdır. Terapi tek seans olarak planlanmaktadır. Sadece takip görüşmelerinde zorlanan veya sigara içenlere daha kısa süreli destek seans uygulanabilecek ancak 1 yıllık gözlemlerde en fazla 3 seans olacak şekilde sınırlandırılacaktır. Katılımcıların 1. ay, 3. ay ve 1. yıl sonunda başarı durumları sorgulanarak SPSS programı kullanılarak kaydedilecek, verilerin analizinde parametrik ve non parametrik testler kullanılacaktır.

Bulgular: Temel sonuç parametresi olarak sigara içme davranışı baz alınacak ancak takip görüşmelerinde terapi sonrası süreçte zorlanıp zorlanmadığı, terapiyi etkili bulup bulmadığı sorgulanarak, yaşadığı diğer psikolojik ve fiziksel değişiklikler de not edilerek değerlendirmeye alınacaktır.

Sonuç: Çalışmamızda yöntemin etkili olduğu gösterildiği takdirde, sigara bırakmaya yardımcı yöntem olarak daha yaygın kullanılabilir ve geliştirilerek birçok farklı alanda kullanımına yönelik çalışmaların yapılmasını teşvik edecektir. Bu cihazların çok daha etkin ve nitelikli olacak şekilde ülkemizde geliştirilmesi projenin uzun dönem hedefleri arasındadır.

Covid-19 Geçirmiş 65 Yaş Üstü Hastalarda Travma Sonrası Stres Bozukluğunun Araştırılması

Hüma Tepeoğlu, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Dünya Sağlık Örgütü'nün 11 Mart 2020 tarihinde küresel pandemi olarak adlandırdığı koronavirüs salgınının yaşlı ve kronik hastalığı olan bireylerdeki kayıplara daha fazla sebebiyet vermesi neticesinde Covid-19 geçiren 65 yaş üstü bireylerde; ölüm korkusu ile yüz yüze gelme, yakınlarını kaybetme, sevdiklerine ulaşamama, günlük alışveriş, temizlik, fatura ödeme gibi temel ihtiyaçlarını giderememe şeklinde yaşanan fiziksel, sosyal, psikolojik ve ekonomik olumsuzluklar çeşitli zorluklara sebep olmuştur. Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB), ağır bir psikolojik travma sonrasında ortaya çıkan özgül semptomlarla kendini gösteren bir bozukluktur. Bu araştırmanın amacı Covid-19 geçirmiş 65 yaş üstü bireylerde Travma Sonrası Stres Bozukluğu'nun geçerli bir ölçek kullanılarak araştırılmasıdır.

Yöntem: Araştırmamız, Adana ilinde belirlenecek olan beş birimli bir Aile Sağlığı Merkezi nüfusuna kayıtlı 65 yaş üstü Covid-19 geçirmiş yaşlı bireyler üzerinde yapılacaktır. Çalışmamıza ileri derecede demans ve işitme bozukluğu olan hastalar dahil edilmeyecektir. Çalışmaya alınacak katılımcılara sosyo-demografik veriler ve travma sonrası stres bozukluğuna yol açabilecek risk faktörlerini içeren veri toplama formu ile klinisyen tarafından uygulanan Travma Sonrası Stres Bozukluğu Ölçeği (TSSB-Ö) uygulanacaktır.

Bulgular: Çalışmamızda bağımlı değişken travma sonrası stres bozukluğu; bağımsız değişken yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, yakınıni kaybetme, günlük yaşam aktivitesinde kısıtlılık, geçirilmiş psikiyatrik bozukluk, temel ihtiyaçlarını giderememe, yalnız yaşama, kronik hastalığın olması olarak belirlenmiştir.

Sonuç:Aile hekimlerinin hastalara biyopsikososyal bakış açısıyla yaklaşması esastır. Koronavirüs pandemisi sürecinde Covid-19 geçiren 65 yaş üstü bireylerimizdeki ne kadar süreceği belli olmayan travma sonrası stres bozukluğunun tespit edilmesi, kendilerinin ve yakınlarının bu konuda farkındalıklarının ve bilgilendirilmelerinin sağlanması önemlidir.

Tartışma Soruları:

- 1)Çalışmamıza Anksiyete bozukluğu olan bireyler de dahil edilmeli mi?
- 2)Önereceğiniz başka dışlama kriteri var mıdır?
- 3)Hastalarla görüşme telefonla görüşme yöntemiyle yapılabilir mi?

Uyku Hijyeni Eğitiminin Anne ve Bebek Uykusu Üzerine Etkisi

Merve Yalçındağ Çur, M. Neslişah Tan, Vildan Mevsim

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: Uyku hijyeni kişinin uyku kalitesini arttırmak amacıyla önerilen davranışlar ve çevresel etmenlerin tümüdür. Uyku sorunları yaygındır 5 yaşın altındaki çocukları olan ebeveynlerin dörtte biri tarafından bildirilmiştir ve anne ve aile refahı üzerindeki olumsuz ikincil etkilere ek olarak kötü davranış, kötü okul performansı ve obezite ile ilişkilendirilmiştir.

Uyku ve uyanmanın biyolojik ritmi hem sirkadiyen hem de homeostatik süreçlerle düzenlenir. Yeterli uykuyu elde etmek genellikle zordur, ancak çocuklarda optimal günlük işlev ve davranış için çok önemli olduğu düşünülmektedir; bu nedenle, optimum uyku süresini ve düzenini anlamak çocuk doktorları ve birinci basamak hekimleri için çok önemlidir.

Amerikan Pediatri Akademisi, sağlığı geliştirmek, uyku problemlerini önlemek ve yönetmek için, ebeveynlere, bebeklik ve çocukluk döneminde uyku hijyenini sağlayacak şekilde davranmalarını tavsiye etmektedir. Uyku hijyeninin, dil gelişimi, okuryazarlık, çocuğun duygusal ve davranışsal düzenlemesi, ebeveyn-çocuk bağlanması ve aile işlevlerinin dahil olduğu bir dizi olumlu gelişimsel sonuca katkıda bulunacağı bildirilmektedir.

Bu çalışmanın amacı uyku hijyeni konusunda annelerin bilgi düzeyinin artırılmasının bebek uykusu ve anne uykusu üzerindeki etkisini incelemektir.

Yöntem: Çalışma randomize kontrollü deney olarak tasarlanmıştır. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerine kayıtlı 3ay-5yaş arasında çocuğu olan 120 anne çalışmaya alınacaktır. Rastgele randomizasyon yöntemiyle hastalar müdahale ve kontrol olmak üzere iki gruba ayrılacaktır. Müdahale grubuna 1 seans/hafta olmak üzere 3 hafta boyunca gruplar halinde uyku hijyeni eğitimleri verilecektir. Kontrol grubuna ise herhangi bir müdahale yapılmayacaktır. Çalışma bittikten sonra müdahale grubuna yapılan eğitim kontrol grubuna da yapılacaktır. Veriler 0-2 ve 4. haftada toplanacaktır. Veri toplamada Kısa Bebek Uyku Anketi'ni (BISQ) ve anne uykusu ölçümleri yapılacaktır (Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi, Epworth Uykululuk Ölçeği).

Veri analizinde tanımlayıcı analizler, bağımlı ve bağımsız gruplarda t testi ve khi kare analizi yapılacaktır.

Bulgular ve Sonuç: Araştırma fikir aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- Kontrol grubu için farklı bir uygulama yapılabilir mi?
- Uyku hijyeni ölçümü için başka nasıl yapılabilir?

Covid-19 Pandemisinin Ebeveynlerdeki Çocukluk Çağı Aşı Bilgi Durumu ve Tutumu Üzerine Etkisi

Aydan Güzel, Elif Ateş

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Giriş: Aralık 2019'da, yeni bir koronavirüs olan SARS-CoV-2 nedeniyle Dünya'da rutin çocukluk aşı uygulamaları; kesintiye uğradı, ertelendi, yeniden düzenlendi veya tamamen askıya alındı. Dünyada, aşılama konusunda öncelikli sorun az gelişmiş ülkelerde gerekli teknik altyapının yetersizliği ve sağlık personeli sayısının ihtiyacın altında olması iken gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ise ebeveynlerin aşılarda hususunda yeterli ve doğru şekilde bilgilendirilip, aşının gerekliliğinin anlatılmamasıdır. Ailelerin aşı yaptırmaya ya da yaptırmama kararında; bilgi kaynakları ve bunlara olan güven, diğer aile bireylerinin görüşleri, bireyin geçmiş deneyimleri, aile bireylerinin endişe ve korku gibi duygu durumlarının etkili olduğu belirtilmektedir. Devam eden COVID-19 salgını, hastalıkların önlenmesi ve kontrolü için aşılanmanın kritik bir halk sağlığı stratejisi olarak önemini hatırlattı. Pandemi; aşılanma davranışına teşviki arttırılabilir, ancak bu henüz net olarak bilinmemektedir. Bu çalışmada Covid-19 salgını öncesi ve sonrası ebeveynlerin çocuklarını aşılatmaya yönelik düşünce ve davranışları ile ilişkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma, kesitsel, tanımlayıcı nitelikte olup etik kurul onayını takip eden 6 aylık süre içerisinde Trabzon ili merkezde yer alan 5 aile hekimliği birimi ve KTÜ Tıp Fakültesi Genel Pediatri Polikliniği'nde yapılması planlanmıştır. Hastaların sosyodemografik özelliklerini sorgulayarak ebeveynlerin çocukluk çağı aşıları hakkındaki bilgi durumlarını değerlendirmek ve Covid-19 Pandemisi'nden önceki ve sonraki çocukluk çağı aşılarıyla ilgili tutum ve davranış değişikliğini araştırmaya yönelik toplamda 36 soru içeren araştırmacılar tarafından hazırlanmış anket formu katılımcılara yüz yüze görüşme yöntemiyle uygulanacaktır.

Tanımlayıcı istatistikler, değişkenler arası ilişkiler uygun anlamlılık testleriyle SPSS paket programı yardımıyla yapılacak, değişkenler arasındaki ilişkiler bağımsız örneklemelerde t testi, Mann Whitney U testi, Ki kare testi ve Fisher exact testi ile incelenecektir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alınacaktır.

Bulgular: Araştırma tasarım aşamasındadır.

Sonuç: Araştırma tasarım aşamasındadır.

Tartışma soruları:

- 1-Örneklem seçimi konusundaki önerileriniz nelerdir?
- 2-Anket içeriği ve sorularının geçerliliği hakkındaki önerileriniz nelerdir?
- 3-Dışlama kriterleri ile ilgili önerileriniz nelerdir?

Kapsamlı Palyatif Bakım Servisine Yatışı Yapılan Hastaların Değerlendirilmesi- 1 Yıllık Deneyimimiz

Muhammed Emin Göktepe, Onur Öztürk

Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Dünya Sağlık Örgütü tanımlamasına göre, palyatif bakım; yaşamı tehdit eden bir hastalıkla yüz yüze kalan hasta ve hasta yakınlarının, yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik bir yaklaşım olup, başta ağrı olmak üzere fiziksel, sosyal ve ruhani problemlerin erken tespit ve tedavisini hedeflemektedir. Palyatif bakım hizmetleri, 1990 yılı başlarından itibaren İskandinav ülkeleri, İngiltere ve Kanada gibi gelişmiş ülkelerde hızlı bir gelişim sürecine girmiştir. Palyatif bakım her ne kadar yatağa bakımlı kalmış veya kendi kendine yetemeyen her hastaya hitap etse de esas ilgi alanı kanser hastaları ve yakınlarıdır. İleri evre kanser hastaları, öncelikle ağrı olmak üzere fiziksel ve psikolojik semptomları sıklıkla deneyimleyen hastalar, fonksiyonel kapasitesi azalmış hastalar, yaşam kalitesi azalmış olan hastalar palyatif bakım protokolü için hedeflenen kanser hasta popülasyonudur.

Amaç: Bu çalışma ile, Aile Hekimliği Kliniğince yürütülmeye başlandığı zamandan itibaren Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi (SEAH), Kapsamlı Palyatif Bakım Servisinde yatan hastaları birinci basamak gözle değerlendirmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel, analitik, retrospektif dizayndaki bu çalışmanın evrenini SEAH Kapsamlı Palyatif Bakım Servisine 01 Aralık 2019 - 01 Aralık 2020 tarihleri arasında yatışı yapılan tüm palyatif bakım hastaları oluşturacaktır. Bu süreçte servisimizde 311 hasta takip edilmiştir. Hastaların özel bilgileri paylaşılmadan, cinsiyet, yaş, meslek, kan grubu, tanı, hangi branştan tarafımıza konsülte edildiği, kaç gün servis hizmeti aldığı, kaç kez yatış kararı alındığı, vefat eden sayısı, vs. bilgiler otomasyon sistemi yardımı ile toplanıp, SPSS paket programında analiz edilecektir.

Sonuç: Bu çalışma ile aile hekimliği felsefesi ile yönetilen kapsamlı palyatif bakım servisinin ilk düzenli verileri paylaşılmış olacaktır.

Tartışma Soruları:Sizce bu çalışmayı daha değerli kılmak için nelerden yararlanılmalıdır?

Birinci Basamakta Post-Partum Depresyon ile Takip Edilen Kadınlarda Etkili Olan Faktörlerin Araştırılması

Hatice Tokgöz, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Sevilay Tuna Çökük

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Bir kadın gebelik sürecinde, çeşitli bedensel, ruhsal, sosyal faktörlerin etkisi altında kaldığı bir değişim dönemi geçirir. Post-partum dönem, maternal ayrılma ile başlayan ve doğum sonrası 6-12 haftayı içeren dönemdir. Post-Partum Depresyon (PPD), yeni doğum yapan bu kadınların yaklaşık %10-15'inde, 2-8 hafta arasında başlar. Nedeni tam olarak aydınlatılamayan Post-Partum Depresyonunun doğum sonrasındaki günlük yaşam değişimleri, sağlıklı olmayan beslenme, bedensel etkinliğin azalması, yetersiz eş-aile ve sosyal destek durumlarından etkilendiği düşünülebilir.

Bu çalışmada Post-Partum Depresyon'lu kadınlarda, sağlıklı beslenme ve bedensel etkinlikle ilgili bilgi ve tutumun sorgulanması, sosyal destek durumlarının araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu çalışma, 3 ay boyunca Seyhan bölgesi Akkapı 2 Nolu Aile Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı, post-partum anneler üzerinde yapılacaktır. Annelerin sosyo-demografik verilerinin yanında, sağlıklı beslenme ve bedensel etkinlikle ilgili bilgi ve tutumu ölçen 5'li Likert Ölçeği ile ilgili maddeler, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ), Edinburgh Post-Partum Depresyon Ölçeği kullanılacaktır. Tanımlayıcı verilerin elde edilmesinin ardından karşılaştırmalar için iki bağımsız örneklemler için t testi, Ki-Kare testi yapılacak, ileri analizlerde ise korelasyon analizi kullanılacaktır. $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Bu çalışmanın bağımlı değişkenleri, post-partum dönemdeki annelerin sağlıklı beslenme, düzenli bedensel etkinlik, eş-aile ve sosyal destek durumlarıdır. Bağımsız değişkenler yaş, medeni durum, eğitim durumu, gelir düzeyi, sosyo-kültürel durum, kronik hastalıklar, obstetrik öykü, yaşadığı yer olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Post-Partum Depresyon üzerinde etkili olan faktörlerin araştırılmasının birinci basamakta doğum sonrası dönemde bulunan kadınların takiplerinin daha etkili yapılmasına katkıda bulunmasını ümit ediyoruz..

Tartışma Soruları:

1. Gebelik süresince post-partum dönemde depresyon riskini değerlendirmesi açısından Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin (ÇBASDÖ) rutin olarak kullanılması uygun olur mu?
2. Gebelik döneminde, düşük glisemik indeksli ve düşük glisemik yükü olan besinlerle beslenmeyi tercih etmek, PPD gelişme riskini azaltır mı?

Aile Hekimliği Polikliniğine Başvuran Bireylerin Periyodik Sağlık Muayeneleri Yönünden Kapsamlı Olarak Değerlendirilmesi

Meryem Türkoğlu, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Adana Şehir Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Periyodik sağlık muayenesi, halen henüz bir hastalık belirtisi göstermeyen sağlıklı kişilerin, tarama muayene ve testleri ile, danışmanlık ve sağlık eğitimi yoluyla, sağlıklarının korunmasına katkıda bulunmak amacıyla yapılan düzenli sağlık kontrolüdür. Her başvuran için, risk faktörlerine göre biçimlendirilmiş, kanıta dayalı olarak yapılandırılmış, spesifik, etkin, uygulanabilir ve kabul edilebilir bir izlem programıdır. Bu çalışma ile Aile Hekimliği polikliniğine başvuran bireylerin periyodik sağlık muayeneleri ile bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi ve artırılmasının yanısıra , cinsiyet ve yaş gruplarına uygun olarak, toplumda mortalite ve morbiditeyi en fazla etkileyen hastalıkların risk faktörlerine yönelik gerekli muayenelerinin yapılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu araştırmaya 01.06.2021-31.07.2021 tarihleri arasında Adana Şehir Eğitim ve Araştırma hastanesi Aile Hekimliği polikliniğine herhangi bir nedenle başvuran bireylerde çalışmaya katılmak isteyen kişilere öncelikle sosyodemografik verilerini ve periyodik sağlık muayeneleri ile ilgili bilgi düzeylerini ölçen anket uygulanacaktır. Çalışmanın devamında gönüllüler ile çocukluk çağı aşılamaında izlenen yaklaşımın benzeri olarak kaçırılan fırsatlar değerlendirilecek; bireylere, cinsiyet ve yaş gruplarına uygun olarak, kanıta dayalı muayene ve tarama testlerinin uygulanmasını, danışmanlık ve hasta eğitimi hizmetlerini de içeren bir hizmet sunulacaktır. $P < 0.05$ anlamlı olarak kabul edilecektir.

Bulgular: Araştırmamızdaki bağımlı değişken katılımcıların periyodik muayene yaptırma durumu, bağımsız değişken sosyodemografik veriler ,kronik hastalık durumu, bireylerin periyodik sağlık muayeneleri hakkında bilgilendirilme alıp almaması

Sonuç: Yaş ve cinsiyet farkı gözetmeden bireylere sağlık hizmeti vermekle sorumlu olan Aile Hekimleri bu hizmetleri her yaş ve cinsiyet için farklı formatta yürütmek zorundadır. Periyodik muayene yıllık muayenelerin tek düzeliğinden sıyrılıp kişiye bulunduğu döneme ve içinde bulunduğu şartlara göre yaklaşım gerektirmektedir. Eğitim, yaşam tarzı değişiklikleri, hastalıklardan birincil korunma ve bununda öncesinde sağlığın geliştirilmesine yönelik multidisipliner yaklaşımı gerektirmektedir. Bu araştırmanın sonucunda Aile Hekimliği polikliniğine başvuran bireylerin periyodik sağlık muayeneleri hakkında farkındalığının arttırılmasını ve gerekli muayenelerinin yapılması ile daha sağlıklı olmalarını umuyoruz.

Tartışma soruları:

1) Bağımsız değişkenlere ek önerileriniz nelerdir?

2)Araştırma için ek önerileriniz nelerdir?

Erzurum'da Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerine Başvuran 18 Yaş ve Üstü Kişilerde, Tanı Konulmamış Depresyon Riskinin Araştırılması

Mehmet Doğan, Kenan Taştan

Atatürk Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Depresyon; hem toplumda hem de birinci basamak sağlık kuruluşlarına başvuranlar arasında oldukça yaygın olarak karşılaşılan sorunlardandır. Birinci basamakta depresyonun tanı, tedavi ve takibinin önemi gittikçe artmaktadır. Depresyon, birinci basamakta en sık görülen psikiyatrik hastalıklardan birisidir. Kadınların %20'sinde, erkeklerin %10'unda yaşamlarının bir döneminde depresyon görülmektedir. Yapılan geniş epidemiyolojik çalışmaların verilerine göre yaşam boyu prevalans %4,9 ile %17,1 arası değişmektedir.

Yöntem: Araştırma, 10 Mart-10 Haziran 2021 tarihleri arasında, aile hekimliği anabilim dalına bağlı faaliyet gösteren beş birimli eğitim tipi aile sağlığı merkezlerine başvuran 18 yaş üstü, gönüllü 300 kişiye yapılacaktır. Ölçek olarak, 2005 yılında, Aktürk ve arkadaşları tarafından, Türkçe geçerliği ve güvenilirliği yapıp, kullanıma giren, Beck ve arkadaşları tarafından geliştirilip, uluslararası kabul görmüş olan "Birinci Basamak İçin Beck Depresyon Ölçeği" kullanılacaktır. 4 puan üzeri alan hastalar depresyon ön tanısıyla psikiyatri polikliniğine sevk edilecektir. Araştırma; prospektif, tanımlayıcı kesitsel bir çalışmadır. Verilerin kayıt ve analizinde SPSS 22.0 programı kullanılacaktır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi ise $p < 0,05$ kabul edilecektir.

Bulgular: Veri toplama aşamasında

Sonuç: Araştırmada birinci basamakta kullanımı kolay ve hızlı olan ölçekten faydalanıp, depresyon riski olan ve özellikle intihara meyilli hastaların tespit edilip, tedavi için psikiyatri uzmanına yönlendirilmeleri planlanmaktadır.

1. Basamak Sağlık Kuruluşlarında Çalışan Hekimlerin Osteoporoz Tedavisinde Kullanılan İlaçların Yan Etkileri Hakkındaki Bilgi ve Farkındalık Seviyesinin Değerlendirilmesi

Dillek Özge Zincir Erçin¹, Doğan Erçin²

¹ Derince Eğitim ve Araştırma Hastanesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Kliniği

² Kocaeli Devlet Hastanesi Acil Servis Kliniği

Giriş: Osteoporoz tanısı konulduktan sonra hastalar takiplerini ya ilacı reçete eden hekim ile veya 1. basamak sağlık kuruluşlarındaki hekimler tarafından yapılmaktadır. Bu nedenle osteoporoz tedavisinde kullanılan ajanların yan etkilerinin bilinmesi hasta takibinde önemlidir. Bu çalışmadaki amacımız 1. Basamak sağlık kuruluşlarındaki hekimlerin osteoporoz tedavisinde kullanılan ilaçların potansiyel yan etkileri hakkında bilgi ve farkındalık düzeyini saptamaktır.

Yöntemler: Kesitsel tipteki bu çalışma 1 Mayıs-1 Ekim 2021 tarihleri arasında Kocaeli İzmit İlçesine bağlı Aile Sağlığı merkezlerinde çalışan 120 adet hekim dahil edilecektir. Çalışma evreni benzer çalışmalar rol model alınarak belirlenmiştir. Çalışma öncesi katılımcılardan yazılı onam alınacaktır. Çalışmaya özel hazırlanan anket yüz yüze soru cevap metoduyla hekimlere yöneltilenektir. Verilerin analizi için SPSS18 programı kullanılacaktır. Sürekli değişkenlerin normal dağılıma uygunluk kontrolünde Shapiro-Wilk testi kullanılacaktır. Sonuçlar sıklık, yüzde, ortalama ve standart sapma olarak ifade edilecektir. İkili grup karşılaştırmalarında Normal dağılıma uyan karşılaştırmalarda göre independent samples T test, normal dağılıma uymayan karşılaştırmalarda Mann Whitney U testi uygulanacaktır. Tüm bulgular %95 güven aralığında ve $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde kabul edilecektir.

Bulgular: Bağımlı değişkenler; demografik özellikler; yaş, cinsiyet, meslekte kaçınıcı yılı Bağımsız Değişkenler; bisfosfanat ve denosumab (GİS intoleransı, özefagus erozyonu, akut faz reaksiyonu sendromu, çene osteonekrozu, atipik femur kırığı, atrial fibrilasyon), raloksifen (sıcak basması, bacak kramplarında artış, periferik ödem, venöz tromboemboli) teriparetid (ortostatik hipotansiyon, baş ağrısı, geçici hiperkalsemi, sersemlik) olarak belirlenmiştir.

Çalışmaya özel bu değişkenleri içeren bir anket tasarlanacaktır.

Sonuç: Osteoporoz ilaçlarını reçete eden 2. Basamak hekimleri kadar 1. Basamak sağlık kuruluşlarında çalışan hekimlerde osteoporozlu hastaları takip etmekte ve ilaçlarını reçete etmektedir. Bu çalışmada hekimlerin sık karşılaşılan ve nadir yan etkiler hakkındaki bilgi düzeyi ve farkındalıkları ölçülmesi amaçlanarak istenmeyen yan etkilerin önüne geçilebilmesi açısından hastaların tedavilerine katkı sağlanmasında faydalı olunabileceği kanaatindeyiz.

Tartışma Soruları:

1-D vitamini fazla dozu nedir ve fazlalığında oluşabilecek yan etkiler nelerdir?

2-Dental cerrahi işlemlerinde ne kadar süre önce bisfosfanat tedavisine ara verilmelidir?

3-Hiperkalsemi belirtileri nelerdir?

Birinci Basamakta Takip Edilen Erişkinlerde Covid-19 Hastalığını Geçirip Geçirmeme Durumuna Göre Depresyon ve Anksiyete Riskinin Belirlenmesi

Sevilay Tuna Çökük, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Hatice Tokgöz

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve kısa sürede pandemiye dönüşen yeni tip Koronavirüs (SARS-COV-2), yayılma hızı ve mortalite oranları ile diğer koronavirüs salgınlarından ayrılmaktadır. Fiziksel sağlık yanında beraberinde getirdiği travmatik yaşantılar ile psikolojik sağlık üzerinde etkili olan Covid-19 doğrudan veya dolaylı olarak bireylerde psikolojik bozukluklara da neden olabilmektedir. İçinde bulunduğumuz pandemi sürecinin tüm dünya ve ülkemizdeki seyirinin çok değişken ve belirsiz olması insanların günlük yaşam tarzları ve alışkanlıklarının değişmesi nedeniyle anksiyete ve depresyon semptomlarının arttığı öngörülmektedir. Covid-19 hastalığını geçirmemiş kişilerde kendilerine ve yakınlarına hastalığın bulaşabilme düşüncesi; covid-19 hastalığını geçirmiş kişilerde ise sosyal aktivitelerinin kısıtlanması, ekonomik kaygılar ile birlikte hastalığın uzun vadeli bilinmeyen komplikasyonlarından etkilenme ve/veya ölüm korkusu vardır. Bu çalışmada birinci basamakta takip edilen erişkinlerde Covid-19 hastalığını geçirip geçirmeme durumuna göre depresyon ve anksiyete riskinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu çalışma Adana Yüreğir Yenidoğan Aile Sağlığı Merkezine kayıtlı covid-19 hastalığını geçirmiş ve geçirmemiş hasta grubunda yapılacaktır. Hastaların sosyodemografik verilerinin yanında Hastane Anksiyete Depresyon ölçeği uygulanacaktır. Verilerin analizinde SPSS 21 programı kullanılacaktır. P<0.05 değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Covid-19 hastalığını geçirmiş ve geçirmemiş iki ayrı grup değerlendirmeye alınacaktır. Çalışmanın bağımlı değişkenleri anksiyete ve depresyon; bağımsız değişkenler yaş, medeni durum, eğitim durumu, gelir durumu, sosyokültürel durum, meslek ve ek hastalığın varlığı olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Pandemi süresince birinci basamakta kayıtlı covid-19 hastalığını geçiren ve geçirmeyen erişkinlerde anksiyete ve depresyon riskinin belirlenerek takip edilmesi önemlidir.

Tartışma soruları:

- 1- Ruhsal hastalık riskin yüksek çıkması halinde ek olarak hangi araştırmalar yapılabilir.?
- 2-Bu kişilerde aynı zamanda yaşam kalitesi bakmak gerekli olurmu?

Çocuklarda Fonksiyonel Kabızlık Sıklığı ve İlişkili Faktörlerin Saptanması

Tuğçe Seven, Vildan Mevsim, Ediz Yıldırım

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: Fonksiyonel kabızlık çocukluk çağında sık görülen gastrointestinal problemlerden biridir. Tüm dünyada kabızlık prevalansı %3 olup giderek artan bir sağlık sorunudur. Çocukluk çağındaki kabızlıkların sadece %5'i organik bir hastalığa bağlıdır. Patofizyolojisi tam olarak bilinmemekte ancak multifaktöryel olduğu düşünülmektedir. İnfantlarda en sık neden beslenme (formül mama, ek gıda), küçük çocuklarda ise tuvalet eğitimi dönemi ve ağrılı dışkılama sonrasında gelişen dışkı tutma hareketidir. Fonksiyonel kabızlık tanısı, en son 2016 yılında Rome çalışma grubunun düzenlediği Rome IV tanı kriterlerine göre konmaktadır.

Çocuğun günlük yaşam kalitesini, okul başarısını düşüren, sosyal iletişimini ise olumsuz yönde etkileyebilen bir hastalıktır. Özellikle ağrılı barsak hareketleri ve eşlik eden fekal inkontinans gibi sosyal hayatı etkileyen faktörlerle birlikte olması halinde çocuklar ve aileleri için önemli bir problemdir. Çocuk ve ailede anksiyete, aile içi çatışmalar, sağlık bakımı arama gibi sorunlara yol açmaktadır.

Birinci basamak sağlık hizmetinde çocuklarda sık karşılaşılan bir problem olduğu için ilişkili olduğu faktörler ve sıklığını saptamak önemlidir.

Bu çalışmanın amacı, çocuklarda fonksiyonel kabızlık sıklığını ve ilişkili faktörlerin saptanmasıdır.

Yöntem: Çalışma kesitsel analitik olarak tasarlanmıştır. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezleri'ne kayıtlı 24-60 ay çocuklarda yapılacaktır. Örneklem sayısı %95 güven düzeyi %50 sıklık ve 0,05 hata payı ile 387 olarak hesaplanmıştır. Veri toplama yüz yüze görüşme ile annelerle yapılacaktır.

Veri toplama araçları olarak sosyodemografik soruları, fonksiyonel kabızlık ile ilişkili etiyolojik faktörleri ve ROME IV kriterleri esas alınarak kabızlık saptamaya yönelik soruları içeren veri toplama formu kullanılacaktır.

Veri analizinde tanımlayıcı analizler, t testi, khi kare analizi ve lojistik regresyon analizi yapılacaktır.

Bulgular ve Sonuç: Araştırma fikir aşamasındadır

Tartışma Soruları:

- Çalışma için farklı ölçüm araçları kullanabilir mi?
- Çalışmanın kısıtlılıkları nelerdir?

Eklemler Ağrısı Olan Hastaların Beck Depresyon Ölçeği ile Değerlendirilmesi

Elif Ateş, Mustafa Güner

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Kas iskelet sistemi hastalıkları toplumda sık görülen hastalıklardan biridir. Günümüzde yaşlı nüfusun artması ve beklenen yaşam süresinin uzaması bu hastalıkların görülme sıklığını arttırmaktadır. Kas-iskelet sistemi ağrısı, kümülatif travma hasarı, tekrarlayan zorlanma veya aşırı kullanımın sonucudur.

Kas iskelet sistemi hastalıkları sonucunda ortaya çıkan eklem ağrısı sık görülen ağrı türleri arasındadır. Eklem ağrısının ana nedenleri travma ve akut/kronik artritir. Ayrıca eklem ağrısı; inflamasyon, kırıldak dejenerasyonu, kristal birikimi, enfeksiyondan kaynaklanabilir.

Eklem ağrısı aynı zamanda kronik ağrı nedenlerinden biridir. Kronik ağrı 3-6 aydan daha uzun süren ve uzun süreli tedavi gerektiren, duyuşsal, duygusal, davranışsal ve bilişsel bileşenleri içeren ağrı olarak tanımlanmaktadır. Kronik ağrılar iş, ev hayatı ve sosyal hayatta bozulmalara, yaşam kalitesinde azalmaya neden olabilmektedir.

Birçok çalışma depresyonun kronik bel ve boyun ağrıları, Romatoid Artrit (RA), Fibromyalji gibi kas-iskelet sistemi hastalıklarıyla yakın ilişkisini göstermektedir. RA ile ilgili, RA'lı hasta ve 1. dereceden akrabalarının yaşam kalitesinin değerlendirildiği bir çalışmada RA'lı hasta ve yakınlarının kontrol grubuna göre Beck Depresyon Envanteri (BDE) skor ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuş.

BDE ile depresyon düzeyi kantitatif olarak değerlendirilmektedir. Her biri 0-3 puan arasında değerlendirilen toplam 21 sorudan oluşmuştur. Sonuçlara göre 1-10 puan: Normal, 11-16 puan: Hafif ruhsal sıkıntı, 17-20 puan: Sınırdaki depresyon, 21-30 puan: Orta ağır depresyon, 31- 40 puan: Ağır depresyon, 41-63 puan: Çok ağır depresyon olarak değerlendirilmektedir. BDE'nin Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği 1989'da kanıtlanmıştır.

Çalışmanın amacı eklem ağrısı olan erişkin hastalarda depresyon sıklığını araştırmaktır.

Yöntem: Araştırma, kesitsel, tanımlayıcı niteliktedir. Örneklem KTÜ Tıp Fakültesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon polikliniğine başvuran 18-60 yaş arasında gönüllü bireylerden seçilecektir. Çalışmaya alınma kriterleri 18-60 yaş arasında ve gönüllü olmak olarak belirlendi.

Bulgular ve sonuç: Çalışma tasarım aşamasındadır.

Tartışma soruları:

- 1- Belirli bir kas-iskelet hastalığının aksine genel olarak eklem ağrısı olan hastaları değerlendirmek çalışma için zorluk yaratır mı?
- 2- Çalışmadan dışlama kriterleri nasıl olmalı?

Meme Kanseri Hastalarında Pandemi Sürecinin ve Bu Süreçteki Sosyal Desteğin Ruhsal Hastalık Riski Üzerine Etkisi

Merve Nur Kutlu, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Meme kanseri dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kadınlarda en sık görülen kanser ve ölümlerin önde gelen nedenlerindedir. Aralık 2019'da Çin'in Hubei eyaleti Vuhan kentinde etiyolojisi bilinmeyen pnömoni vakalarının bildirilmesiyle başlayıp; 11 Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü tarafından küresel salgın ilan edilen Covid-19 pandemisi sürecinde yüksek risk altında kalan meme kanserli hastaların özellikle ruhsal sağlık durumları olumsuz etkilenebilir. Bu çalışma ile meme kanseri hastalarının pandemi sürecinde algıladıkları sosyal desteğin ve bu sürecin ruhsal hastalık riski üzerine etkisinin araştırılması planlanmaktadır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu çalışmanın 01.06.21-31.07.21 tarihleri arasında Adana Şehir Hastanesi Tıbbi Onkoloji polikliniğine başvuran meme kanseri tanılı hastalar ile gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Çalışma verileri sosyodemografik verileri de içeren yapılandırılmış bir veri toplama formu ile toplanacak ve ardından tüm katılımcılara algıladıkları sosyal desteğin belirlenmesi amacıyla Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (MSPSS) ve ruhsal hastalık riskinin belirlenmesi amacıyla Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği (HAD) uygulanacaktır. $P < 0,05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Çalışmamızda bağımlı değişken meme kanseri hastalarının ruhsal hastalık riski; bağımsız değişkenler ise yaş, medeni durum, çalışma durumu, gelir düzeyi, yalnız yaşama, aile tipi gibi sosyodemografik özellikler ve pandemi sürecindeki sosyal destek düzeyi olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Covid-19 pandemisi önemli bir toplum sağlığı sorunudur ve aile hekimleri bireyi bütüncül bakış açısıyla ele alarak toplum sağlığının iyileştirilmesinde büyük bir sorumluluk üstlenir. Bu çalışma ile pandemi sürecinde meme kanseri hastalarının algıladıkları sosyal desteğin ve bu sürecin ruhsal hastalık riski üzerine etkisinin araştırılması planlanmaktadır.

Tartışma Soruları:

- 1) Önerdiğiniz dışlama kriterleri nelerdir?
- 2) Ne kadar süredir meme kanseri tanısıyla takipli hastalar çalışmaya dahil edilmelidir?

Çocuk Hastalıkları Acil Kliniğine Üriner Sistem Yakınması ile Gelen Hastaların Üriner Sistem Enfeksiyonu Ön Tanılarının Yapılan Tetkik Sonuçlarıyla Uyumluluğunun Karşılaştırılması

Orhan Çeliker¹, Begüm Özcan¹, Mesut Çoğaç¹, Meltem Erol², Didem Kafadar¹

¹ SBÜ İstanbul Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Kliniği

² SBÜ İstanbul Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

Giriş: Çocuklarda idrar yolu enfeksiyonu, üst solunum yolu enfeksiyonundan sonra, çocuklarda en fazla görülen enfeksiyonlar arasındadır. Çocuk hastalıkları acil bölümlerinde de üriner sistem enfeksiyonları tanısal olarak ilk sıralarda yer almakta ve çocuk acil bölümüne üriner sistem yakınmasıyla başvuran hastalarda yapılan tetkiklerde üriner sistem enfeksiyonu bazen gösterilememektedir. Bu çalışmanın amacı, çocuk acile herhangi bir üriner sistem yakınması ile gelen hastaların istenilen tetkik sonuçlarında üriner sistem enfeksiyonu ile uyumluluğunun incelenmesidir.

Yöntem: Çalışma, retrospektif olarak 2021 yılının ilk üç aylık sürede hastanemizdeki Çocuk Acil Hastalıkları Kliniğine üriner sistem yakınmasıyla başvuran hastaların hastane kayıtları gerekli izinler alındıktan sonra incelenecektir. Çalışmaya hastaların sosyodemografik bilgileri olarak yaş, cinsiyet ile beraber ön tanıları, tam idrar tetkiki, idrar kültürü, kronik hastalıkları dahil edilecek parametreler olarak belirlenmiştir. Üriner sistem yakınmaları ile tetkik sonuçları arasındaki ilişkilerin tanımlayıcı istatistiksel analiz ile değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Bulgular: Bağımlı değişken idrar tetkikleridir. Bağımsız değişkenler yaş ve cinsiyettir. Çalışma fikir aşamasındadır.

Sonuç: Acil şartlarda üriner sistem yakınmaları olan hastaların tetkik sonuçlarının enfeksiyon ile uyumluluğunun belirlenmesi hasta pratiğine yönelik uygulamalara katkı sağlayabilir.

Tartışma Soruları:

1) Çocuk hastalıkları acil kliniğine üriner sistem yakınması ile gelen hastalara konulan üriner sistem enfeksiyonu ön tanılarının tetkikler dışında hangi parametrelerle uyumluluğu araştırmaya dahil edilebilir?

COVID-19 Pandemi Döneminde Atatürk Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezine Başvuran Hastaların D Vitamini Kullanımı Hakkındaki Bilgi ve Tutumlarının Araştırılması

Esra Tugay, Kenan Taştan

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: D Vitamini, ultraviyole radyasyonun deri üzerindeki etkisiyle endojen olarak üretilen veya eksojen gıda kaynaklarından veya diyet takviyelerinden elde edilebilen bir steroid hormondur. D vitamini yetersizliği, dünya çapında tüm yaşam evrelerinde bir milyardan fazla insanı etkileyen bir halk sağlığı sorunudur. Yapılan çalışmalarla D vitamininin viral replikasyonu doğrudan engelleyebildiği, anti-inflamatuar ve immünomodülatör bir şekilde etkili olabildiği ve antiviral etkilerinin olduğu bildirilmiştir. Yakın zamanda yapılan bir çalışmada, D vitamininin COVID-19 enfeksiyonlarını ve ölüm riskini azaltmada etkili olduğu desteklenmiştir. Retrospektif, çok merkezli bir çalışmada, D vitamini eksikliği olan COVID-19 hastaların genel olarak durumları kötü sonuçlara sahipken, yüksek D vitamini seviyelerine sahip olanların daha iyi sonuçlar gösterdiği ileri sürülmüştür. Rhodes ve meslektaşları tarafından yayınlanan bir inceleme, D vitamini eksikliğini COVID-19 enfeksiyonunun şiddeti ile ilişkilendirmek için önemli ekolojik kanıtlar olduğu sonucuna varmıştır.

Yöntem: Araştırma, prospektif, kesitsel bir çalışmadır. Araştırmaya, 15 Nisan 2021- 15 Temmuz 2021 tarihleri arasında, Atatürk Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı'na bağlı Eğitim Aile Sağlığı Merkezi nüfusuna kayıtlı olan veya misafir olarak muayene için başvuran 18 yaş ve üstü tüm kişiler dâhil edilecektir. Hastalar, çalışma hakkında sözel olarak bilgilendirilip yazılı onam formları alındıktan sonra, veri toplama aracı kendileri tarafından doldurulacaktır. Verilerin kayıt ve analizinde SPSS 22.0 programı kullanılacaktır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi ise $p < 0,05$ kabul edilecektir. Çalışma için Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır.

Bulgular: Veriler henüz toplanmaya başlanmamıştır.

Sonuç: Araştırmanın sonucunda COVID-19 Pandemi dönemi ile pandemi öncesi dönem arasında kişilerin D vitamini kullanımları ile D vitamini kullanımı hakkındaki bilgi ve tutumlarının karşılaştırılması planlanmaktadır.

Doğum Tipi ve Bebeğin İlk 6 Ayda Beslenme Şeklinin Annenin Ruhsal Hastalık Durumuyla İlişkisinin Araştırılması

Muhammedcan Aydın, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Normal doğum, doğumun normal ve fizyolojik olanıdır. Sezaryen doğum ise bebeğin, plasenta ve membranların abdominal ve uterus duvarlarındaki insizyonu yoluyla doğmasıdır. Sezaryen doğum sıklığı son yıllarda ülkemizde tüm dünyada olduğu gibi artmaktadır. Doğum anne açısından biyolojik, psikolojik, sosyal değişimlerin yaşandığı karmaşık bir yaşam olayıdır. Kadın yaşamının en özel sayılabilecek gebelik ve doğum sonrası dönemi, aynı zamanda annenin ruhsal bozukluk gelişimi açısından da oldukça riskli bir dönemdir.

DSÖ doğumdan itibaren bebeklere ilk 6 ay süresince sadece anne sütü ile beslenmelerini önermektedir Sadece anne sütü ile emzirmek ilk 6 ay boyunca bebeğe anne sütü hariç hiçbir katı yarı-katı ve sıvı gıda verilmemesi demektir. Sadece anne sütü ile beslenmenin bebek ve anne açısından pek çok yararı olduğu bilinmektedir. Emzirme sonrası salınan endorfin ile anneler daha iyi ve özgüvenli hissetmekte ve bebeği terk etme davranışı daha az görülmektedir.

Amaç: Bu araştırmada Doğanşehir Aile Sağlığı Merkezine doğumdan sonraki 6. ayda başvuran annelerin; doğum tipi ve çocuklarının beslenme şekli ile annenin ruhsal hastalık riski arasındaki ilişkiye bakmak amaçlanmaktadır.

Yöntem: Kesitsel tipte yapılacak olan çalışmamızın araştırma evrenini Doğanşehir Aile Sağlığı Merkezindeki aile hekimliği birimlerine bağlı 6 aylık bebekleri olan anneler oluşturacaktır. 1 Mayıs 2021- 31 Ağustos 2021 tarihleri arasında çalışmaya alınacak katılımcılara sosyodemografik anket formu (yaş, öğrenim düzeyi, sosyoekonomik durum vb) uygulanacaktır. Annelerin doğum tipi (normal vajinal yolla doğum/ sezaryen doğum) ve ilk 6 aydaki bebeğin beslenme şekli (sadece anne sütü ile beslenme, mama+anne sütü ile beslenme, sadece mama ile beslenme) sorgulanacak ve annelere hastane anksiyete ve depresyon ölçeği uygulanacaktır.

Beklenen yararlar: Çalışmamızın sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda doğum sonrası 6. ayda annelerin; doğum tipi ve çocukların beslenme şekli ile annenin ruhsal hastalık riski arasındaki ilişki ortaya konulacaktır.

Tartışma soruları:

- 1.Çalışmanın örneklem seçimi ve uygulama süresi konusunda önerileriniz nelerdir?
- 2.Çalışmamızda sosyodemografik formda ek olarak hangi değişkenler sorgulanabilir?
- 3.Ruhsal hastalık riski yanında ölçebileceğimiz başka hangi durumlar olabilir?

İzmir İlindeki Aile Hekimliği Asistanlarının Yasal Yetki ve Sorumlulukları Hakkında Bilgi Düzeyleri ve Yaklaşımlarının Değerlendirmesi

Günnaz Gül İlhan, Mehtap Kartal

Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı

Giriş: Tıp mesleği, en riskli uygulama alanlarından biridir. Hekim, hastasıyla ilgili olayın sadece tıbbi yönünü değil, idari ve adli yönünü de bilmek zorundadır. Hekim meslek pratiği sırasında bilerek veya dikkatsizlik veya ihmal yoluyla hastalarına verdiği zarardan, hekimlikle ilgili yasalardaki kurallara uymamaktan, tanı ve tedavi için gerekli güncel bilimsel yöntemleri uygulamamaktan ve mesleğindeki acemiliğinden dolayı sorumlu tutulabilmektedir.

Bu çalışmayla, İzmir ilindeki aile hekimliği anabilim dallarında uzmanlık eğitimi almakta olan asistan hekimlerin, yasal yetki ve sorumlulukları hakkında bilgi düzeyini ve yaklaşımlarını saptamak amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışma kesitsel tanımlayıcı desende planlanmıştır. Çalışmanın evreni; İzmir ilindeki Aile Hekimliği Anabilim dallarında uzmanlık eğitimi almakta olan tüm asistan hekimlerdir (N=269). Örneklem seçilmemiş olup tüm asistanlara ulaşılması planlanmaktadır. Araştırma için dışlama kriteri bulunmamaktadır.

Veri toplama aracı hazırlığı kapsamında hekimin yasal yetki ve sorumlulukları hukuki, idari, mesleki-etik ve cezai sorumluluk boyutlarıyla değerlendirilmiş ve ilgili literatür ile Türk Ceza Kanunu, Hekimlik Meslek Etiği Kuralları, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, TTB Disiplin Yönetmeliği, Aile Hekimliği Mevzuatı, Aile Hekimliği Kanunu, Tıbbi Deontoloji Tüzüğü, Türk Borçlar Kanunu taranmıştır. Bu çerçevede hazırlanan anket sosyodemografik özellikler ve hekimin yasal yetki ve sorumluluklarına ilişkin bilgi ve tutum sorularından oluşmaktadır. Anketin katılımcılara online şekilde uygulanacaktır.

İstatistiksel analizler için SPSS 24.0 paket programı kullanılacaktır. Tanımlayıcı sürekli değişkenler için ortalama, standart sapma; kategorik değişkenler için sıklık ve yüzde dağılımları verilecektir. Kategorik bağımsız değişken ve bağımlı değişkenlerin karşılaştırılmasında ki-kare testi, sayısal bağımsız değişkenlerin karşılaştırılmasında ise t-testi veya Mann-Whitney U ile ANOVA ya da Kruskal Wallis testleri yapılacaktır. İstatistiksel anlamlılık için $p < 0,05$ kabul edilecektir.

Bulgular/Sonuç: Araştırma devam etmekte olan bir çalışmadır.

Tartışma Soruları:

- Herhangi bir dışlama kriteri öneriniz var mı?
- Veri toplama aracı için ek soru katkınız olur mu?

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Polikliniği'ne Başvuran Erişkinlerde Empati Düzeylerinin T.C Sağlık Bakanlığı Tarafından Hazırlanan Covid-19 Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi'nde Yer Alan Tedbirlere Uyma Durumuna Olan Etkisinin Belirlenmesi

Ensar Tokmak, Elif Deniz Şafak,

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği

Giriş: İnsanlığın karşılaştığı afetlerden birisi de hiç şüphesiz salgın hastalıklardır. Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkan ve hızlı bir şekilde yayılım göstererek dünyayı etkisi altına alan yeni koronavirüs salgını toplumların yaşantısını ve dünya ekonomisini önemli ölçüde etkilemiştir. Çalışmamızda, salgının kontrolünde önemli bir faktör olan toplumun önlemlere uyumuna empati düzeylerinin bir etkisinin olup olmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel-tanımlayıcı tipteki bu çalışmanın evrenini Erciyes Üniversite Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Polikliniği'ne gelen 18 yaş üstü hastalar ve eşlik eden yakınlarından çalışmaya katılmayı kabul edenler oluşturmaktadır. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Aile Hekimliği Polikliniği'ne 2020 yılında 1726 hasta tanı-tedavi amaçlı başvurmuştur. Bu sayıdan yola çıkarak araştırmanın örnekleme $\alpha=0.05$, güç=0.80 ve hata %5 koşulunda Power Analysis and Sample Size programı kullanılarak 314 kişi olarak hesaplanmıştır. Veri toplama aracı olarak yüz yüze görüşme tekniği ile Toronto Empati Ölçeği ve araştırmacılarca oluşturulan, Sağlık Bakanlığı'nın pandemi yönetimi adına aldığı tedbirleri içeren bir anket formu kullanılacaktır. Toplanan verilerin istatistiksel analizinde normal dağılıma uygunluk testi yapıldıktan sonra parametrik ve nonparametrik testler uygulanacaktır. Değişkenler arasındaki ilişkinin değerlendirilmesinde korelasyon katsayısı hesaplanacaktır. Araştırmada ölçeklerin güvenilirlik katsayısı Cronbach's Alpha (α) ile değerlendirilecektir. Değerlendirmelerde anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilecektir.

Bulgular: Çalışmamız veri toplama aşamasındadır.

Sonuç: Covid-19 pandemisinin etkin yönetimi için olmazsa olmaz faktörlerden biri olan toplum uyumuna, insanlardaki empati düzeylerinin etkisi olabilir. Toplanan bu veriler ışığında empati düzeyi ile toplumun alınan önlemlere uyumu arasında pozitif bir ilişki bulunması halinde toplum bireylerinin empati becerilerini artırmak, içinde bulunduğumuz pandemi sürecinin veya gelecekte olası pandemi süreçlerinin daha etkin yönetilmesine katkıda bulunabilir.

Tartışma Soruları:

- Çalışmanın kısıtlılıkları neler olabilir?

Çocukluk Çağı Travmalarının Obezite Üzerine Etkisinin Araştırılması

Büşra Nur Abacı, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Obezite, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından en riskli 10 hastalıktan biri olarak kabul edilmekte ve günümüz dünyasında, özellikle gelişmiş ülkelerde önemli bir sağlık problemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocukluk çağı travmalarının yeme bozuklukları üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Yeme bozukluklarının neticesi olarak bireylerde ortaya çıkan obezitenin bireyin bedensel ve ruhsal sağlığını, yaşam kalitesini ve toplum sağlığını olumsuz yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Çalışmamızda erişkin dönem obezitesi ve çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca bu kişilerde ruhsal durumun değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu araştırma, 01.06.2021-31.07.2021 tarihleri arasında Adana ilinde 5 birimli bir Aile Sağlığı Merkezine kayıtlı 18-65 yaş grubunda araştırmaya katılmayı kabul eden 100 obez ve 100 obez olmayan hasta üzerine uygulanacaktır. Katılımcılara; Kişisel Bilgi Formu, Çocukluk Çağı Travma Ölçeği, Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği uygulanması planlanmaktadır.

Obeziteye neden olabilecek organik nedenleri olanlar (Hipotiroidi, insülin kullanımı) araştırma dışı bırakılacaktır.

$P < 0.05$ anlamlı olarak kabul edilecektir.

Bulgular: Bağımlı değişken: Obezite

Bağımsız değişkenler: Çocukluk çağı travmaları, sosyodemografik değerler, anksiyete, depresyon

Sonuç: Çocukluk çağında yaşanan travmaların, erişkin dönemde; bireyin bedensel ve ruhsal sağlığını, yaşam kalitesini ve toplum sağlığını olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülmektedir.

Yaşamın ileriki dönemlerinde neden olabileceği olumsuz etkiler düşünüldüğünde çocukluk çağındaki travmaların yaşanmasını önlemeye yönelik çalışmalar önem taşımaktadır. Biz bu çalışmamızla çocukluk çağı travmalarıyla obezite arasındaki ilişkiyi ortaya koyarak ülkemizde bu konuda oluşacak literatüre katkıda bulunmayı ve yeni çalışmalara da ışık tutmayı umuyoruz.

Tartışma Soruları:

- Dışlama kriterleri önerileriniz nelerdir?
- Örneklem seçimi önerileriniz nelerdir?

Acil Servise Başvuran Hipertansif Hastalarda Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Yöntemleri (GETAT) Kullanım Sıklığı ve Uygulama Sonrası Görülen Olumsuz Etkilerin Değerlendirilmesi'

Doğan Erçin¹, Dilek Özge Zincir Erçin²

¹ Kocaeli Devlet Hastanesi

² Derince Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Ülkemizde de Sağlık Bakanlığı'nın, yayınladığı "geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp (GETAT) Uygulamaları Yönetmeliği" ile hangi hastalıklarda ne tip yöntemlerin uygulanabileceği, uygulayacak kişilerin eğitimleri ve uygulamaların yapılacağı sağlık birimlerinin özellikleri belirtilmiştir. Yönetmelik ile GETAT uygulama yetkisi sadece hekim ve diş hekimlerine verilmiştir. Tüm dünyada GETAT uygulamalarının kullanımı ise %30-80 arasında değişmektedir. Türkiye'de yapılan prevalans çalışmalarında kanser ve diyabet gibi kronik hastalıklarda, pediatrik hastalıklar ve ağrıda GETAT uygulamalarının sık kullanıldığı saptanmıştır.

Bu amaçla 2018 yılında Kasım-Aralık 2018 tarihleri arasında 951 hastanın katıldığı Acil servis'te yapılan bir anket çalışmasında en sık kullanılan GETAT uygulamasının kupa tedavisi olduğu tespit edilmiştir. Yapılan bu çalışmada GETAT uygulamalarının olası yan etkilerine değinilmemesi çalışmamızın bu çalışmaya göre üstünlüğünü belirtmektedir.

Bizim yapacağımız çalışmada Sağlık Bakanlığı tarafından yönetmelikle tanımlanan ozon, kupa, akupunktur, sülük gibi GETAT uygulanmalarının kullanım sıklığı araştırılacak olup özellikle Türkiye'de acil servise hipertansiyon şikayeti nedeniyle başvuran hastaların GETAT yöntemleri farkındalığını ölçen ilk çalışma olması planlanmaktadır.

Bu çalışmada amacımız Acil Tıp AD'na hipertansiyon şikayeti ile başvuran hastaların GETAT yöntemlerine bakış açısını, kullanım sıklığını, uygulamada karşılaştıkları yan etkileri geniş hasta popülasyonu üzerinde araştırarak literatüre katkı sağlamaktır.

Yöntem: Bu prospektif tanımlayıcı çalışma, 1 Haziran 2021 ile 1 Aralık 2021 tarihleri arasında Acil Servise hipertansif atak şikayeti başvuran hastalardan çalışmaya katılmak için gönüllü olan 250 hasta ve sağlıklı şikayeti olmayan 250 kontrol hastasında yapılacaktır. Çalışma Kocaeli Devlet Hastanesi Acil Servisinde yürütülecektir. Çalışmaya özel olarak hazırlanan 'GETAT Farkındalık ve Yan etki Anketi'nde bulunan sorular Sorumlu ve Yardımcı Araştırmacı hekimler tarafından acil serviste çalışma için gönüllü olmayı kabul eden hastalara yüzyüze sorulacak ve kayıt altına alınacaktır. Verilerin analizi spss 21.0 programı ile değerlendirilecektir. $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Çalışmamız henüz "bir fikrim var" aşamasındadır.

Sonuç: Çalışmamız henüz "bir fikrim var" aşamasındadır.

Tartışma soruları:

1.Çalışmaya dahil edilecek erişkinlerde yaş sınırlaması olmalı mı?

Evlilik İçin Sağlık Raporu Almaya Gelen Erişkin Bireylerde Evlilik Kaygısının ve Ruhsal Hastalık Riskinin Ölçülmesi

Mahmut Akın, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

SBÜ Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Çağımızda görülen teknolojik gelişmeler evliliğe yüklenen anlamı, evliliğin yapısını, eşlerin evlilik ilişkisinden ve birbirlerinden beklentilerini değiştirmiştir. Bu durum evlilik çağında olan bireylerin evliliğe yönelik olumsuz düşünceler geliştirmelerine ve aşırı kaygı yaşamalarına sebep olabilir. Evlilik kaygısı; kişilerin evliliği düşündüklerinde veya evlilikle ilgili konular açıldığında endişe içinde kalmalarına ve evlilikle ilgili durumlardan kaçınmalarına sebep olan olumsuz düşünce ve duyguların eşlik ettiği yoğun uyarılmışlık hali olarak tanımlanabilir. Bu çalışmanın amacı, evlilik için sağlık raporu almaya gelen erişkin bireylerde evlilik kaygısının ve ruhsal hastalık riskinin ölçülmesidir.

Yöntem: Bu kesitsel çalışma Adana ilinde belirlenen 5 birimli bir aile sağlığı merkezinde, 1 Mayıs 2021-31 Temmuz 2021 tarihleri arasında, evlilik öncesi sağlık raporu almak için başvuran erişkin bireyler üzerinde gerçekleştirilecektir. Bireylerle yüz yüze görüşme tekniği ile sosyodemografik verileri içeren yapılandırılmış bir anket formu uygulanacaktır. Kişilerin bilgi düzeyleri, tutum ve davranışları, oluşturulacak beşli likert tipi (1 en az, 5 en çok) maddeler içeren anket sorularıyla değerlendirilecektir. Ruhsal durumu değerlendirmek amacıyla Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği(HAD) kullanılacaktır. $p<0,05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Araştırma tasarımı aşamasındadır. Bu çalışmada bağımlı değişkenler; kişilerin evlilik kaygısı hakkında bilgi düzeyleri, tutum ve davranışları ile ruhsal hastalık durumlarıdır. Bağımsız değişken ise, kişilerin sosyodemografik özellikleridir.

Sonuç: Evlilik kaygısı konusunda farkındalık oluşturulabilir ve kişilerin evliliğe yönelik kaygı düzeyleri tespit edilebilirse, danışmanlık desteği verilebilir ve gerekli önleme çalışmaları planlanabilir.

Tartışma Soruları:

1-Çalışmamızın evren seçimi konusunda önerileriniz nelerdir?

2-Kullanılacak ölçekler konusunda ek önerileriniz var mı?

Son 1 Yıl İçinde Eş Kaybı Olan 65 Yaş Üstü Bireylerde Kendini İhmalin Değerlendirilmesi

Şeyma Dursunoğlu, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Dünya Sağlık Örgütü insan ömründe yaşlanmaya kronolojik bir sınır getirmiştir ki bu da 65 yaştır. 65 - 74 yaş genç yaşlılık, 75 - 84 yaş ileri yaşlılık, 85 yaş ve üstü çok ileri yaşlılık olarak adlandırılmaktadır. TÜİK'in 2014 yılına dair açıkladığı oranlar incelendiğinde 65 yaş ve üzeri yani yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranının %8 olduğu görülmektedir. Yapılan ileriye dönük tahminlerde yaşlı nüfus oranının 2023 yılında %10,2, 2050 yılında %20,8, 2075 yılında ise %27,7'ye yükseleceği öngörülmektedir. Yaş ilerledikçe ölüm oranının artması nedeniyle çoğu yaşlı birey için eş kaybı kaçınılmaz olduğu kadar zor bir yaşam olayıdır. . Eş kaybı yaşamış yaşlılar üzerinde kaybın olumsuz etkilerini inceleyen araştırmalarda depresyon sıklıkla bildirilen sonuçlar arasındadır. Depresyon ve yaş döneminin etkisi ile kendini ihmal ve öz bakım yetersizliği kaçınılmaz bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı son 1 yıl içinde eş kaybı yaşayan 65 yaş üstü bireylerde kendini ihmalin tespiti ve değerlendirilmesidir.

Yöntem: Kesitsel tipte planlanan araştırmamızda 01.05.2021-01.06.2021 tarihleri arasında Adana ilinde 4 ayrı aile sağlığı birimine kayıtlı ,son 1 yılda eş kaybı olan 65 yaş üstü 200 birey ile yüz yüze görüşülecektir. Değerlendirmede: sosyal ağ, fiziksel sağlık, çevresel sağlık, ruhsal sağlık genel başlıklarından oluşan toplam 60 adet soru içeren yaşlılarda kendini ihmal ölçeği ile değerlendirme yapılacaktır. Araştırmaya mental sağlığı bozuk olan yaşlılar dahil edilmeyecektir.

Bulgular: Araştırmada bağımlı değişken kendini ihmal durumu bağımsız değişken ise başta sosyodemografik özellikler olmak üzere, kronik hastalık varlığı ,ekonomik durum ,cinsiyet ,eğitim durumu,sosyal destek vb.

Sonuç: Bu çalışma ile bölgemizde yaşayan 65 yaş üstü popülasyonun eş kaybının ardından kendini ihmali ve öz bakımının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Sosyal ve tıbbi açıdan desteğe ihtiyacı olanlar saptanarak gerekli desteğin sağlanması düşünülmüştür.

Tartışma: Farklı dışlama kriteri olabilir mi?

Uzun Süre Proton Pompa İnhibitörü Kullanımının Osteoporoz Gelişimi Üzerine Etkisi

Hakan Barut, Okay Başak

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de proton pompa inhibitörü (PPI) kullanımı çok yaygındır ve endikasyon dışı kullanımlar mevcuttur. PPI'ler çok iyi tolere edilebilen ilaç grubunda olmasına karşın uzun süre kullanımı bazı yan etkilere neden olmaktadır. Çalışmamızın amacı uzun süre PPI kullanımının osteoporoz gelişimi üzerine etkisini saptamaktır.

Yöntem: Analitik desendeki bu olgu-kontrol çalışması Ekim-Aralık 2020 tarihleri arasında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Polikliniğinde yapıldı. Olgu grubu son altı ay içinde osteoporoz tanısı almış hastalardan, kontrol grubu ise benzer sosyodemografik özelliklere sahip ancak osteoporoz tanısı olmayan hastalardan oluşturuldu. Daha önce yapılan ve literatürde yer alan benzer çalışmalardan esinlenerek oluşturulan ve hastaların sosyodemografik özellikleri ile PPI kullanım durumunu içeren anket formu bir araştırmacı tarafından yüz yüze teknikle uygulandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve ki-kare testi kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya 162'si osteoporoz ve 147'si kontrol grubunda olmak üzere 309 hasta katıldı. PPI kullanımı ile osteoporoz varlığı arasında anlamlı bir ilişki saptanmadı. PPI kullanım miktarı ve süresi de osteoporoz varlığı üzerinde etkili değildi.

Sonuç: Çalışma sonuçlarımızın analizi devam etmektedir.

Enürezis Nokturna'ya Ailelerin Bakış Açılarının Değerlendirilmesi ve Tedavi Yaklaşımları

Bahar Söyler, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Enürezis nokturna yaşı ve nörolojik gelişim itibarıyla kuru olması gereken bir çocuğun, uykuda yatağını ıslatması olarak tanımlanır. Tanının konması için çocuğun gelişimsel yaşının en az beş olması gerekir. Enürezis çocuğu ve ailesini olumsuz etkiler ve bu nedenle özellikle çocuk için endişe kaynağı olur. Enürezisli çocuklar genellikle cezalandırılırlar, fiziksel-duygusal istismar riski altında kalırlar. Bu sorun çocuklarda özgüven eksikliği, içe kapanma, saldırgan davranışlar veya davranış sorunlarının gelişmesine neden olabilir. Ülkemizde okul çocuklarında yapılan çalışmalarda %20-30 gibi oldukça yüksek oranlar saptanmıştır. Bu yüksek oranlar uygun tedavi ve çocuğa doğru yaklaşımın önemini daha da artırır. Bizde bu çalışmamızda bölgemizde bulunan çocuklarda mevcut tedavi durumlarını ve ailelerin enürezis nokturna yönetiminde ailelerin çocuklara genel yaklaşım tarzlarını belirlemeyi amaçladık.

Yöntem: Kesitsel araştırma olarak planlanan çalışmamız 01.07.2021-30.09.2021 tarihleri arasında yapılacaktır. Adana'da üç ayrı aile hekimliği birimi belirlenecektir. Aile hekimliği birimine kayıtlı enürezis nokturnası olan 6-12 yaş grubu çocuğa sahip 168 anne çalışmaya katılacaktır. Ailelere yüz yüze görüşme tekniği uygulanarak sosyodemografik verileri ve ailelerin enürezis nokturna görülen çocuklarda tutumlarını (çocuğa yaklaşım, hastaneye başvurma, tedavi uygulayıp-uygulamadığı, uyguladıysa hangi yöntemi kullandığı vb.) öğrenmek için anket formu yöneltilecektir. $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Çalışma fikir aşamasındadır.

Sonuç: Enürezis nokturna ülkemizde yüksek oranlarda görülmektedir. Literatüre bakıldığında ülkemizde bu konuda ailelerle yapılmış kısıtlı sayıda çalışma yer almaktadır. Bizde ailelerde farkındalık oluşturmayı ve bölgemizin durumu hakkında elde edilen verilerle literatüre katkıda bulunmayı hedefliyoruz.

Tartışma:

1.Çalışmanın kısıtlılıkları neler olabilir?

Hastanemize Yatan Covid-19 (+) Bakımevi Hastalarının Retrospektif Değerlendirilmesi

Arzu Ayraller

Giresun Tıp Fakültesi

Amaç: Koronavirüs, (CoV), soğuk algınlığından Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS-CoV) ve Ağır Akut Solunum Sendromu (Severe Acute Respiratory Syndrome, SARS-CoV) gibi daha ciddi hastalıklara kadar çeşitli hastalıklara neden olan büyük bir virüs ailesidir. (1) Uzun süreli bakım tesislerinde COVID-19'un önlenmesi ve yönetiminin eksikliği, bireyler ve etkilenen insanlar zinciri için çok maliyetli olabilir. Burada yaşlılara bakmakla yükümlü olan sağlık ekiplerine büyük bir yük düşmektedir. Sağlık hizmetlerine yeterli ve uygun erişimin sağlanması, evde yaşayanların hastanelere nakledilmeleri, evlerinde ve birinci basamak bakım hizmetlerinin sağlanması gerekmektedir.(5) Bizde bu çalışmamızda Uzun süreli bakım tesislerindeki yaşlı yetişkinler ve ciddi fiziksel ve bilişsel engelleri olan Covid-19(+) bakımevinde kalan kırılğan grupta hastalığın seyrini , klinik ve laboratuvar değerlerini retrospektif olarak değerlendirmeyi amaçladık.

Yöntem: Çalışma, etik kurul onayı alındıktan retrospektif olarak başlanacaktır.

01.04.- 01.12.2020 tarihleri arasında Giresun Prof. Dr. A. İlhan Özdemir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Covid 19 (+) pozitif tanısı ile hastanemize yatışı yapılan Bakımevinden hizmet alan bireylerin klinik , laboratuvar ve radyolojik parametreleri retrospektif olarak otomasyon sisteminden SPSS programına kaydedilecek ve tüm istatistiksel olarak hesaplanacaktır.

Sonuç: Pandemi Covid -19 (+) pozitif olan özel gruplarda önlem ve tedbirlere katkıda bulunabilmek .

Akrep Zehiri, Artriti Tedavi Eder Mi?

Nur Paksoy¹, Burcu Kayhan Tetik²

¹ Malatya Fahri Kayahan ASM, Malatya

² İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD, Malatya

Giriş: Akrep sokması her yıl 1,2 milyon kişinin hastaneye başvurmasına, 3250 nin üzerinde kişinin de ölümüne neden olmaktadır. Bazı akrep türlerinin zehirleri insanın ölümüne neden olacak kadar zehirli olmasının yanı sıra, eski çağlardan beri birçok hastalığın tedavisinde de kullanılmaktadır.

Olgu: Altmış dokuz yaşında erkek hasta yaklaşık 10 yıldır süren kalça ağrısı şikayeti ile pek çok hastaneye müracaat ettiğini, MR görüntüleme yapıldığını ve antiinflamatuvar ilaçlar kullandığını söyledi. Yaklaşık 10 gündür ağrılarının tekrarladığını söyleyen hasta romatoloji polikliniğine yönlendirildi. Yapılan muayenesinde, bel hareketlerinin ağrılı olduğu, bilateral paravertebral kas spazmı olmadığı, lomber prosesus spinozlar basınçla ağrısız olduğu öğrenildi. Her iki sakroiliak eklemde sakroiliak germe testleri olan FABER, FADIR, Mennel ve Gaenslen testlerinin de negatif olduğu öğrenildi. Hastanın sakroiliak MRG'de 'Her iki sakroilyak eklem komşu iliyak ve daha hafif derecede olmak üzere sakral yüzlerde subkondral kemik iliği ödemi ve IVKM enjeksiyonu sonrasında eşlik eden kontrast parlaklaşması osteit ile uyumlu olduğu, sinovit, entezit veya kapsülit bulgusu olmadığı rapor edildi. Hastanın alınan kan örneklerinde RF (Romatoid Faktör): 7,0 CRP: 0,3 ve diğer tüm romatolojik tetkikleri normal idi. Sonuç olarak her iki tarafta aktif sakroileit tanısı konularak Kolşisin 3x1 ve asemetazin 2x1 tedavisi başlandığı ve bir ay sonra kontrole çağırıldığı öğrenildi. Bir ay sonraki kontrolünde hastanın ağrılarının tam olarak azalmadığı ve bu nedenle tedaviye devam etmesi gerektiği söylenen hasta 3 gün önce polikliniğimize tekrar müracaat etti. Yaklaşık bir hafta önce bahçe işleri ile uğraşırken kalçasından akrep soktuğunu doktora gitmediğini ve o günden beri hiçbir ağrısı kalmadığını söyledi. Bir ay sonra kontrole gelen hastanın artık hiç kalça ağrısı olmadığı ve akrep sokması sonrası tamamen iyileştiği öğrenildi.

Sonuç: Olgumuz, akrep sokması sonrası uzun yıllardır kalça ağrısı olan hastanın ağrılarının geçmesi nedeniyle dikkat çekmek amacıyla paylaşılmıştır.

Çalışmayan Ev Kadınlarının Halk Eğitim Kurslarına Katılımlarının Onlardaki Ruhsal Hastalık Riski ve Yaşam Kalitesine Etkisi

Ömer Özlü, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Merve Bayramoğlu

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Halk eğitimi, yurttaşların çalışma gücünü artırmak, yaşayış seviyesini yükseltmek, milli ve insani meziyetlerini geliştirmek amacıyla okul eğitimi dışında veya yanında yapılan eğitim ve öğretim çalışmalarınıdır. Özellikle yetişkinlere verilen kurslarla, bireylerin yaşam boyu öğrenme becerilerinin gelişimine katkıda bulunmaktadır. Çalışmayan ev kadınları, günlük zamanlarının çoğunu evde geçirdikleri için onlarda sosyal iyilik ve ruhsal hastalık riski olumsuz etkilenmektedir. Halk eğitim merkezlerindeki kurslara katılanların daha çok çalışmayan ev kadınları olduğu görülmektedir. Çalışmamızın amacı halk eğitim kurslarının bu kadınlardaki ruhsal hastalık riski ve yaşam kalitelerine etkilerini ölçmektir.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu çalışma 01.04.2021-30.05.2021 tarihleri arasında Adana Seyhan ilçesinde yürütülecektir. Çalışmamızın evrenini Seyhan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Halk Eğitim Merkezi kurslarına kayıtlı 1380 kadın kursiyer olarak belirlenmiştir. Örneklem hesabında Epi İnfó programı kullanılmış olup, %50 prevalans, %95 güven aralığında, %5 hata payı ile 300 olarak hesaplanmıştır. Katılımcılara sosyodemografik özellikleri, ruhsal hastalık riskleri ve yaşam kalitesi üzerine 5'li likert tipi (1 en az, 5 en çok) yapılandırılmış bir anket formu uygulanacaktır. Katılımcıların ruhsal durumu değerlendirmek için Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği (HADS) ve yaşam kalitesi değerlendirilmesi için Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Ölçeği (WHOQOL-BREF) ölçekleri kullanılacaktır. $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Çalışmamız halk eğitim kurslarına devam eden çalışmayan ev kadınları üzerinde yapılacaktır. Bağımsız değişkenlerimiz bu kadınların sosyodemografik özellikleri olacaktır. Bağımlı değişkenlerimiz ruhsal hastalık riski ve yaşam kaliteleri olacaktır.

Sonuç: Çalışmamızla çalışmayan ev kadınlarının ruhsal hastalık riskleri ve yaşam kalitelerini etkileyen faktörleri araştıracağız

Tartışma Soruları:

- 1) Çalışmaya dahil edilecek katılımcılarla ilgili önereceğiniz dışlama kriterleri var mıdır
- 2) Çalışma için farklı ölçüm araçları kullanılabilir mi?
- 3) Çalışmanın kısıtlılıkları neler olabilir, kısıtlılıkları gidermek için ne yapılabilir?

Birinci Basamakta Ebeveynlerin Aşı Karşıtlığı Konusundaki Bilgi ve Tutumlarının İncelenmesi

Aslıhan Çiftçiler, Ayşegül Yıldız, Burcu Ersoy, Nilüfer Kızı, Vildan Mevsim

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: Aşı karşıtı, sunulan her türlü kanıtı göz ardı eder ve bir bütün olarak bilimsel yaklaşımı eleştirir. Sorgulama bilimsel ilerlemenin temel ilkesi iken; aşı karşıtları sorgulamanın imkânsız olduğu bir inanca sıkıca bağlı özelliklere sahiptir. Ülkemizde de tüm dünyada olduğu gibi aşı karşıtı kişilerin sayısı giderek artmaktadır. Günümüzde aşı ile önlenbilir hastalıklar yerine aşılardan kaynaklı hastalıklar gibi hiç bir bilimsel temeli olmayan söylemler ortaya atılmakta ve medya aracılığı ile yayılmaktadır. Bu durum çok yakın zamanda bulaşıcı hastalıklarla ilgili ciddi salgınlara yol açabilecek, dünyanın büyük bir kesiminde yıllardır ortaya çıkmayan bazı hastalıklar yeniden baş gösterebilecektir. Aşı konusu bireyin hem kendisini hem yaşadığı toplumu doğrudan etkileyen bir durumdur. Bu nedenle, özellikle ebeveynlerin aşı karşıtlığı konusundaki bilgileri ve tutumlarının belirlenmesi, eksik ve hataların ortaya konulması gerekmektedir.

Bu araştırmanın amacı DEU Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerinde (ASM) izlenen çocukları olan ebeveynlerin aşı karşıtlığı konusundaki bilgilerini ve tutumlarını ortaya koymaktır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı olarak planlanan çalışma; DEU Eğitim Aile Sağlığı Merkezleri(ASM)'nde, Haziran 2021 ve Haziran 2022 tarihleri arasında yapılacaktır. Araştırmaya çeşitli nedenlerle ASM'de bulunan çocukları olan ve çalışmaya katılmayı kabul eden ebeveynlerin dahil edilmesi planlanmaktadır. Ebeveynlere sosyodemografik veriler ve literatür eşliğinde oluşturulan ebeveynlerin aşı karşıtlığı konusundaki bilgilerini ve tutumlarını belirlemeye yönelik soruları içeren anket yüzyüze uygulanacaktır.

Tanımlayıcı değişkenler için ortalama, standart sapma, sıklık ve yüzde dağılımları verilirken ki-kare ve t-testi analizlerinde IBM SPSS 22.0 kullanılacaktır. İstatistiksel anlamlılık için p değeri <0,05 alınacaktır.

Bulgular: Araştırma tasarım aşamasındadır.

Sonuç ve Tartışma:

- Birinci basamakta ebeveynlerin aşı karşıtlığı konusundaki bilgi ve tutumlarına yönelik hangi soruları sorabiliriz?
- Örneklem seçimi için yaş grubu ve büyüklüğünün hesaplanmasında bilgi ya da doğru uygulama düzeyi değeri için önerileriniz nelerdir?

Birinci Basamağa Başvuran Nikotin Bağımlısı Erişkinlerde Ruhsal Hastalık Durumunu ve Aile İşlevselliğinin DeğerlendirilmesiRN

Ahmet Celep, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Ayşe Nur Gül

Adana Şehir Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Son yıllarda ülkemizde nikotin bağımlılığının azaltılmasına yönelik yapılan bütün çalışmalara rağmen erişkinlerde nikotin bağımlılığı yüksek saptanmaktadır. Bu çalışmada amaç 1. basamak kliniğe başvuran nikotin bağımlısı erişkinlerde anksiyete ve depresyon riskini belirleyerek aile işlevselliğini ölçmektir.

Yöntem: Kesitsel tipte yapılacak olan bu çalışma Adana'da bulunan Makbule Yusuf Televi ASM'deki 3 birime başvuran nikotin bağımlısı erişkinler üzerinde yürütülecektir. Hastaların nikotin bağımlılığı Fagerström nikotin bağımlılığı testi ile ölçülecektir. Daha sonra Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği kullanılarak anksiyete ve depresyon riski belirlenecektir. Son olarak Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ) ile aile işlevselliği ölçülecektir.

Bulgular: Nikotin Bağımlılığında davranış değişikliğinin sağlanması ve bağımlılıktan kurtulma aşamasında yapılan müdahalenin başarı oranı düşüktür. Nikotin Bağımlılarında anksiyete ve depresyon görülme riski genel popülasyona göre yüksek bulunmaktadır. Nikotin Bağımlılarının bağımlılıktan kurtulma aşamasında kendi ailelerinden alacakları destek oldukça önemlidir.

Sonuç: Nikotin Bağımlılığından kurtulmak isteyenlerin ruhsal hastalık riskinin belirlenmesi, aile işlevselliğinin değerlendirilmesi yapılacak müdahalenin başarısını artıracaktır. Araştırma Soruları 1. Anksiyete ve Depresyon riski yüksek bulunan nikotin bağımlı hastalara hangi türde müdahaleler önerilebilir? 2. Nikotin Bağımlı Hastalarda aile işlevselliğinin bozuk olduğu durumlarda nasıl bir müdahale yapılmalıdır?

Bir Üniversite Hastanesi'ne Başvuran Doğurgan Çağdaki Kadınların Rubella ve Cmv Seroprevalansının Retrospektif Olarak Araştırılması

Ayça Bursal, Ayfer Gemalmaz

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hastanesi Aile Hekimliği ABD

Giriş: Gebelik sırasında ya da doğumdan sonraki erken dönemde ortaya çıkan enfeksiyonlar sadece anneyi değil bebeği de morbidite ve mortalite yönünden etkileyen ciddi hastalıklardır. En sık karşılaşılan konjenital enfeksiyonlar TORCH grubu olarak adlandırılan enfeksiyonlardır. Bunlardan rubella enfeksiyonu fetüste konjenital rubella sendromuna yol açabilmesi nedeniyle çok önemli iken, gebelikte geçirilen primer CMV enfeksiyonu ise yenidoğanlarda %30-40 konjenital enfeksiyona neden olmaktadır. Hayatı tehdit eden ve yaşam kalitesini etkileyen bu enfeksiyonların önüne geçebilmek için, gebelerin taranması, takibi, antenatal tedavisi büyük önem taşımaktadır. Gebelerin bu hastalıkları geçirip geçirmediğinin öğrenilmesi, riskli grupların belirlenmesi, takip edilmesi, koruyucu önlemlerin planlanması önemlidir. Bu yüzden bizde doğurgan çağdaki kadınlarda rubella ve CMV seroprevalansının araştırılmasını hedefledik.

Yöntem: 01/01/2014-31/12/2020 tarihleri arasında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hastanesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi'ne başvuran Rubella IgG, Rubella IgM, CMV IgG, CMV IgM'den herhangi biri ya da birden fazlası istenen tüm 15-49 yaş aralığındaki kadın hastaların hastanenin sisteminden retrospektif olarak taranması ile gerçekleştirildi.

Bulgular: Araştırma sonuçlarına göre hastaların median yaşı 29 yıldır. Rubella IgG tetkiki istenen 3017 kişi olup 2834(%93,9)'ü pozitif, 158(%5,2)'i negatif, 23(%0,8)'ü ara değer, 2(%0,1)'si numune yetersizliğine bağlı red şeklinde sonuçlanmıştır. Rubella IgM tetkiki istenen 2242 kişiden 80(%3,6)'i pozitif, 2130(%95,0)'ü negatif, 26(%1,2)'si ara değer, 6(%0,3)'si red şeklinde sonuçlanmıştır. CMV IgG istenen 1663 kişiden 1630(%98,0)'u pozitif, 28(%1,7)'i negatif, 1(%0,1)'i ara değer, 4(%0,2)'ü red gelmiştir. CMV IgM tetkiki istenen 1837 kişiden 47(%2,6)'si pozitif, 1758(%95,7)'i negatif, 27(%1,5)'si ara değer, 5(%0,3)'i red şeklinde sonuçlanmıştır.

Sonuç: Araştırmamız henüz sonuçlanmamış olup analiz aşamasındadır.

Covid-19 Korkusunun Umutsuzluk ve Psikolojik İyi Oluş ile İlişkisi

Büşra İlksöz, Nilgün Özçakar

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Dünya Sağlık Örgütü 31 Aralık 2019'da, Çin'in Wuhan şehrinde etiyojisi bilinmeyen pnömoni vakalarını bildirmiştir. Etken daha önce insanlarda tespit edilmemiş yeni bir koronavirüs (SARS-CoV-2) olarak tanımlanmıştır. DSÖ, Covid-19 salgını virüsün yayılımı ve şiddeti nedeniyle 11 Mart'ta pandemi olarak tanımlamıştır.

Salgının DSÖ tarafından pandemi olarak ilan edilmesi üzerine alınan zorunlu izolasyon, karantina gibi önlemler salgını önleme ve sağlık sistemleri üzerindeki etkisini azaltma için gerekli olsalar da salgına bağlı ortaya çıkan korkuyu beslemektedir. Ayrıca, bu önlemlerin birtakım olumsuz psikolojik, sosyal ve ekonomik sonuçları olacağı bilinmektedir.

Hastalığın kesin seyrinin bilinmemesi, şiddeti ve süresinin tahmin edilememesi, kesin bir tedavi yöntemi ve aşının olmaması ve yüksek ölüm riski, gelecekle ilgili endişe ve umutsuzluk yaratabilmektedir. Covid-19 korkusundan fonksiyonel olarak etkilenenlerin daha fazla umutsuzluk, intihar düşüncesi, alkol-madde kullanımına yatkın olduğu yapılan çalışmalarda gösterilmiştir. Aynı zamanda Covid-19 korkusunun mental iyi oluşla negatif korelasyon gösterdiği çalışmalar bulunmaktadır.

Bu araştırmanın amacı Covid-19 korkusunun umutsuzluk ve psikolojik iyi oluş düzeyi ile ilişkisinin saptanmasıdır.

Yöntem: Çalışma kesitsel analitik araştırmadır. Çalışmanın evreni, Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği Eğitim ASM'lerine kayıtlı 18 yaş üzeri erişkinlerdir. Örneklem büyüklüğü 378 kişi olarak hesaplanmıştır. 1 Nisan-1 Ağustos 2021 tarihleri arasında DEÜ Aile Hekimliği Eğitim ASM'lerine başvuran 18 yaş ve üzeri erişkinler gönüllülük çerçevesinde çalışmaya dahil edilecektir. Katılımcılara yüz yüze görüşme yöntemi ile sosyodemografik veri formu, Covid-19 Korkusu Ölçeği, Beck Umutsuzluk Ölçeği, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği uygulanacaktır. Verilerin analizinde SPSS programı kullanılacaktır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı analizler, ki-kare, t testi ve regresyon analizi kullanılacaktır.

Bulgular: Bağımsız değişkenler; sosyodemografik özellikler, Covid-19 korkusu, Covid-19 maruziyeti, bağımlı değişkenler; umutsuzluk düzeyi, psikolojik iyi oluş düzeyi olarak tasarlanmıştır.

Sonuç: Araştırma fikir aşamasındadır.

Tartışma:

1. Herhangi bir dışlama kriteri eklenebilir mi?
2. Psikolojik iyi oluş düzeyini etkileyecek diğer faktörler için hangi kriterler dışlanabilir?

6-24 Ay Arası Çocuklarda Rotavirüs Aşılmasının, Ebeveynlerin Bu Konu Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin ve Rotavirüs Aşısı Yaptırmama Nedenlerinin Değerlendirilmesi

Emine Arı Kütük, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Aşılama en etkili ve güvenli koruyucu sağlık hizmetlerinden biridir ve enfeksiyon hastalıklarının mortalite ve morbiditesini azaltmakla doğrudan ilişkilidir. Akut Gastroenterit özellikle gelişmekte olan ülkelerde 0-5 yaş arası çocuklarda önemli bir enfeksiyon hastalığıdır. Viral Akut Gastroenterit nedenleri arasında ise en sık görüleni Rotavirüstür. Ülkemizde Rotateq ve Rotarix olmak üzere iki farklı canlı Rotavirüs aşısı bulunmaktadır. Rotavirüs aşıları ulusal bağışıklama çizelgemizde henüz yer almamaktadır. Aşı eczanelerden ücretli temin edilmektedir. Biz de bu çalışmamızda Rotavirüs aşısı yapılan çocuk sıklığı, ebeveynlerin bu konu hakkındaki bilgi düzeyleri ve ebeveynlerin aşı yaptırmamasındaki nedenlere yönelik araştırma yapmayı amaçladık.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipteki bu çalışmanın Ceyhan Hürriyet Aile Sağlığı Merkezi'ndeki 5 farklı Aile hekimliği birimine kayıtlı 6-24 ay arası çocuklar ve ebeveynleri ile gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Aile hekimlerinin AHBS'leri üzerinden 6-24 ay arası çocuklar tespit edilecek ve bu çocukların Rotavirüs aşısı yaptırıp yaptırmadıkları belirlenecektir. Burada tespit edilen Rotavirüs aşısı yapılmayan çocukların ebeveynlerine ulaşılacak ve sosyodemografik özelliklerin, Rotavirüs aşısı hakkındaki bilgi düzeylerinin ve aşı yaptırmama nedenlerinin yer aldığı anket formu yüzyüze görüşülerek uygulanacaktır.

Bulgular: Bu çalışmada bağımlı değişken Rotavirüs aşısı yapılma durumudur. Bağımsız değişken ise Rotavirüs aşısının yapılıp yapılmamasını etkileyen risk faktörleridir.

Çalışmamız henüz "Bir fikrim var " aşamasındadır.

Sonuç: Bölgemizdeki ebeveynlerin Rotavirüs aşısı yaptırmamasındaki nedenler değerlendirilip, bununla ilgili farkındalık oluşturulabilir. Ülkemizde yapılan Rotavirüs aşılama verileriyle bulduğumuz verileri karşılaştırabiliriz.

Tartışma Soruları: Ebeveynlerin sosyodemografik özelliklerinde sorgulanması için öneriniz var mı?

Hipertansiyon Tanılı Hastaların Tedavi Takiplerinde Sağlık Kuruluşu Tercihleri ve Tercihlerini Etkileyen Faktörler

Merve Vatansever Balcan, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Hipertansiyon erişkin yaştaki mortalite ve morbiditenin en önemli sebeplerinden biridir. Hipertansiyonun %95'i esansiyel olup tedavisinde; yaşam stilini değiştirme, diyet düzenlemesi, egzersiz ve ilaç tedavisi olmak üzere aşamalı bir protokol yer almaktadır. Uç organ hasarlarını azaltacağı için etkin ve düzenli hipertansiyon tedavisi büyük önem taşımaktadır. Birinci basamak hekimleri kolay ulaşılabilir olmaları sebebiyle kan basıncı kontrolünde önemli rol almaktadır.

Amaç: Bu çalışmada hipertansiyon hastalarının takiplerini sürdürdükleri sağlık merkezini saptamayı ve bunun sebeplerini ortaya koymayı amaçladık.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı bir çalışma olarak planlanmıştır. Araştırma evrenini, 1 Haziran-30 Ağustos 2021 tarihleri arasında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hafsa Sultan Hastanesi kardiyoloji polikliniğine başvuran ve çalışmaya katılmayı kabul eden 18 yaş üzeri hastalar oluşturacaktır. Veri toplama yöntemi olarak yüz yüze görüşme tekniği kullanılacaktır. Katılımcılara sosyodemografik özelliklerini sorgulayan ve araştırmacılar tarafından çalışma amacına yönelik yapılandırılmış bir anket formu yöneltililecektir. Veriler istatistiksel paket programlar aracılığı ile değerlendirilecektir.

Bulgular: Çalışmamız öneri aşamasındadır.

Sonuç: Çalışma sonucunda hastaların çoğunlukla ikinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşlarına başvurduklarının ortaya konulacağı tahmin edilmektedir. Yapacağımız bu araştırmanın bulguları ışığında mevcut durumun nedenlerine yönelik tespitlerin yapılması ve bu hastaların aile hekimliği sisteminde izlem oranlarının artırılabilmesi için farkındalık oluşturma konusunda literatüre katkıda bulunulması hedeflenmektedir.

Tartışma Soruları:

- 1) Anket içeriği ve uygulama yöntemi açısından önerileriniz nelerdir?
- 2) Çalışma amacına uygun dizayn edilmiş midir?
- 3) Çalışma dışı bırakılma kriterleri ne olmalıdır?

Aile Hekimliği Polikliniklerine Başvuran Kişilerin Doku ve Organ Bağışına Ait Bilgi, Tutum ve İsteklilikleri

Büşra Nursinem Turan, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Organ nakli, organ yetmezliği olan hastaların kurtarılmasında en etkili tedavi haline gelmiştir. Organ nakline ihtiyaç duyan bir bekleme listesindeki donör sayısı ile hasta sayısı arasında uzun zamandır devam eden bir dengesizlik vardır. Gelişmekte olan ülkelerde kadavradan organ bağışı oranı oldukça düşüktür. Organ bağış oranının düşüklüğü önemli bir halk sağlığı sorunudur. Ve kadavra donör organ bağışındaki önemli engellerden biri aileler tarafından ret edilmesidir. Bu konuda birçok çalışma sağlık personelinin, tıp fakültesi ve hemşirelik öğrencilerinin bilgi ve tutumunu incelemiş olup toplum üzerinde çok az araştırma yapılmıştır. Bu çalışma aile hekimliği polikliniğine başvuran kişilerin organ bağışına yönelik bilgi düzeyini araştırmak ve tutumlarını ölçmeyi amaçlamıştır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu çalışma 1-31 Ekim 2021 tarihleri arasında Adana ilinde belirlenecek olan 5 tane aile hekimliği birimine başvuran 380 erişkin kişiler üzerinde uygulanacak olup organ bağışına yönelik tutumları sorgulanacaktır. Sosyodemografik verileri ve organ bağışı ile ilgili bilgi düzeyini inceleyen bir anket ve Organ bağışı ile ilgili tutum ölçeği yüz yüze görüşme ile uygulanacaktır. $p < 0,05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Araştırmadaki bağımlı değişken organ bağışı bilgi düzeyi ve tutumu; bağımsız değişken başta sosyodemografik veriler olmak üzere potansiyel ret nedenleri (rutin tedaviyi olumsuz etkileme kaygısı, organın uygunsuz kişiye nakli, organ bağış sistemine güvenmeme, vb...)

Sonuç: Çalışmamızda, organ bağışına yönelik farkındalık yaratmak, organ bağışının önündeki engelleri tespit etmeyi umuyoruz.

Tartışma:

- 1) Önerdiğiniz dışlama kriterleri olur mu?
- 2) Organ bağışı hakkındaki bilgilerinin sorgulanması için farklı önerileriniz var mıdır?
- 3) Bağımsız değişkenler için önerileriniz nelerdir?

Erken Puberte Görülen Çocukların Ebeveynlerinin Bilgi Düzeyi, Davranış ve Tutumunun Araştırılması

Zahide Nazlı Mart, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Bahar Söyler

Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Erken puberte ergenlik bulgularının olması gereken zamandan önce başlamasıdır. Bu sınır kızlarda 8, erkeklerde 9 yaştır. Bu durum ikincil cinsiyet bulgularının erkenden gelişip ilerlemesi, kemik yaşında ilerleme, nihai boyda kısalık, orantısız vücut görünümü ve psikososyal davranış bozukluklarından sorumlu olur. Bir aile için çocuğunun ergenliğe erken girmesi endişe vericidir. Ergenliğin erken başlaması ile ailelerin, çocuğun bu durumdan fiziksel ve psikolojik olarak etkilenip etkilenmeyeceği, kendisini nelerin beklediği (boy gelişiminin nasıl olacağı) gibi düşünceleri olabilir. Bu çalışmada amacımız ebeveynlerin, erken puberteye yaklaşım konusunda bilgi düzeylerini araştırmak ve tutumlarını incelemektir.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu araştırma 01.04.2021-01.06.2021 tarihleri arasında Adana ilinde belirlenecek bir aile sağlığı merkezine başvuran kız çocuklarda 0-8 yaş aralığında, erkek çocuklarda 0-9 yaş aralığında çocukları olan 120 ebeveyn üzerinde gerçekleştirilecektir. Ebeveynlere sosyodemografik verilerden sonra erken pubertede risk faktörlerinin neler olduğu, bu süreçte çocuklarına olan tutumu, çocuklarının kronik hastalığı olup olmadığı, ilaç kullanım durumu ile ilgili sorular içeren anket yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanacaktır. Verilerin analizi SPSS 21.0 paket programı ile değerlendirilecektir. $p < 0,05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Bu çalışmada bağımlı değişken ebeveynlerin bilgi düzeyleri, bağımsız değişken ise sosyodemografik verilerdir.

Sonuç: Bu çalışmayla ailelerin bilgi düzeyi ve tutumları ile ilgili farkındalık oluşturmayı düşünüyoruz.

Tartışma soruları:

Dışlama kriteri olarak bir öneriniz var mı?

Hipertansif Hastalarda İlaç Sayısı Arttıkça Tedavi Uyumunun Değerlendirilmesi

Feride Zıba, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Hipertansiyon, sürekli kan basıncı yüksekliği ile kendini gösteren, sistemik bir hastalık olup, ciddi komplikasyonlara neden olması ve toplumda yaygın olarak görülmesi nedeniyle önemli bir sağlık problemidir. Tedavi edilmeyen hipertansiyonun, kalp yetersizliği, koroner kalp hastalığı, hemorajik ve trombotik inme, böbrek yetersizliği, periferik arter hastalığı, aort diseksiyonu ve ölüm oranını artırdığı ortaya konmuştur. Hipertansiyon yönetiminde başarılı olmak için kan basıncı kontrolünü sağlama ve devam ettirmede ilaç tedavilerine uyum göstermesi gerekmektedir. Bu araştırmada amaç; hipertansif hastalarda ilaç sayısı arttıkça tedavi uyumu değişiyor mu? İlaç sayısı arttıkça ilaç yan etkileri(düşme,hipotansif atak,baş dönmesi,gece sık tuvalete kalkma gibi)artıyor mu?

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel türde olan bu araştırma Adana'da dört ayrı aile sağlığı merkezinden dört ayrı aile hekimliği birimine 01.05.2021 ile 01.07.2021 tarihleri arasında başvuran 45 ile 65 yaş aralığındaki bireylere en az 6 aydır hipertansiyon nedeniyle medikal tedavi alan, gönüllü 180 hasta dâhil edilecektir. Hipertansiyon dışında ek hastalığı olan hastalar çalışmaya dahil edilmeyecektir.Araştırmanın verileri; yüz yüze görüşme tekniği uygulanarak sosyodemografik özelliklerini, hastalık durumu ve kullanılan ilaç türlerini belirlemek amacıyla hastalığa ilişkin özelliklerinin tanıtıldığı tanıtıcı bilgi formu ve ilaç uyumu durumu Modifiye Morisky Ölçeği (MMÖ) kullanılacaktır. P<0.05 değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Bu çalışmada bağımlı değişken ilaç uyumu, bağımsız değişken sosyodemografik özellikler ve kullanılan antihipertansif ilaç sayısıdır.

Sonuç: Bu çalışmayla hipertansif hastalarda ilaç sayısı arttıkça tedaviye uyumunun ve yan etkilerinin karşılaştırılmasını değerlendirmeyi amaçlıyoruz.

Tartışma Soruları:

- 1) Çalışmamız aile sağlığı merkezinde mi hastanede mi yapılmalıdır?Dışlama kriteri yeterli midir?
- 2) İlaç sayısı kaç kadar alınmalıdır?

Aydın İli Efeler İlçesinde Bir Aile Sağlığı Merkezine Ağrı Yakınmasıyla Başvuran Hastaların Sağlık Arama Davranışları ve İlişkili Etkenler

Emine Kırmızıgül, Okay Başak

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Ağrı yakınması olan bireylerin sağlık arama davranışlarının bilinmesi aile hekimlerinin hasta yönetimi açısından önem taşımaktadır. Çalışmanın amacı ağrı yakınması ile aile hekimine başvuran bireylerin ağrı yakınmalarına yönelik sağlık arama davranışlarını ve bunu etkileyen etkenleri saptamaktır.

Yöntem: Tanımlayıcı desendeki çalışma Kasım-Aralık 2020 tarihleri arasında Aydın Efeler ilçesi 4 Nolu Aile Sağlığı Merkezinde yapıldı. Araştırmanın evrenini, belirtilen tarihlerde ASM'ye başvuran ve başlıca yakınması ağrı olan tüm yetişkin hastalar oluşturdu. Ayrıca örnekleme yapılmadı, ancak çalışmanın tanımlayıcı desende olması, çalışma verilerinin 2 aylık bir süre içinde bir araştırmacı tarafından yüz yüze toplanacak olması dikkate alınarak en az 200 kişiye ulaşılması hedeflendi. Daha önce yapılan ve literatürde yer alan benzer çalışmalardan esinlenerek oluşturulan ve hastaların sosyodemografik özellikleri ile çare arama davranışlarını içeren anket formu bir araştırmacı tarafından yüz yüze teknikle uygulandı. Tanımlayıcı istatistikler ve alt grup karşılaştırmalarında ki-kare testi kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan 211 hastanın %55,5'i erkek ve %43,6'sı düşük eğitim düzeyine sahipti. Yüzde 34,1'i aktif olarak çalışmayan ve %83,4'ü kentte yaşayan katılımcıların %30,4'ü ağrı yakınması başladıktan bir ay sonra, daha çok kesin çözüm arayışı (%46,9) ve ilaç yazdırma amacıyla (%33,2) aile hekimine başvurmuştu. En fazla başvuru %35,1 oranla baş-boğaz bölgesi ağrıları içindi. Kadınlarda omurga ağrıları daha yaygın başvuru nedeniydi. Hastaların %72,5'i aile hekimine gelmeden önce başka girişimlerde bulunmuştu; %23,7'si meslektan olmayan birinden sağlık hizmeti almıştı. Yüzde 61,1'i ağrı kesici ilaç kullanırken %52,7'si bitkisel, %34,6'sı evsel, %28'i bedensel ve %5,7'si zihinsel yöntemleri tercih etmişti. Bu girişimlerin tercih edilmesinin en sık nedeni %38,9 ile kolay erişilmesiydi.

Sonuç: En fazla baş-boğaz bölgesi ağrısı yakınması ile başvuran hastaların büyük çoğunluğu hemen doktora gelmek yerine öncesinde başka girişimlerde bulunmuştur. En yaygın yapılan girişim ağrı kesici ilaç kullanma ve bitkisel yöntemlerdir.

Tartışma sorusu: Her dört kişiden birinin başvuru öncesinde başka girişimlerde bulunmasını ve her dört kişiden birinin sağlık çalışanı olmayan birinden sağlık hizmeti almasını nasıl değerlendirirsiniz?

Diyetle Alınan Na Miktarını Öngörebilecek Bir Ölçüm Aracı Geliştirme

Şermin Özbay, Tolga Günvar, Emel Altekin, Rüksan Çehreli

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Aşırı tuz tüketimi değiştirilebilir bir sağlıksız beslenme uygulamasıdır ve birçok kronik hastalığın temelinde yer almaktadır. Tuz tüketiminin azaltılması yüksek kan basıncının ve buna bağlı olarak inme, kardiyovasküler hastalıklar ve böbrek hastalıklarının azaltılmasında en kolay yol olarak gösterilmektedir. Ayrıca aşırı tuz tüketiminin mide kanseri, osteoporoz, obezite, diyabet ve astım semptomlarının şiddetlenmesi ile de yakından ilişkili olduğu belirlenmiştir.

24 saatlik idrar Na atılımının çoklu koleksiyonları diyet Na alımını değerlendirmek için altın standart olarak kabul edilmesine rağmen, 24 saatlik idrarın katılımcılar için yük olması, analitik emeği ve toplanmasındaki zorlukları nedeniyle karmaşıktır ve bu nedenle birinci basamak kliniği için uygun değildir.

Literatürde beslenme günlüğü veya besin tüketim sıklığı anketleri ile tuz tüketimi ölçülmeye çalışılmış ve 24 saatlik idrarda Na atılımı ile korelasyonuna bakılmıştır. Ancak Avrupa ve Amerika ve Japonya gibi ülkelerdeki diyetlerdeki Na kaynakları ile ülkemizdeki Na kaynakları önemli farklılıklar göstermektedir. Bu ülkelerde Na daha çok paketli gıdalardan ya da tuzlanmış besinlerden alınmaktadır. Ülkemizde ise ekmek ve yemeğe eklenen tuz en önemli Na kaynakları olarak öne çıkmaktadır.

Bu bilgiler ışığında Na alımını beslenme alışkanlıkları üzerinde öngörebilecek ülkemize özgü bir ölçüm aracına gereksinim vardır. Bu çalışmanın amacı diyetle alınan Na miktarını öngörebilecek bir ölçüm aracı geliştirmektir.

Yöntem: Çalışma kesitsel analitik araştırma olarak planlanmıştır. Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesinde rutin muayene, tetkik, tahlil ve tedavi işlemleri sırasında herhangi bir nedenle 24 saatlik idrarda Na bakılmış hastalar çalışmaya dahil edilecektir. Hedeflenen katılımcı sayısına ulaşıncaya kadar hastalar telefonla aranacak ve araştırmaya katılım için sözlü onamları alınacaktır. 500 kişiye ulaşım hedeflenmektedir. Araştırmada veriler bir anket uygulaması ve 24 saatlik idrarda biyokimyasal Na⁺ ölçümü ile toplanacaktır.

Bulgular: Araştırma halen devam etmektedir.

Sonuç: Araştırma halen devam etmektedir.

Tartışma Soruları:

- Çalışmamızla ilgili düşünceleriniz ve katkılarınız nelerdir?
- Anket içeriği ile ilgili önerileriniz nelerdir?

18 ve 65 Yaş Aralığında Kronik Hastalık ve Polifarmasi Yaygınlığının Araştırılması

Fatma Efe, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Esra Güngör

Adana Şehir Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Kronik hastalıklar kesin bir tedavisi olmayan ve düzenli tıbbi müdahale gerektiren ülkemizde ve Dünya’da çeşitli faktörlere bağlı olarak yaygınlığı giderek artan hastalıklardır. Polifarmasi ise 2 ya da daha fazla ilacın kullanılmasıdır. Kronik hastalıkların olması ya da sayısının artması ,bireylerin uygunsuz ilaç kullanımı ,hekimlerin birbirinden habersiz ilaç reçete etmeleri polifarmasiye yol açabilmektedir .Dünya’da ve ülkemizde yapılan çalışmalar incelendiğinde 65 yaş ve üzeri kişilerde polifarmasi prevalansı (ülkeden ülkeye değişmekle birlikte) yaklaşık olarak %60 -%85 arasında olduğu görülmektedir .Dünya ’da yapılan çeşitli çalışmalar ile 18 yaş üstü bireylerde kronik hastalık ve polifarmasi yaygınlığının tahminlerin üstünde olduğu saptanmıştır.18 ile 65 yaş arası bireyler sosyal, ekonomik ve toplumsal açıdan Dünya’da ve ülkemizde önemli yere sahiptir .Bu çalışmanın amacı bölgemizde 18 ile 65 yaş aralığındaki bireyler arasında kronik hastalık ve polifarmasi yaygınlığını ortaya çıkarmaktır.

Yöntem: Kesitsel ve tanımlayıcı bir araştırma olarak planlanan çalışmamız 01.06.2021 - 01.08.2021 tarihleri arasında yapılacaktır. Adana’da dört ayrı aile sağlığı merkezinden dört ayrı aile hekimliği birimine başvuran 18 ile 65 yaş aralığındaki bireylere ;yüz yüze görüşme tekniği uygulanarak sosyodemografik verileri içeren, kronik hastalığın ya da hastalıkların var olup olmadığını ,kaç adet ilaç kullandıklarını ve bunların süresini belirlemeye yönelik soruları içeren anket yöneltilecektir.

Bulgular: Bu çalışmanın bağımlı değişkenleri kronik hastalık varlığı ve polifarmasi öyküsüdür. Bağımsız değişkenler ise sosyodemografik özelliklerdir

Sonuç: Dünya ’da yapılan çeşitli çalışmalar ile 18 yaş üstü bireylerde kronik hastalık ve polifarmasi yaygınlığının tahminlerin üstünde olduğu saptanmıştır. Bu çalışma sayesinde bölgemiz hakkında bir farkındalık meydana getirerek literatüre katkı sağlamayı umuyoruz.

Tartışma Soruları:

1- Kesin bir tanısı olmayan kişilerin çalışmaya dahil edilmesi hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Türkiye Genelinde Covid 19 Pandemisinin Prevalans Özelliklerinin Belirlenmesi

Yılmaz Sezgin

İstanbul Eğitim Araştırma Hastanesi

Giriş: Covid 19 pandemisine ait yayınlanan güncel verilerde toplam vaka ve ölüm, yeni vaka ve ölüm ve mevcut kritik vaka sayılarına vurgu yapılmaktadır. Toplam yatan ve kritik vaka sayıları belirtilmemektedir. Çin'de yapılan bir çalışmada Covid 19 ile enfekte semptomatik hastaların %81'inde hafif, %14'ünde şiddetli ve %5'inde ise kritik hastalık tablosu ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde sağlık bakanlığının günlük açıkladığı pandemi verilerinde de; toplam şiddetli ve kritik vaka sayıları ile ilgili bir bilgi mevcut değildir. Biz de bu çalışmamızda pandeminin başlangıcından itibaren toplam yatan ve kritik vaka verilerini ortaya çıkarmayı amaçladık.

Yöntem: Bu çalışma kesitsel bir araştırmadır. Türkiye genelinde eğitim aile sağlığı merkezlerinin tamamı kapsam alanına alınacak. Herbir birimdeki kayıtlı nüfus, Covid 19 enfeksiyonuna bağlı toplam vaka ve ölüm sayıları, toplam yatan hasta ve yoğun bakıma alınan vaka sayılarına ulaşılmaya çalışılacak. Tanımlayıcı analizlerde frekans testi, karşılaştırmalı analizlerde ki-kare testi kullanılacaktır..

Bulgular: Bağımsız değişkenler: Yaş, cinsiyet, medeni durum, iş yaşamı, ekonomik durum ve sahip oldukları kronik hastalıklar gibi veriler bağımsız değişkenler olarak dikkate alınacaktır.

Bağımlı Değişkenler: Toplam vaka ve ölüm sayıları, toplam yatan hasta ve yoğun bakıma alınan vaka sayıları, postcovid tedavi ve takip süreleri bağımlı değişkenler olarak dikkate alınacaktır.

Sonuç:

1. Bu çalışma sonucunda elde edilen sonuçlar; ulusal veri tabanı için güncel ve genel popülasyonu yansıtan önemli bir kaynak olacaktır.
2. Covid 19 pandemisinin ülkemize ait prevalans özellikleri belirlenmiş olacaktır.
3. Çalışmaya katılan herbir aile sağlığı birimi ve/veya aile sağlığı merkezleri; kendi verilerini analiz etmeleri ve yayınlamaları konusunda teşvik edilecektir.
4. Bu çalışma sonucu elde edilen bulguların bazı genetik hastalıkların dağılımı konusunda yol gösterici olabileceğini düşünüyoruz.

Tartışma Sorularo:

1. Örneklem büyüklüğü ve belirleme yöntemi yeterli ve uygun mu?
2. Araştırma kapsamına alınan değişkenler yeterli mi?
3. Etik izin için nasıl bir yol izlenmeli?

2010-2020 Yılları Arasında Dermatoloji Polikliniğine Başvuran Scabies Olgularının Epidemiyolojik Değerlendirilmesi

Tuğba Elagöz, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Scabies, deride özellikle geceleri şiddetlenen kaşıntı şikayeti yanında polimorfik döküntü ve süperenfeksiyonla karakterize bir klinik tablodur. Uzun yıllar devam edebilen, kişinin sosyal çevresinde anksiyete yaratan ve olumsuz duygulanımlara neden olan rahatsız edici bir hastalıktır. Tüm etnik ve sosyoekonomik gruplar dahil olmak üzere dünya genelinde görülebilmesi özellikle huzurevleri, hastane ve okul gibi birlikte yaşam alanlarında epidemiler oluşturabilmesi sebebiyle önemli bir sorundur.

Scabies hastalığının görülme sıklığı son yıllarda diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de belirgin olarak artmıştır. Artışın nedenleri arasında ülkemizde de son dönem yaşanan göç, mülteci artışı ve buna bağlı aşırı kalabalıklaşma düşünülmektedir. Tanı sürecini geciktirmemek, tanı alan hastalarda etkin bir tedavi düzenlemek çok sayıda olgunun önüne geçmenin ve scabies salgınını önlemenin önemli bir basamağıdır.

Amaç: Bu araştırmada scabies tanılı hastaların yaş, cinsiyet, ikametgah dağılımı, hastalığın yıllara ve mevsimlere göre görülme sıklığı, tanının nasıl konulduğu, verilen tedaviler ve tekrarlayan başvuru nedenlerinin öğrenilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Araştırmamız retrospektif bir çalışmadır. Bu araştırmanın evrenini Üniversite Hastanesi Dermatoloji polikliniğine 2010-2020 yılları arasında başvuran ve scabies tanısı konulan hastalar oluşturmaktadır. Hasta bilgileri Hastane Bilgi Yönetim Sistemi üzerinden elde edilecek olup tüm hastaların tanımlayıcı verilerine ulaşılması hedeflenmektedir. Analizler istatistik paket programlarıyla yapılacaktır.

Bulgular: Araştırmamız henüz fikir aşamasındadır.

Sonuç: Scabies hastalarının sosyodemografik özellikleri değerlendirilerek hastalık ile ilgili görülme sıklığındaki artış nedenleri, tedaviye uyumun önemi ve tekrarlayan başvuru nedenleri hakkında farkındalığın artırılmasına katkıda bulunulacaktır.

Tartışma Soruları:

1) Çalışmayı değişkenler açısından zenginleştirmek için önerileriniz nelerdir?

Birinci Basamağa Başvuran 0-36 Ay Arası Çocuk Sahibi Olan Annelerde Sosyal Desteğin Sorgulanması ve Bunun Ruhsal Sağlık Durumuna Etkisinin Araştırılması

Başak Nazik, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Sosyal destek, genellikle stres altındaki ya da güç durumdaki bireye eş, aile, arkadaş gibi insanlar tarafından sağlanan maddi ve manevi yardımların tümü olarak kabul edilmiştir. Toplumdaki bireyler yaşamlarının belirli dönemlerinde sosyal desteğe ihtiyaç duyar. Anne olmak ve küçük bir çocuğun bakımını üstlenmek de bu durumlardan biridir. Çalışmamız 0-36 ay arası çocuk sahibi olan annelerde algılanan sosyal desteğin ruhsal sağlık durumuna etkisini araştırmak amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipte planlanan çalışmamıza 1 Mayıs-30 Haziran 2021 tarihleri arasında Adana ilinde belirlenecek beş birimli bir aile sağlığı merkezi nüfusuna kayıtlı olan 0-36 ay arası çocuk sahibi olan anneler dahil edilecektir. Yapılandırılmış bir veri bidirim formu ile sosyodemografik veriler toplandıktan sonra katılımcılara algılanan sosyal desteğin belirlenmesi için Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (MSPSS), ruhsal hastalık durumunun belirlenmesi için ise Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği (HAD) uygulanacaktır. $p < 0,05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Çalışmamızda bağımlı değişken ruhsal sağlık durumu; bağımsız değişkenler ise algılanan sosyal destek düzeyi ve annenin yaşı, medeni durumu, eğitim durumu, çalışma durumu, gelir düzeyi, sosyal güvence, evde yaşayan çocuk sayısı, geniş aile veya çekirdek aile olma durumuna göre ailenin tipi, yaşanan evin özellikleri gibi sosyodemografik özellikler, aile bireylerinin tıbbi geçmişi, çocuğun büyüme-gelişme durumu ve emzirme durumu olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Birinci basamakta çalışan aile hekimleri olarak bizler hastalarımızın bakımını bedensel, sosyal ve ruhsal parametreleri içine alacak şekilde düzenleriz. Bu şekilde bütünsel yaklaşımla sorunları erken tespit etmeyi amaçlarız. Düşüncemize göre bireylerin yaşadığı birçok sorunun temelinde sosyal destek eksikliği mevcuttur. Sosyal desteğin 0-36 ay arası çocuk sahibi olan annelerde ruhsal sağlık durumu açısından olumlu etkileri olacağını ve bu konuda farkındalığın artması ile bireylere verilen hizmetlerin de daha etkin sunulabileceğini düşünmekteyiz.

Tartışma soruları:

1-Dışlama kriteri olarak önerileriniz nelerdir?

Diyabetik Ayak Enfeksiyonuna Bağlı Amputasyonların Mortalite Üzerine Etkisi

Melih Aksu, Okay Başak

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Diabetes Mellitus , akut ve kronik komplikasyonlara yol açması bakımından önem arz eden, sağlıksız beslenme ve hareketsizlik gibi yaşam tarzındaki olumsuz durumlara paralel olarak sıklığı giderek artan bir toplum sağlığı sorunudur. Tip 2 diyabet hastalarının yaklaşık %12–15’inde ayak ülseri gelişir. Diyabetik ayak ülserleri morbidite artışına, hayat kalitesinin bozulmasına, yüksek tedavi maliyetlerine ve yüksek oranda alt ekstremitte amputasyonlarına neden olurlar. Bu çalışmanın amacı diyabetik ayak enfeksiyonu gelişen hastalarda amputasyon oranlarını ve amputasyonun mortalite üzerine etkisini saptamaktır.

Yöntem: Analitik desendeki bu çalışma Adnan Menderes Üniversite Hastanesi Kronik Yara Bakım Servisine 2016-2019 yılları arasında yatarak tedavi alan hastaları kapsamaktadır. Tüm hastaların dosya bilgileri alındı ve hastalar 2020 yılı sonuna kadar amputasyon ve mortalite yönünden izlendi.

Bulgular: Çalışma grubumuzu 350 hasta oluşturdu. Büyük bölümü (%71,1; s=249) erkek olan hastaların hastaneye başvurdıklarıdaki yaş ortalaması $62,1 \pm 11,3$ idi (28-94 yaş arası). Hastaların %46,6’sının (s=163) 16 ve daha fazla yıldır diyabeti vardı. Yarı (s=175) 1 kez kronik yara bakım servisine yatmıştı; en fazla yatış sayısı 11 idi. Hastalardan 187’sine (%53,42) major veya minör amputasyon yapıldı (1-4 kez). Hastaların %21,9’unda (s=41) baş parmak, %39,6’sında (s=74) diğer parmaklar, %22,5’inde (s=42) metatars, %12,8’inde (s=24) dizaltı, %2,1’inde (s=4) bilek ve %1,1’inde (s=2) dizüstü amputasyonu uygulandı. Erkek hastaların %55,8’inde (s=139) ve kadın hastaların %47,5’inde (s=48) en az bir kere amputasyon yapıldı. Hastaların 98’i (%28) çalışma dönemi içinde yaşamını yitirdi. Amputasyon yapılanların %32,1’i ve amputasyon yapılmayanların %23,3’ü ex oldu. Aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p > 0,05$). Amputasyon yapılanlar daha genç yaşta ex olmuştu. Amputasyon yapıp ex olanların yaş ortalaması $67,5 \pm 9,5$ iken amputasyon yapılmayıp ex olanların yaş ortalaması $71,8 \pm 9,0$ idi ($p = 0,028$).

Sonuç: Sonuçlarımızın analizleri devam etmektedir. Amputasyon mortalite üzerinde etkili görünmemektedir.

Tartışma Sorusu:

Amputasyon sonrasında ex olma süresi analizlerimizi etkileyebilir mi?

Birinci Basamakta Takip Edilen Cinsel İşlev Bozukluğu Olan Evli Kadınlarda Ruhsal Hastalık Riski ve Yaşam Kalitesinin Belirlenmesi

Pınar Tekçe, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Kadın cinsel işlev bozukluğu (CİB) cinsel yanıt döngüsünü oluşturan cinsel istek ve patofizyolojik değişikliklerde azalma ve bozulma sonucu kişide belirgin sıkıntı veya kişilerarası ilişkilerde zorluk oluşması şeklinde tanımlanır. CİB kadınlarda yaygın olarak görülen kadının genel sağlığının yanı sıra yaşam kalitesini de olumsuz etkileyen bir sağlık sorunudur. Bu çalışmada birinci basamakta takip edilen CİB olan evli kadınlarda ruhsal hastalık riskinin ve yaşam kalitesi üzerine etkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu araştırmanın Adana 75. Yıl 1 nolu Aile Sağlığı Merkezinde bir birime kayıtlı 18-49 yaş arası 300 evli kadın üzerinde yapılması planlanmaktadır. Çalışmaya gebeler, lohusalar ve ciddi kronik hastalığı(kanser, kronik böbrek yetmezliği, serebrovasküler hastalık, immobilité gibi) olan kişiler dahil edilmeyecektir. Çalışmaya katılan kadınlarda sosyodemografik veriler, kullandıkları aile planlaması yöntemleri sorgulanarak Arizona Cinsel İşlev Bozukluğu Testi ile birlikte Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği (HADS) ve Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Ölçeği (WHOQOL-BREF) uygulanacaktır.

Bulgular: Bu çalışmada bağımsız değişken evli kadınlarda cinsel işlev bozukluğu ve sosyodemografik veriler, bağımlı değişken ise yaşam kalitesi ve ruhsal hastalık riskidir.

Sonuç: Bu çalışmanın sonucunda CİB yaşayan evli kadınlarda ruhsal hastalık görülme oranını ve yaşam kalitesi üzerine etkisini araştırmak ve bölgemizdeki sonuçlarla literatüre katkı sağlamayı umuyoruz.

Tartışma soruları:

- 1- Araştırmaya sizce başka hangi değişkenler eklenebilir?
- 2-Kullanılacak ölçekler hakkında farklı önerileriniz var mı?
- 3-Örnekleme seçiminde farklı bir yaş grubu öneriniz var mıdır?

Hasta–Hekim İletişiminin, Hastaların Sağlık Okuryazarlığı Düzeyi ile İlişkisi

Duru Mergen Efe, Nilgün Özçakar

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Etkin bir sağlık sisteminde, sağlık sorunlarının büyük bir kısmının birinci basamak sağlık kuruluşlarında çözümlenebildiği bilinmektedir. Hasta ile hekimler arasındaki iletişimin doğru ve etkin olması bu hususta önemli bir rol oynamaktadır. Hastaların ihtiyaçları, sadece tıbbi gereksinimlerle sınırlı olmayıp, aynı zamanda psikolojik ve sosyal yönleri de olan bir bütündür. Bu bağlamda, hasta odaklı yaklaşım hasta-hekim iletişimini başarıya taşımada önemli bir anahtardır.

Sağlık okuryazarlığı (SOY); bireylerin sağlıkla ilgili bilgilere ulaşması, bu bilgileri anlaması ve bu bilgileri sağlıkla ilgili kararlarında kullanabilmesi için gerekli olan zihinsel ve sosyal becerileri olarak tanımlanmaktadır. Uygun sağlık davranışlarının geliştirilmesi, ihtiyaç duyulan hizmetlere erişim, sağlık bakımının her aşamasında yapılan bilgilendirmelerin bireylere sağlanması noktasında aile hekimlerinin; hastaların sağlık okuryazarlığı konusunda hem farkındalık, hem de yetkinlik sahibi olması önemlidir.

Bu çalışmada, hasta-hekim iletişiminin hastaların sağlık okuryazarlık düzeyi ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma kesitsel analitik araştırma tipindedir. Çalışmaya 1 Eylül 2021 – 31 Ocak 2022 tarihleri arasında Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkez(EASM)' lerine başvuran 18 yaş ve üzeri, okuryazar olan gönüllü katılımcılar dahil edilecektir.

Araştırma, evreni bilinen örneklem formülüne göre hesaplanan 378 katılımcı ile gerçekleştirilecektir. Katılımcılara PCAS (Birinci Basamak Değerlendirme Ölçeği), Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği-32 (TSOY-32) ve sosyodemografik veri anketi yüz yüze görüşme yöntemiyle uygulanacaktır.

Veri analizinde SPSS 24.0 programı kullanılacaktır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı analizler, korelasyon, bağımsız gruplarda t-testi analizi ve regresyon analizi kullanılacaktır.

Bulgular: Bağımlı değişken; hastaların sağlık okuryazarlık düzeyidir. Bağımsız değişkenler ise; hasta-hekim iletişimi, cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni durum gibi sosyodemografik veriler ve diğer faktörlerdir.

Sonuç: Araştırma fikir aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- Eğitim ASM'lerimizin tümünü çalışmaya alalım mı?
- Sağlık çalışanı olan katılımcıları çalışmaya dahil edelim mi?
- Sağlık okuryazarlık düzeyi ile ilişkili hangi faktörler dışlanabilir?

Birinci Basamakta Takip Edilen Yeni Doğum Yapmış Annelerin Yenidoğan Sarılığı İle İlgili Bilgi ve Tutumları

Fatih Oğur, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: “Sarılık” terimi, vücutta artan bilirubin deri ve mukozalarda birikimi sonucu deri ve skleraların sarı renkte görülmesini ifade eder. Sarılık, yenidoğan bebeklerde tıbbi ilgi ve dikkat gerektiren en sık klinik bulgulardan biridir. Yenidoğanların en az üçte ikisinin yaşamın ilk haftasında klinik olarak sarardığı bilinmektedir. Yenidoğan sarılığı genellikle fizyolojik, geçici bir durum olmasına rağmen erken tanı konup tedavisi yapılmadığı zaman bilirubinün nörotoksik etkisi nedeniyle uzun dönem nörolojik sekellere ve bazen istenmeyen ölümlere yol açabilir. Bu çalışmada birinci basamakta takip edilen yeni doğum yapmış annelerin yenidoğan sarılığı ile ilgili bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipte yapılacak olan bu araştırma 1 Mayıs 2021 ile 31 Temmuz 2021 tarihleri arasında Adana Barbaros ve Yenibey Aile Sağlığı Merkezlerinde bulunan toplam sekiz birimde kayıtlı, doğum yaptıktan sonra ilk 15 gün içerisinde takibe gelen anneler üzerinde yapılacaktır. Çalışmaya katılan annelere; sosyodemografik bilgileri, antenatal bakım alma durumu, gebelik süresi, bebeği emzirme durumu, obstetrik öyküsü ve yenidoğan sarılığı konusundaki bilgi ve tutumlarını sorgulayan sorulardan oluşan anket uygulanacaktır. Sağlık çalışanı olan anneler ile önceki bir çocuğu yenidoğan sarılığı nedeniyle fototerapi almış olan anneler çalışmaya dahil edilmeyecektir. Verilerin analizi SPSS 21.0 paket programı ile değerlendirilecektir.

Bulgular: Bu çalışma henüz fikir aşamasındadır. Araştırmadaki bağımlı değişken yeni doğum yapmış annelerin yenidoğan sarılığı ile ilgili bilgi ve tutumları; bağımsız değişkenler olarak başta annelerin sosyodemografik verileri olmak üzere antenatal bakım alma durumu, gebelik süresi, bebeği emzirme durumu, obstetrik öyküsü değerlendirilecektir.

Sonuç: Bu çalışma henüz fikir aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- 1- Dışlama kriteri olarak farklı bir öneriniz var mı?
- 2- Ankete eklemek için farklı soru öneriniz var mı?

Aile Sağlığı Merkezlerinde Görevli Sağlık Çalışanlarının Fiziksel veya Duygusal Sağlık Durumlarının Çalışma Hayatları Üzerine Etkisi

Hacer Aydın Koyunsever, Azize Dilek Güldal

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Çalışma kavramı insanların ihtiyaçlarını karşılamak isteme güdüsünden doğan toplumsal ilişkilerle birlikte ortaya çıkmıştır. Herhangi bir şey yapmak, meydana getirmek, ortaya çıkarmak ve hem bedensel hem de zihinsel bir uğraş ve emek süreci olarak tanımlanan çalışma olgusu, insan yaşamının vazgeçilmez bir parçası olup, ona statü ve değer sağlayan, aynı zamanda toplumun bir parçası olmasını da destekleyen bir faaliyettir. İş sağlığı ve güvenliği; sanayileşmenin ve teknolojinin sebep olduğu çeşitli risk faktörleri ve tehlikeler nedeniyle hayatları ve gelecekları risk altına giren iş görenlerin; hem çalıştıkları yerde işin yürütülmesi esnasında hem de işyeri dışında yaşamına, fiziksel ve ruhsal sağlığına yönelik tehditlerden ve zararlardan uzak bir ortamda, fiziksel ve zihinsel sağlığının korunmasını amaçlayan sistemli ve bilimsel çalışmalar bütünü olarak tanımlayabiliriz. Aile sağlığı merkezinde görevli sağlık personellerinin iş yükü ve stresi, tükenmişlik, depresyon ve anksiyete gibi psikolojik etmenler gibi kişisel faktörler; uygunsuz duruş pozisyonları, devamlı-tekrarlayıcı hareketler ve iş ortamının ergonomik özellikleri gibi fiziksel faktörler ile gürültü, termal konfor, aydınlatma ve kimyasallar gibi çevresel faktörler iş sağlığını ve güvenliğini etkileyebilecek başlıca problemlerdendir. Bu çalışmanın amacı çalışanların fiziksel veya duygusal açıdan yaşadıkları zorlukların, iş hayatlarını olumsuz yönde etkilediği göz önüne alındığında, son iki hafta içerisindeki iş ile ilgili fiziksel ve duygusal durumun, çalışanlar üzerindeki etkisini incelemektir.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı olarak planlanan bu çalışmaya İzmir il merkez ilçelerinden rastgele örneklem yöntemiyle belirlenecek olan Aile Sağlığı Merkezlerinde yürütülecektir. Veri toplama araçları olarak katılımcılardan yaş, cinsiyet, çalışma tecrübe yılı, çalıştığı unvan şeklinde bilgilerin edinilmesine yönelik oluşturulacak demografik bilgi formu, İş Limitasyon Ölçeği-Kısa Formu (İLÖ-KS) ve Dünya Sağlık Örgütü-5 İyilik Hali Ölçeği uygulanacaktır.

Bulgular/Sonuç: Araştırma fikir aşamasındadır.

Tartışma soruları:

- Örneklem seçimi konusunda öneriler nelerdir?

Birinci Basamakta Anne-Bebek Bağlanmasını Etkileyen Sosyal ve Ruhsal Faktörlerin Araştırılması

Gamze Batur, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Adana Şehir Hastanesi

Giriş: Anne-bebek bağlanması gebelik döneminden başlayıp doğum sonu dönemde devam eden bir süreçtir. Ebeveynin fetüse ve yenidoğana bağlılığı birçok faktörden etkilenmektedir. Doğum öncesi ve sonrası anne-bebek arasındaki bağlılık bebeğin yaşamını fiziksel, ruhsal ve duygusal olarak sağlıklı sürdürmesinde oldukça önemlidir. Özellikle birinci basamakta çalışan sağlık personeli anne-bebek bağlanmasına olumsuz yönde etkileyebilecek faktörlerin farkında olmalı, annelerin postpartum dönemdeki bakım gereksinimlerinin öncelikli olarak ele alarak, annelik rolüne uyumları kolaylaştırmalı ve postpartum dönemdeki emosyonel sorunların azalmasına yardımcı olmalıdır. Bu çalışmada birinci basamakta anne-bebek bağlanmasını etkileyen sosyal ve ruhsal faktörler araştırılacaktır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu araştırma 1-31 Temmuz 2021 tarihleri arasında Adana ilindeki 10 birimli bir asm olan Köprülü Kışla Asm'ye başvuran, 0-2 yaş arası çocuğu olan 155 kadın üzerinde yapılacaktır. Annelere Maternal Bağlanma Ölçeği (MBE) ve Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği (HADÖ) uygulanacaktır. Ayrıca sosyodemografik verileri, gebelik ve doğum sonrası ile ilgili verileri ve annelerin bağlanmasını etkileyebilecek sosyal ve ruhsal zorlanma faktörlerinin olduğu beşli likert tipi maddeler içeren sorular yüzyüze anket şeklinde sorulacaktır. Çalışmaya bilinen psikiyatrik hastalığı olan kadınlar ve çocuğu 0-2 yaş aralığında olmayan anneler dahil edilmeyecektir. $p < 0,05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Araştırmanın bağımlı değişkeni anne-bebek bağlanması, bağımsız değişkenleri; sosyal ve ruhsal faktörler, sosyodemografik veriler, gebeliğin istenip istenmeme durumu ve doğum şeklidir.

Sonuç: Bu çalışma ile birinci basamakta annelere anne-bebek bağlanması ile ilgili bir farkındalık yaratmayı ve bulunduğumuz bölgede anne-bebek bağlanmasını etkileyen sosyal ve ruhsal faktörleri tespit ederek literatüre katkı sağlamayı amaçlıyoruz.

Tartışma Soruları:

- 1) Dışlama kriterleri yeterli mi?
- 2) Çalışmanın kısıtlılıkları neler olabilir?

Adana Ekrem Tok Ruh Hastalıkları Hastanesi Acil Servisine Başvuran Depresyon Nedeniyle Takipli Olan Hastalarda İntihar Düşüncesi ve Hastalığın Derecesi Üzerinde Etkili Olan Faktörler

Uğur Oymak, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş ve Amaç: Depresyon ve intihar oldukça ilişkilidir, ağır ve yinelenen depresyon hastalarının %10-15'i intihar ederek yaşamını yitirmektedir. Depresyon hastalarının %40-70'i intihar düşüncelerine sahiptir ve intihar eden kişilerin %90'ı çoğunlukla depresyon olmak üzere bir ruhsal bozukluğa sahiptir. Akut intihar düşüncelerini bastırma, çaresizlik, suçluluk duygusu, eyleme geçme arzusu ve kişiyi doğrudan ya da dolaylı bir şekilde intihara yönelten mesajlar intihar riskini oluşturur. Bu çalışmadaki amacımız Adana Ekrem Tok Ruh Hastalıkları Hastanesi Acil Servisi'ne başvuran depresyon nedeniyle takipli olan hastalarda intihar düşüncesi ve hastalığın düzeyinin belirlenmesinde etkili olan faktörlerin araştırılmasıdır.

Yöntem: Kesitsel tipte planlanan bu çalışmaya Adana Ekrem Tok Ruh Hastalıkları Hastanesi Acil Servisine 15.04.2021-30.05.2021 tarihleri arasında başvuran hastaların alınması planlanmıştır. Hastalarda sosyodemografik faktörler ve özellikle aile tipi sorgulanacaktır.

Bulgular: Depresyon tanısıyla takip edilen hastalarda özellikle çalışma durumu, gelir düzeyi sorgulanmalı, bunun yanında hastanın aile tipi belirlenmeli, geniş ailedemi çekirdek ailedemi yaşadığı kaydedilmelidir. Ayrıca madde bağımlılığıyla ilgili sorgulamada yapılmalıdır.

Sonuç: Ruh Sağlığı Hastalıkları Hastanesi Acil Servisi'ne depresyon tanılı hastaların başvurularında ayrıntılı olarak etkili olan faktörlerin ve intihar düşüncesinin sorgulanması, hastaya biyopsikososyal modele göre bütüncül olarak yaklaşılması daha doğru olur.

Tartışma:

- 1-Takipli hastalarda BECK Depresyon Envanteri(BDE) yerine başka bir ölçek öneriniz olurmu ?
- 2-İntihar düşüncesini sorgulamak için ayrı bir ölçek kullanmak gerekir mi?

Birinci Basamak Sağlık Kuruluşlarında Depresyon Farmakoterapisinin Araştırılması

N. İpek Kırmızı¹, Volkan Aydın², Ömer Ataç³, Ahmet Akıcı⁴

¹ İstanbul Medipol Üniversitesi, Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı, İstanbul

² İstanbul Medipol Üniversitesi, Uluslararası Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı, İstanbul

³ İstanbul Medipol Üniversitesi, Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İstanbul

⁴ Marmara Üniversitesi, Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı, İstanbul.

Giriş: Depresyonun farmakolojik tedavisinde başta psikiyatristler olmak üzere hekimlerin ilaç seçimleri hastaların demografik özelliklerine göre değişebilmektedir. Bununla birlikte Türkiye’de aile hekimlerinin depresyon tanısında yazdığı reçeteleri inceleyen ayrıntılı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada, İstanbul’da birinci basamak sağlık merkezlerinde depresyon farmakoterapisinin incelenmesi amaçlandı.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu çalışmada 2016 yılında İstanbul’da hizmet sunan aile sağlığı merkezlerinde yazılan reçeteler sistematik örneklemeyle analiz edildi. Bu reçetelerin arasında depresyon tanısı (Uluslararası Hastalık Sınıflandırması [ICD]-10 kodu: F32-F33) içeren tek tanılı reçeteler çalışmaya dahil edildi. Reçete sahibi hastaların yaş ortalaması, cinsiyet ve çocuk-erişkin olma durumlarına göre yaş grubu dağılımları belirlendi. Ayrıca reçetelerdeki toplam ilaç sayısı ve bu ilaçların ayrıntıları yaş grubu ve cinsiyet temelinde karşılaştırıldı.

Bulgular: Çalışma periyodunda depresyon tanısını içeren toplam 37.212 reçete belirlendi. Hastaların %1,6’sı çocuk (yaş ortalaması: 13,8±3,3 ve erkek: %50,6), %98,4’ü erişkin (yaş ortalaması: 52,6±16,3 ve erkek: %29,4) idi. Reçetelere yazılan toplam 60.325 kalem ilacın %57,2’sinin antidepresanlar olduğu ve bu ilaç grubunun kadınlarda erkeklere kıyasla (%57,8’e karşı %55,8; p<0,001) ve çocuklarda ise erişkinlere kıyasla (%64,1’e karşı %57,1; p<0,001) daha fazla yazıldığı saptandı. Reçetelerdeki ilaçların %8,9’unu oluşturan antipsikotikler ise çocuklarda erişkinlere kıyasla (%22,6’ya karşı %8,7;p<0,001) ve erkeklerde kadınlara kıyasla (%12,3’e karşı %7,5; p<0,001) daha fazla yazılmıştı. Reçetelerde en sık rastlanan ilaçlar essitalopram (%18,3), sertralın (%10,6), fluoksetin (%6,0), paroksetin (%5,8) ve ketiapin (%3,5) idi.

Sonuç: Birinci basamakta depresyon farmakoterapisini ilgilendiren reçetelerde daha çok selektif serotonin geri alım inhibitörü antidepresanlarının yer aldığı, yapılan analizlerde hastaların yaş ve cinsiyet grupları özelinde belirli farklılıklarının bulunduğu dikkati çekmektedir. Bu tanılı reçetelerin çocuklarda kısmen erkeklere, erişkinlerde ise çarpıcı biçimde daha fazla kadınlara yazıldığı anlaşılmaktadır.

Tartışma soruları:

1-Birinci basamak depresyon tanı/tedavisinin yönetiminde ne kadar aktif rol oynuyor?

2-Bulgular klinik pratikle uyumlu mu? Örneğin bulgularda “sayıları az da olsa birinci basamakta çocukluk çağındakilere depresyon tedavisi için reçete yazıldığı” görülmektedir. Bu tedaviler doğrudan birinci basamakta mı düzenlenmektedir yoksa (çocuk) psikiyatristlerinin tedavilerinin devamı mıdır?

Samsun Pelitköy Eğitim Asm'ye Kayıtlı 18-45 Yaş Arasındaki Kadınların Gebelik Dönemlerindeki Sigara Kullanım Durumlarının Değerlendirilmesi ve Gebelikte Sigara Kullanımının Zararları Konusunda Bilgi Düzeylerinin Tespitirni

Bektaş Murat Yalçın¹, Tuğba Kertmen¹, Tefvik Fikret Karahan², Esra Yalçın³

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.D.

² Avrasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikoloji A.D.

³ Gazi Devlet Hastanesi

Amaç: Sigara kullanımı tüm yaş gruplarında ve cinsiyetlerde ciddi sağlık problemlerine yol çan bir bağımlılıktır. Hamilelik ise kadın bağımlılar için çok dramatik etkiler gösterdiği bir dönemdir. Bu çalışma ile bize bağılı nüfustaki kadınlarda hamilelik dönemlerindeki sigara içme oranlarını belirlemeyi amaçladık. Ayrıca bu kadınların hamilelikleri sırasında herhangi bir sorun yaşayıp yaşamadıklarını, sigara içmenin hamileliğe bağılı komplikasyonları ve hamileyken sigara içmeye bırakanlarda tekrar başlama oranının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Araç ve Yöntem: Çalışma Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.D. Pelitköy Eğitim ASM'ye kayıtlı kadınlar arasında gerçekleştirildi. Çalışma popülasyonu 18-45 yaşları arasında çocuğı olan 135 kadını kapsamaktadır. Sözlü onam alındıktan sonra yüz yüze görüşme yapılmış ve önceki çalışmalardan tasarlanan ve hazırlanan anket bu kadınlara yüzyüze uygulanmış ve elde edilen veriler SPSS programı aracılığı ile incelenmiştir.

Sonuçlar: Çalışmaya dahil edilen annelerin yaş ortalaması 35,75 idi. Çalışma popülasyonu arasında annelerin %28,1'i sigara içiyordu. Sorgulanan gebeliklerde sigara içme oranı %11,1 (n= 27) iken, pasif içicilik oranı %30 idi. Tüm gebeliklerin %33,8'inde sigara içme komplikasyonlarına atfedilebilecek en az bir gebelik komplikasyon öyküsü vardı. Gebelikte aktif sigara kullanımı veya pasif sigara içiciliğı ile gebelik komplikasyonları arasında anlamlı bir ilişki yoktu. 44 kadın gebelikten sonra nüks oranı %81,4 ile tekrar sigara içmeye başladı. Ortalama nüks süresi 13,9 ± 1,2 aydı.

Tartışma Soruları: Çalışmamızda sigara içme ile gebelik dönemimde yaşanan problemler arasında anlamlı bir ilişki kurulamamıştır. Bunun nedeni olarak çalışma grubunun nispeten küçük olması göz önüne alınabilir. Ancak sigarayı bırakmış olan gebelerin ilk yıl içinde sigara bırakma danışmanlığı almalarının ayrıca yararlı olabileceğı düşünelebilir.

Sağlık Kuruluşlarına Yapılan Başvuru Sıklığı ile Sağlık Okuryazarlığı Arasındaki İlişkinin Araştırılması

Mehmet Serdar Kılaç, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Sağlık okuryazarlığı sağlığı sürdürmede ve geliştirmede bireyin sağlık bilgilerine ulaşması, anlaması, kullanması ile ilgili bilişsel ve sosyal becerilerdir. Sağlık okuryazarlığı bireylerin yaşam yılını ve kalitesini arttırır, sağlık hizmeti alanların bakımla ilgili karar mekanizmalarına katılımını sağlar. Ayrıca sağlık okuryazarlığındaki artış sağlık hizmetlerindeki maliyetin azalmasına neden olmaktadır. Bu çalışmada bir aile sağlığı merkezine başvuran hastalarda, sağlık kuruluşlarına yapılan başvuru sıklığı ile sağlık okuryazarlığı arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu çalışmanın 1 Eylül-1 Ekim 2021 tarihleri arasında Adana ilinde belirlenecek bir aile sağlığı merkezine başvuran 50 hasta ile gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Hastaların son bir yıl içerisinde yaptıkları sağlık kuruluşu başvuruları değerlendirilmeye alınacaktır. Başvuru nedenleri akut ve kronik sağlık sorunları olarak kategorize edilecektir. Araştırmada uygulanacak sosyodemografik veri ölçeğine ek olarak 32 sorudan oluşan 5'li likert tipinde yapılandırılmış Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği-32'nin (TSOY-32) yüzyüze görüşmelerle uygulanması planlanmıştır. $P<0,05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Bu çalışmada bağımlı değişken hastaların aile sağlığı merkezine başvuru sıklığı, bağımsız değişkenler ise sağlık okuryazarlığı düzeyi ve sosyodemografik verilerdir. Çalışmamız henüz "bir fikrim var" aşamasındadır.

Sonuç: Bu çalışma ile hastaların sağlık okuryazarlığı düzeyi arttıkça sağlık kuruluşlarına yaptıkları başvuru sıklığının azaldığını gözlemlemeyi bekliyoruz. Çalışmamız henüz "bir fikrim var" aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- 1)Çalışmaya dahil edilecek hastalarda kronik hastalık tanısı olmaması kriteri aranmalı mıdır?
- 2)Çalışmaya dahil edilecek hastaların sağlık kuruluşlarına başvuru süre aralığı en uzun ne kadar olmalıdır?

Düzenli Kuvvet İdmanı Yapan Bireylerdeki Kuvvet İdmanı ile Beslenme Alışkanlığı Arasındaki İlişki

Oğulcan Çöme, İsmail Cebeci, Çetin Akın, M. Neslişah Tan, Vildan Mevsim

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: Hareket ve egzersiz sağlık için önerilen olumlu yaşam tarzı değişikliklerinin başında gelmektedir. Kuvvet idmanı eksternal rezistansa karşı kas kontraksiyonu ile vücutta yağsız vücut kütlelerini arttırmak, yapısal desteği arttırmak, dayanıklılığı arttırmak, kardiyovasküler kondisyonu arttırmak gibi olumlu adaptasyonları amaçlayan egzersiz türüdür. Kuvvet idmanı doğası gereği ilerleyici olması, farklı fiziksel yetkinlik seviyesindeki insanlar için ayarlanabilecek değişkenler içermesi ve vücuttaki bütün eklemlerin tam eklem hareket açıklığını kullandığı için öteki egzersiz modalitelerinden ayrılmaktadır. Çalışmanın amacı düzenli kuvvet idmanı ile beslenme alışkanlığı arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır.

Yöntem ve Gereç: Araştırma kesitsel analitik çalışma olarak planlanmıştır. Çalışma evreni; 18-64 yaş aralığındaki, en az 1 yıldır haftada en az 3 gün kuvvet antrenmanı yapan 20.000 üyenin bulunduğu dijital platformdur. Bu araştırma için örneklem seçilmeyecek, tüm evrene ulaşılmaya çalışılacaktır. Veri toplama yöntemi olarak e-mail kullanılacaktır. Veri toplama aracı olarak Uluslararası Fiziksel Aktivite Ölçeği, squat/bench-press/deadlift/barfiks hareketlerindeki bir tekrarda kaldırdığı ağırlığın vücut ağırlığına oranı ve besin tüketim sıklığı formu kullanılacaktır.

Veri analizinde tanımlayıcı analizler, t-testi, korelasyon ve khi kare analizi uygulanacaktır.

Bulgular / Sonuç: Çalışmamız kuvvet idmanları konusunda farkındalığı arttırıp, beslenme alışkanlığı üzerindeki etkilerini saptayacak olup bu konuda literatüre katkıda bulunacaktır. Araştırma tasarım aşamasındadır.

Tartışma soruları:

1. Veri toplama aracı olarak başka hangi ölçekler kullanılabilir?
2. Araştırmanın kısıtlılıkları neler olabilir?

[@ailehekimligiakademisidernegi](https://www.instagram.com/ailehekimligiakademisidernegi)

[@ailehekimligiakademisi](https://www.facebook.com/ailehekimligiakademisi)

[@AkademisiAile](https://twitter.com/AkademisiAile)

E-posta: info@tahad.org

Organizasyon Sekreteryası

T. 0212 296 04 60

F. 0212 296 04 61

E. ahag17@evronas.com